

BEGROTING 2011 – 2014

Peel en Maas, 28 oktober '10

INHOUDSOPGAVE:**Pagina:**

1. Inleiding en resultaten die wij in 2011 bereiken		5
2. Uitgangspunten begroting 2011		10
3. Kerngegevens begroting 2011 Peel en Maas		12
4. Overzicht thema's, programma's en producten		13
5. Financieel overzicht lasten en baten op programmaniveau		16
6. Programmabeschrijvingen;		17
Thema 1: Omgevingsontwikkeling en wonen	18	
Thema 2: Meetellen en meedoen	27	
Thema 3: Burgerschap en samenleving	32	
Thema 4: Ondernemen en werkgelegenheid	47	
Thema 5: Bestuur en dienstverlening	55	
7. Overzicht algemene dekkingsmiddelen		62
8. Toelichting op post onvoorzien		64
9. Overzicht bezuinigingen 2011 – 2014		65
10. Investeringslijst en claims 2011 – 2014		73
11. Paragrafen:		79
A. Paragraaf weerstandsvermogen	80	
B. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	94	
C. Paragraaf financiering	98	
D. Paragraaf bedrijfsvoering	100	
E. Paragraaf verbonden partijen	102	
F. Paragraaf grondbeleid	116	
G. Paragraaf lokale heffingen	122	
H. Paragraaf demografische verschuivingen	125	

BIJLAGEN:

A. Overzichten baten en lasten 2011 op productniveau	127
B. Overzicht incidentele baten en lasten 2011 – 2014	132
C. Overzicht reserves en voorzieningen 2011 – 2014	133
D. Niet geprioriteerde investeringen / claims	137

1. INLEIDING

Geachte Raad,

Sinds 1 januari 2010 is de gemeente Peel en Maas een feit en we hebben met z'n allen in die periode al veel weten te bereiken. De kwaliteit van de dienstverlening naar burgers en bedrijven staat hoog in ons vaandel en wordt ook gewaardeerd door onze burgers. De kernwaarden, zelfsturing, diversiteit en duurzaamheid zijn geconcretiseerd en vastgesteld en staan centraal bij de vernieuwing van het bestaande beleid en bij de ontwikkeling van nieuw beleid. In 2011 zal dat verder worden opgepakt bijvoorbeeld bij de kaderstelling van de programma's en de uitwerking in de producten. Ook in de eigen organisatie zijn in 2010 'kinderziekten' overwonnen en kwaliteitsslagen gemaakt. De basis van onze organisatie staat stevig en in 2011 werken we aan de verdere doorontwikkeling. Hiervoor is een kwaliteitsplan met een meerjaren perspectief opgesteld dat via vier sporen en verschillende projecten en maatregelen de kwaliteit van onze organisatie op een hoger peil brengt. Het effect zal zijn dat de gemeente Peel en Maas voor haar burgers, bedrijven en organisaties in 2011 nog meer die betrouwbare partner is die meedenkt, uitdaagt en daar waar nodig op een adequate wijze ondersteunt.

De tweede begroting

De begroting 2010 betreft een samenvoeging van de afzonderlijke begrotingen uit Helden, Kessel, Maasbree en Meijel. We hebben toen aangegeven dat we minstens drie begrotingscycli nodig hebben om de begroting echt *Peel en Maas* te maken. Inmiddels zijn we driekwart jaar verder, hebben we een midterm achter de rug en ligt de tweede bestuursrapportage klaar. Met die kennis in huis zijn we erin geslaagd de basis van 2010 verder uit te bouwen. Er is gekeken naar de werkelijke inkomsten en uitgaven in 2010 en de indeling op kostensoortniveau is ook meer in overeenstemming gebracht met de wijze waarop in Peel en Maas wordt gewerkt. In de begroting 2011 is dus inhoudelijk een behoorlijke kwaliteitsslag gemaakt t.o.v. de versie van 2010.

We gaan er echter van uit dat de begroting 2012 echt Peel en Maas "proof" is. Vanaf november 2010 tot en met het voorjaar 2011 gaan we kritisch door alle producten om te beoordelen of ze nog passen in de nieuwe kaderstelling. Ook zullen wij het komend jaar aandacht besteden aan de prestatie indicatoren: de informatie die meetbaar maakt of wij bepaalde doelstellingen al dan niet hebben gehaald. Daarnaast nodigen wij u uit samen met het College een aantal vernieuwingsthema's uit te werken die de kwaliteit van onze gemeente verhogen en op termijn geld sparen. U treft ze aan bij hoofdstuk 9: Bezuinigingen.

Perspectief

In de begroting 2010 is een perspectief geschetst van de positie die Peel en Maas 2014 wil hebben verworven. Dit perspectief zal in 2011 iets worden bijgeschaafd bij de actualisatie van de perspectievennota maar in hoofdlijnen blijft onze horizon dezelfde als in 2010 al aangegeven:

'In 2014 heeft Peel en Maas een gerespecteerde positie verworven als krachtige plattelands-gemeente met elf sociaal duurzame kernen, met een rijke schakering aan bedrijvigheid, met een sterk maatschappelijk middenveld en met burgers die hun verantwoordelijkheid nemen en een dienstverlening die daarbij past. De positie van Peel en Maas regionaal en Euregionaal is onderscheidend en onomstreden. De schaal van Peel en Maas maakt het mogelijk om de kansen van regionale samenwerking te verzilveren en om innovatie aan te jagen. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de as Brainport-Greenport, Eindhoven-Venlo-Ruhrgebied.

Verbinden en versterken is tot motto gekozen door de coalitiepartijen voor de bestuurperiode 2010-2014. Een motto dat niet alleen veel ambities herbergt, maar ook een hoge mate van verantwoordelijkheid laat zien. Dit College wil dit motto niet als exclusief bezit zien, maar zoekt de samenwerking met alle partijen binnen en buiten de gemeenteraad; met coalitie en oppositie; met burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen. Met buurgemeenten - in het bijzonder met Horst aan de Maas waarmee we al op vele fronten optrekken - met regio, provincie en rijk. En natuurlijk kijken we nadrukkelijk naar de euregionale samenwerking. Deze ambitie legt een prima basis voor een unieke gemeente. Zonder dat we voorbij gaan aan de politieke omgeving waarin we werken en waar diverse keuzes plaats vinden die gebaseerd zijn op politieke opvattingen, is samenwerking in onze ogen essentieel voor de toekomst van Peel en Maas. Elkaar op basis van argumenten overtuigen en zo nodig je mening bij stellen is geen kwestie van zwakte, maar van kracht. Dat vraagt om een klimaat van bestuurlijke openheid en heldere communicatie.'

Kortom: een gemeente die de dagelijkse kwaliteit van het leven, wonen en werken versterkt: nu en voor de toekomst. In deze begroting treft u dan ook voorstellen aan, die in 2011 gerealiseerd kunnen worden, maar ook een vernieuwingsagenda die een impuls voor de toekomst geeft.

Het jaar 2011

Algemeen

Halverwege 2010 hebben wij u een overzicht verstrekt van de resultaten die wij in 2010 willen bereiken. Uit het overzicht bleek dat we prima op weg zijn om deze resultaten ook daadwerkelijk te realiseren. Daarnaast ontvangt u ieder kwartaal een rapportage over de 15 belangrijkste projecten. Uiteraard zullen wij in de jaarrekening 2010 de uiteindelijke balans opmaken.

Om in 2014 in het geschetste perspectief te bereiken, zijn in 2011 de nodige stappen vereist. De kaderstelling van de programma's zal opnieuw op de raadsagenda staan, in de raadsvergadering van september heeft u de prioritering daarvan vastgesteld. Er staan tal van plannen op stapel om te worden gerealiseerd. Daarbij blijven de uitgangspunten: verbinden, versterken en vernieuwen. Verbinden door bijvoorbeeld de uitwerking van het nieuwe subsidie en accommodatiebeleid en het principe van zelfsturing verder ruimte geven, waardoor maatschappelijke verbanden het cement van onze samenleving kunnen blijven. Versterken door bijvoorbeeld met het bestemmingsplan buitengebied de plattelandsontwikkeling een stevige impuls te geven en tegelijkertijd het kwetsbare te beschermen. Vernieuwen door in 2011 de innovatiekracht van onze gemeenschap (burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties) aan te spreken en faciliteren.

De plannen en uitgangspunten zullen er toe bijdragen dat het eigen Peel en Maas-beleid steeds nadrukkelijker aanwezig is. De voortgang van het in gang gezette kwaliteitsplan voor de eigen organisatie zal nauwgezet worden bewaakt en daar waar nodig bijgestuurd. De financiële uitdaging die ons wordt gesteld door de ongetwijfeld teruglopende inkomsten zullen we gezamenlijk met u als raad oppakken. We zijn er echter trots op dat in 2011 de lokale lasten nauwelijks stijgen.

De doelen die we ons voor 2011 hebben gesteld staan beschreven in de verschillende programma's. De belangrijkste zaken die we daarvoor gaan doen zijn ook nog apart opgenomen als onderdeel van deze inleiding.

In deze begroting zijn verder een aantal zaken nieuw ten opzichte van verleden jaar. Ten eerste is het begrip 'deelprogramma' verdwenen en wordt de term 'thema' geïntroduceerd. Om duidelijkheid te creëren over de onderdelen waarover we spreken is de begroting nu onderverdeeld in een vijftal thema's en 18 programma's. In de begroting van 2010 werden dit nog respectievelijk programma's en deelprogramma's genoemd. U heeft de begroting 2010 ook al op het niveau van deelprogramma's geautoriseerd zodat er feitelijk niet zoveel verandert. De begrippen zijn nu echter meer in overeenstemming met de verwachtingen die er zowel intern als extern over bestaan.

Ten tweede treft u in deze begroting een paragraaf demografische verschuivingen. Van allerlei kanten wordt er aandacht geschonken aan de mogelijke bevolkingsdaling die ook onze gemeente te wachten zou kunnen staan. De gemeente Peel en Maas heeft hier al op geanticipeerd en is al geruime tijd bezig met het treffen van maatregelen om hier op in te spelen. De Provincie Limburg heeft de gemeenten in Limburg verzocht om aan het fenomeen 'krimp' aandacht te besteden in de begrotingen. Wij doen dat door middel van de paragraaf demografische verschuivingen die u in deze begroting zult aantreffen.

Risicomanagement

Het beheersen van risico's is van groot belang voor elke organisatie. Ook in Peel en Maas heeft risicomanagement een hoge prioriteit. Het is essentieel om dat risicomanagement stevig te verankeren in de organisatie. Risicomanagement draagt ertoe bij om te anticiperen op potentiële risico's in plaats van te reageren op reeds voorgedane incidenten. Door dit alles wordt het voeren van een evenwichtig financieel beleid bevorderd. In 2011 zal worden gewerkt op basis van de nota Risicomanagementbeleid gemeente Peel en Maas. Daarnaast zijn/worden voor projecten de risico's via een checklist verankerd in het handboek "Projectmatig werken gemeente Peel en Maas". Overige risico's en beheersmaatregelen maken deel uit van / zullen opgenomen worden in de op te zetten Administratieve Organisatie / Interne Controle (AO/IC). Op die manier zal in de loop van 2011 een volwaardig systeem van risicomanagement zijn geïntroduceerd in de organisatie van Peel en Maas.

Financiële positie

De huidige tijd is in financiële zin op zijn minst roerig te noemen. De onzekerheid over wat de toekomst brengt is niet alleen voor onze burgers en bedrijven aanwezig maar zeker ook voor de gemeentelijke organisatie zelf. In welke mate de rijksbezuinigingen hun weerslag zullen hebben op onze gemeentelijke begroting is nog steeds onduidelijk. Recent is duidelijkheid gekomen over de algemene ontwikkeling van het gemeentefonds en daarop is in deze begroting geanticipeerd. In deze begroting uitgegaan van een terugloop van € 1,5 miljoen in 2014.

Daarnaast zal het Rijk op veel terreinen een bezuiniging doorvoeren of taken aan de gemeente overdragen zonder een 100% financiering. De consequenties daarvan zijn nu nog niet duidelijk. Ook zullen we ongetwijfeld te maken krijgen met de indirecte gevolgen van de rijksbezuinigingen doordat steeds meer burgers en instanties een beroep zullen doen op de gemeente om financiële ondersteuning. Met de kennis en inschattingen van nu hebben wij een dekkende meerjarenbegroting.

Voor de bezuinigingen bieden wij een tweetrapsraket aan. Het eerste gedeelte bestaat uit een pakket noodzakelijke bezuinigingen om onze financiën op de lange termijn sluitend te behouden. De meeste van deze voorstellen treffen vooral zaken die te maken hebben met de bedrijfsvoering. Maar ook enkele instellingen wordt gevraagd een bijdrage te leveren. Ook raad en college zijn uitgedaagd om "in eigen vlees" te snijden. Met deze voorstellen slagen we erin een sluitende meerjarenbegroting te realiseren. Deze bezuinigingen worden uitgebreid toegelicht in een apart hoofdstuk

Maar dat is waarschijnlijk niet genoeg. Vandaar dat wij een tweede fase willen doormaken met zoals afgesproken in de kadernota "bezuinigend vernieuwen". Dit zijn een aantal thema's die we benoemd hebben, waar we met creatieve wijzen van kijken, innoverende ideeën, de zaken 180 graden anders benaderen nieuw impulsen geven en tegelijkertijd op de lange termijn geld kunnen sparen. Door het bezuinigingspakket dat voorligt, hebben we ook de ruimte gecreëerd om het bezuinigend vernieuwen serieus aan te pakken.

Via deze thema's kan de raad op hoofdlijnen deze vernieuwingsgerichte discussie voeren.

Bij de behandeling van de begroting 2011 stemt de gemeenteraad in met de al in de begroting opgenomen bezuinigingsvoorstellen. Tevens stelt de raad de vernieuwingsgerichte thema's vast. Het voorstel van het college van B&W is om in december 2010 te starten met werkgroepbijeenkomsten rond deze thema's. In april 2011 zouden de werkgroepbijeenkomsten klaar moeten zijn. De gemeenteraad kan dan vervolgens bij de kadernota 2011 de conclusies trekken. Deze worden dan in de begroting 2012 verwerkt.

Tenslotte

Ondanks de wellicht sombere financiële vooruitzichten zijn we er van overtuigd dat we door een goed samenspel met uw raad en samen met onze maatschappelijke partners en regiogemeenten ook in de komende jaren verder kunnen bouwen aan een Peel en Maas waar burgers met plezier wonen en bedrijven graag gevestigd zijn door een betrouwbare partner te zijn die zich vooral zal onderscheiden op duurzaamheid, diversiteit en zelfsturing.

Het College van Burgemeester en Wethouders
van Peel en Maas

WAT GAAN WE BEREIKEN IN 2011 ?

In de beschrijvingen van de verschillende programma's is aangegeven welke resultaten in 2011 geboekt zullen worden. De belangrijkste resultaten die bereikt gaan worden zijn ook in de onderstaande lijst opgenomen.

Thema 1: Omgevingsontwikkeling en wonen

- Opstellen jaarlijkse woningmarkt monitor
- Analyse en opstellen meerjarig herstructureringsprogramma met bijbehorend herstructureringsfonds.
- Dereguleren van vergunningverlening en verkorten van processen en procedures
- Uitvoering van verordening stimuleringsregeling startersregeling
- Opstellen sectorale beleidsplannen inzake beheer openbare ruimte
- Opstellen sectorale beheersplannen inzake beheer openbare ruimte
- Doelmatige afvalinzameling organiseren

Thema 2: Meetellen en Meedoen

- Vormgeven en uitvoeren van persoonlijke ontwikkelingsplannen als basis voor de ontwikkeling van de betrokken burgers, waarbij zij zelf hun ambities en ontwikkelrichting bepalen;
- Meer afstemming realiseren tussen werk & inkomen en het ondernemerscontact
- Stimuleren van het gebruik van voorzieningen met aandacht voor verborgen sociale en financiële armoede in samenwerking met maatschappelijke partners
- Voorzien in een aanbod van individuele welzijns- en zorgvoorzieningen waaronder:
  - hulp bij het huishouden
  - woningaanpassingen
  - leef- en vervoersvoorzieningen (o.a. regiotaxi).
- Verzorgen van leerlingenvoer op basis van individuele mogelijkheden.
- Een plan van aanpak voor een optimale loketfunctie, waarin informatie, advies en verwijzing over zowel voorliggende en collectieve voorzieningen, als individuele voorzieningen worden verstrekt met de mogelijkheid tot huisbezoek.

Thema 3: Burgerschap en samenleving

- De ontwikkeling van gemeenschappen tot krachtige sociale verbanden, die zelf richting en invulling geven aan hun eigen sociale en fysieke leefomgeving.
- Het stimuleren van verenigings- en vrijwilligerswerk in hun bijdrage aan een sociaal duurzame gemeenschap.
- Bevorderen en ondersteunen van initiatieven, instellingen en verenigingen die bijdragen van de sociale cohesie en leefbaarheid.
- Diversiteitbeleid vormgeven in het verlengde van de kernwaarde diversiteit, waardoor de inwoners in de kernen de onderlinge verschillen als vanzelfsprekend beschouwen en de meerwaarde in de omgang met elkaar ervan ervaren (jong-oud, arm-rijk, zwart-wit).
- Sociale netwerken van jongeren en gezinnen versterken zodat zij daarop kunnen terug vallen in het proces van opgroeien en opvoeden.
Voorzien in een sluitend vangnet van zorg op maat voor kinderen, jongeren en hun opvoeders via ZAT en Jeugdstation.nl.
- Alle jongeren toeleiden naar een maatschappelijke startkwalificatie via optimalisatie van de doorlopende leerlijn, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het minimaliseren van schoolverzuim.
- Onderwijsachterstanden voorkomen door in te zetten op een kwaliteitsslag in de voorschoolse periode, onder andere via voor- en vroegschoolse educatie.

- Voorzien in een dialooggestuurd aanbod van op maat gesneden WWZ-zorgvoorzieningen voor mensen met beperkingen.
- Komen tot en behouden van integrale dagvoorzieningen en WWZ-steunpunten in elke kern waar mensen ondersteuning krijgen en elkaar ontmoeten; tussen en binnen generaties
- Komen tot een zo toekomstbestendig mogelijke woningvoorraad en daarbij rekening houdend met de ondersteuningsvraag van ouderen en mensen met een beperking
- Realiseren van maatschappelijke opvang
- Ondersteunen van verenigingen en vrijwilligers, bijvoorbeeld via expertisecentrum, combinatiefunctionarissen en traject verenigingsondersteuning in samenwerking met het Huis voor de Sport (o.a. sportcafé-avonden).
- Stimuleren van aansprekende programma's van buitenschoolse opvang en ontwikkeling in slimme combinaties van onderwijs, sport en cultuur samen met professionele en niet-professionele organisaties. Deelname aan de rijksregeling combinatiefuncties biedt hiervoor extra mogelijkheden
- Ondersteunen van (on-)georganiseerde (particuliere) bewegingsvoorzieningen in de wijk door onder andere uitvoering van het speelvoorzieningenplan in nauw overleg met de wijkbewoners en de aanleg en het onderhoud van trapvelden en andere recreatieve voorzieningen die uitnodigen tot bewegen (o.a. wandel- en fietsroutenetwerk).
- Stimuleren van culturele loopbaanontwikkeling voor alle jongeren (basisschool en voortgezet onderwijs).
- Stimuleren van verbintenissen tussen cultuur, zorg, onderwijs en sport.
- Zoeken naar vernieuwing ten behoeve van het bibliotheekwezen.
- In stand houden van een centrale voorziening voor kunst en cultuur als inspirator voor activiteiten.

Thema 4: Ondernemen en werkgelegenheid

- Mede uitvoeren van master- en businessplan Floriade 2012.
- Er werkt een platform Innovatie dat dient als inspiratiebron voor ontwikkelingen in onze gemeente
- Het ondersteunen en faciliteren van initiatieven die leiden tot innovatie.
- Gerichte promotie van Peel en Maas als complete woon-, werk- en leefgemeente en van de Greenportregio als innovatieve en aantrekkelijke werkregio.
- Opstellen van een integrale gebiedsvisie voor een LOG waarbij duurzaam produceren en inrichten een belangrijke pijler is.
- Via accountmanagement intermediaire rol invullen voor de uitvoering van de Bijzondere Bijstand Zelfstandigen.
- Ontwikkeling en uitwerking van landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)
- Fiets-, wandel- en andere routes creëren in, rondom en door de elf kernen en deze laten aansluiten op die van de buurgemeenten
- Uitvoering geven aan de toekomstvisie Land van Peel en Maas

Thema 5: Bestuur en dienstverlening

- Het in regio Venlo verband uitvoeren van het bestuursakkoord van de VLG met de provincie Limburg, met daaraan gekoppeld een specifiek Noord Limburgs programma gericht op het realiseren van onderscheidende projecten. De meest in het oog springende zijn de Floriade, Greenpark Venlo, Klavertje 4 en een majeur toeristisch project.
- Aansturen op de mogelijkheid om te komen tot één regionale procesregiefunctie bij Regio Venlo onder een eenduidige besturingsstructuur van politiek bestuurders in samenwerking met private partijen.
- Vaststellen van een Beleidsnota Brandweezorg in samenwerking met de gemeente Horst aan de Maas. Inclusief risicoanalyse, dekkingsplan en organisatieplan
- Doorontwikkeling Klant Contact Centrum, waaronder de fysieke en digitale contactstromen postkanaal, e-mail kanaal, telefoonbeantwoording, fysieke dienstverlening.
- Extern draagvlak creëren voor handhaving door het verstrekken van informatie, voorlichting en communicatie over onze handhavingstaken.

2. UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2011

De voorliggende begroting is gebaseerd op de uitgangspunten die zijn benoemd in kadernota. Verder zijn de onderstaande uitgangspunten van toepassing:

2.1 De uitgangspunten van de begroting 2011

2.1.1 De kostenverdeelstaat Peel en Maas

De kostenverdeelstaat heeft als doel het toerekenen van indirecte kosten aan de programma's, en producten. De indirecte kosten (overhead) worden d.m.v. een opslag op het uurtarief doorverdeeld naar de producten.

2.1.2 De verwerking van het concept integraal management in de begroting Peel en Maas

De begroting 2011 van gemeente Peel en Maas gaat uit van een integraal management. Dit wordt onder meer gerealiseerd door in de kostenplaatsen (de teams) het personele management onder te brengen. Door toewijzing van de producten aan de teams wordt het productmanagement van de teams gerealiseerd.

In de kostenplaatsen (de teams) zijn onder meer de kosten ondergebracht van salarissen, sociale lasten, overige personeelskosten en personeel van derden.

2.1.3 Investeringen en kapitaallasten

In de loop van 2011 zal de nota activabeleid worden opgesteld waarin nader wordt ingegaan op de uitgangspunten voor waardering en afschrijving van activa. Bij het opstellen van deze begroting zijn de onderstaande uitgangspunten met betrekking tot de waardering en afschrijving van de gemeentelijke eigendommen in acht genomen:

- Er wordt geactiveerd voor investeringen boven de € 25.000. Investeringen onder de € 25.000 worden ten laste van de exploitatie in het jaar van aanschaf gebracht. Indien externe richtlijnen anders voorschrijven worden deze externe richtlijnen gevolgd.
- Voor nieuwe investeringen wordt in principe uitgegaan van een lineair afschrijvingssysteem.
- Bij de kapitaallasten wordt rekening gehouden met het moment van realisatie van de investeringen, zodat kapitaallasten naar rato worden opgenomen. In de begroting wordt voor in het jaar van investering rekening gehouden met een bepaalde onderuitputting op basis van de verwachte datum van ingebruikname.
- Voor het bepalen van de afschrijvingstermijnen gelden voorsnog de volgende afschrijvingstermijnen:

Omschrijving	Jaar
Gebouwen	40
Verbetering aan gebouwen	25
Rioleringen	40
Vrachtwagens	10
Auto's	6
Openbare verlichting	15
Wegen	40
Kunstwerken infrastructuur	25
Tractoren	10
Brandweervoertuigen	12
Vuilnisauto's	8
Bladvegers	8
Vorkheftrucks	10
Gladheidsbestrijdingsmiddelen	12
Beveiligingssystemen	8
Centrale hardware automatisering	5
Software	5
Telefooninstallaties	8

- Voor de bepaling van het rentepercentage in 2011 over de boekwaarde van de nieuwe investeringen wordt gehandeld met in acht neming van de richtlijnen van de provincie Limburg zijnde 4 %.
- In de kadernota is vastgesteld jaarlijks € 250.000 mee te nemen aan kapitaallasten voor de budgetbelastende investeringen. De invulling van deze € 250.000 is opgenomen in het overzicht investeringen en claims 2011 – 2014 in hoofdstuk 10 van deze begroting.

2.1.4. Invulling stelpost incidentele uitgaven

In de kadernota 2011 is besloten om een bedrag van € 500.000 beschikbaar te stellen voor nieuw beleid en voortzetting van in gang gezet beleid. Voor de invulling van deze stelpost komen in principe uitgaven in aanmerking die niet geactiveerd kunnen worden en waar dus niet over afgeschreven kan worden. De specifieke invulling van deze € 500.000 voor 2011 is opgenomen in het overzicht investeringen en claims 2011 – 2014 in hoofdstuk 10 van deze begroting.

Uitgangspunt is om in het meerjarenperspectief deze € 500.000 af te bouwen naar € 250.000 in 2012 en € 0 in 2013 en verder. De structurele uitgaven die ten laste van dit budget worden gebracht zullen dus geleidelijk moeten worden 'ingebouwd' in de reguliere begroting en mogelijk bestaand beleid gaan vervangen.

Vanaf 2012 wordt wel een budget van € 100.000 opgenomen om planvorming voor nieuw beleid te bekostigen. Welke kosten onder deze post worden gebracht zal bij de kadernota van elk jaar worden aangegeven.

2.1.5. De verwerking van de geactiveerde uren

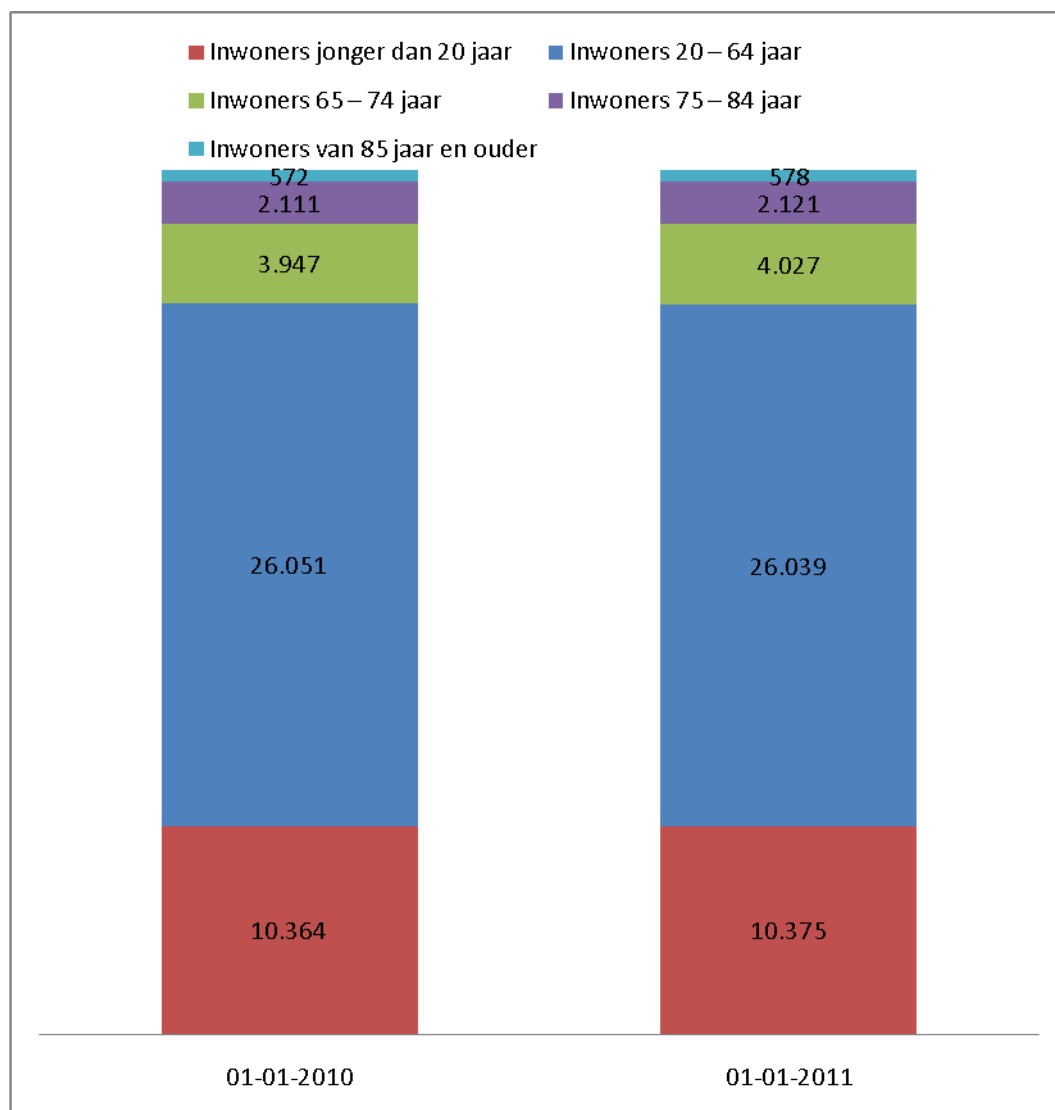
Uit de capaciteitsplanningen van de verschillende teams komt naar voren dat een deel van de uren besteed worden aan investeringen en projecten. Deze doorberekende uren en kosten hebben dus geen directe invloed op het begrotingsaldo. In 2011 is een bedrag van € 1.656.477 (17.868 uur) doorbelast naar investeringen en projecten.

2.1.6 Reserves en voorzieningen

In deze begroting is de notie Reserves en voorzieningen Peel en Maas 2010 die op 28 september 2010 door de gemeenteraad is vastgesteld als basis genomen. In de overzichten van reserves en voorzieningen zijn dan ook alleen nog de reserves en voorzieningen opgenomen die zijn vastgesteld in deze notitie. Ook de dotaties en onttrekkingen aan reserves en de mutaties in de voorzieningen zijn aangepast naar aanleiding van de notitie reserves en voorzieningen Peel en Maas 2010.

3. KERNGEGEVENS

	1 - 1 - 2010	Raming per 1-1-2011
BEVOLKINGSOPBOUW		
Inwoners totaal	43.045	43.140
Inwoners jonger dan 20 jaar	10.364	10.375
Inwoners 20 – 64 jaar	26.051	26.039
Inwoners 65 – 74 jaar	3.947	4.027
Inwoners 75 – 84 jaar	2.111	2.121
Inwoners van 85 jaar en ouder	572	578
UITKERINGSGERECHTIGDEN		
Uitkeringsgerechtigden	300	325
FYSIEK STRUCTUUR		
Oppervlakte land	15.940 ha.	15.940 ha.
Oppervlakte binnenwater	190 ha.	190 ha.
Aantal woonruimten	17.610	17.710

4. OVERZICHT THEMA'S / PROGRAMMA'S /PRODUCTEN

	<u>Thema</u>	<u>Programma</u>	<u>Product</u>	<u>Projecten</u>
1	Omgevingsontwikkeling en wonen			
1.1		Ruimtelijke ontwikkeling		
1.1.1			Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling	
1.1.2			Plattelandsontwikkeling	
1.1.3			Ruimtelijke ontwikkeling kernen	
1.1.4			Gronden	
1.2		Wonen		-Ringovenpark -Hart voor Maasbree
1.2.1			Beleidskader wonen	-Piushof
1.2.2			Wonen - volkshuisvesting	-Gebiedsontw.Egchel
1.2.3			Grondexploitatie wonen	-Meijel Oost -Woningbouwloc.Kessel en Kessel Eik
1.3		Vergunning en toezicht		
1.3.1			Beleidskader vergunning en toezicht	
1.3.2			Integrale vergunningverlening	
1.3.3			Toezicht fysieke leefomgeving	
1.4		Openbare ruimte		
1.4.1			Beleidskader openbare ruimte	
1.4.2			Beheer grondgebied	
1.4.3			Uitvoering grondgebied	
1.4.4			Afvalinzameling	
2	Meetellen en meedoen			
2.1		Arbeid en inkomen		
2.1.1			Beleidskader arbeid en inkomen	
2.1.2			Arbeid	
2.1.3			Inkomen	
2.1.4			Minima	
2.2		Individuele voorzieningen		
2.2.1			Beleidskader individuele voorzieningen	
2.2.2			Hulp bij huishouden	
2.2.3			Woonvoorzieningen	
2.2.4			Leef- en vervoersvoorzieningen	
2.2.5			Leerlingenvervoer	
3	Burgerschap en samenleving			
3.1		Gemeenschapsontwikkeling		-Gemeenschaphuis Egchel
3.1.1			Beleidskader gemeenschapsontwikkeling	-Opmaat Midzuidhof naar brede dialoog Panningen Zuid
3.1.2			Samenlevingsopbouw	
3.1.3			Gemeenschapsaccommodaties	
3.2		Jeugd en gezin		-Praktijk gericht ICT onderwijs Panningen
3.2.1			Beleidskader Jeugd en gezin	-Ontwikkeling brede school Beringe
3.2.2			Jeugd en gezin	
3.2.3			Jeugd en onderwijs	
3.2.4			Jeugd en vrije tijd	
3.2.5			Onderwijshuisvesting	
3.3		Wonen, welzijn en zorg		
3.3.1			Beleidskader wonen, welzijn en zorg	
3.3.2			Uitvoeringsprogramma Leven in het Dorp	
3.3.3			Maatschappelijke opvang	
3.3.4			Mantelzorgondersteuning en informele zorg	
3.3.5			Volksgesondheid	

	<u>Thema</u>	<u>Programma</u>	<u>Product</u>	<u>Projecten</u>
3.4		Sport en bewegen		- Sporthal De Körref Meijel
3.4.1			Beleidskader Sport en bewegen	
3.4.2			Sport en bewegen	
3.4.3			Sportvoorzieningen en – accommodaties	
3.5		Kunst en cultuur		
3.5.1			Beleidskader kunst en cultuur	
3.5.2			Cultuurstimulering	
3.5.3			Cultuurbehoud	
3.5.4			Culturele voorzieningen / accommodaties	
4	Ondernemen en werkgelegenheid			
4.1		Economische ontwikkeling		
4.1.1			Beleidskader economische ontwikkeling	
4.1.2			Regionale economische samenwerking	
4.2		Werklocaties / bedrijven		-Dubbroek / Tangbroek -Gebiedsontw.De Kievit -Herbouw Keeverberg -Schering en Inslag -Laerbroek -Oostwand Raadhuisplein
4.2.1			Beleidskader bedrijven	
4.2.2			Bedrijventerreinen	
4.2.3			Platteland	
4.2.4			Detailhandel	
4.2.5			Grondexploitatie werklocaties	
4.2.6			Ondernemersloket	
4.3		Toerisme en promotie		
4.3.1			Beleidskader toerisme en promotie	
4.3.2			Recreatie en toerisme	
4.3.3			Evenementen	
5	Bestuur en dienstverlening			
5.1		Bestuur		
5.1.1			Raad	
5.1.2			Burgemeester en wethouders	
5.1.3			Griffie	
5.1.4			Ondernemingsraad	
5.1.5			Rekenkamercommissie	
5.1.6			Regionale bestuurlijke samenwerking	
5.1.7			Verkiezingen	
5.1.8			Bestuur, strategie en ontwikkeling	
5.2.		Integrale veiligheid		
5.2.1			Beleidskader integrale veiligheid	
5.2.2			Openbare orde en veiligheid	
5.2.3			Fysieke veiligheid, risicobeheersing	
5.2.4			Fysieke veiligheid, risicobestrijding	
5.3		Dienstverlening		
5.3.1			Beleidskader dienstverlening	
5.3.2			Programmamanagement dienstverlening	
5.3.3			Publiekswinkel	
5.3.4			Burgerzaken	
5.4		Handhaving		
5.4.1			Beleidskader integrale handhaving	
5.4.2			Handhaving fysieke leefomgeving	

	<u>Thema</u>	<u>Programma</u>	<u>Product</u>	<u>Projecten</u>
6.1.1	ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN		Algemene dekkingsmiddelen	
6.1.2	MUTATIES RESERVES		Mutaties reserves	
6.1.3	ONVOORZIEN		Onvoorzien	

5. FINANCIËEL OVERZICHT LASTEN EN BATEN PER THEMA / PROGRAMMA

	2011		2012		2013		2014	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
1.1 Ruimtelijke ordening	1.687.507	285.676	1.682.652	287.240	1.708.106	288.612	1.757.057	290.112
1.2 Wonen	1.261.399	1.647.580	1.229.179	1.450.965	1.236.345	1.067.887	1.250.726	1.067.986
1.3 Vergunning en toezicht	3.566.231	1.486.982	3.630.483	1.492.380	3.719.940	1.508.637	3.902.134	1.524.724
1.4 Openbare ruimte	16.077.102	8.370.482	15.804.136	8.385.508	15.933.957	8.385.508	16.103.732	8.385.508
THEMA 1	22.592.239	11.790.720	22.346.450	11.616.093	22.598.348	11.250.644	23.013.649	11.268.331
	-10.801.519		-10.730.357		-11.347.704		-11.745.318	
2.1 Arbeid en inkomen	16.494.729	12.875.636	15.828.698	12.803.411	15.822.243	12.803.411	15.901.553	12.803.411
2.2 Individuele voorzieningen	7.956.680	495.739	7.560.265	496.547	7.681.233	496.547	7.894.378	496.547
THEMA 2	24.451.409	13.371.375	23.388.963	13.299.958	23.503.475	13.299.958	23.795.931	13.299.958
	-11.080.034		-10.089.005		-10.203.517		-10.495.973	
3.1 Gemeenschapsontwikkeling	1.404.183	163.928	1.333.015	163.928	1.342.719	165.455	1.360.514	166.998
3.2 Jeugd en gezin	4.526.607	937.367	4.397.715	863.051	4.419.332	864.603	4.453.406	866.591
3.3 Wonen, welzijn en zorg	1.895.460	102.101	1.715.457	102.142	1.693.446	102.163	1.704.331	102.184
3.4 Sport en bewegen	3.428.116	555.433	3.409.438	564.416	3.501.432	568.705	3.568.788	573.037
3.5 Kunst en cultuur	2.640.339	234.758	2.466.514	237.758	2.474.145	239.343	2.481.336	240.944
THEMA 3	13.894.704	1.993.587	13.322.140	1.931.295	13.431.074	1.940.269	13.568.375	1.949.753
	-11.901.117		-11.390.845		-11.490.805		-11.618.622	
4.1 Economische ontwikkeling	368.176	13.000	372.024	13.000	376.359	13.000	382.826	13.000
4.2 Werklocaties / bedrijven	457.003	0	463.207	0	472.263	0	490.197	0
4.3 Recreatie en promotie	503.392	206.916	499.819	206.691	500.045	205.954	506.403	205.954
THEMA 4	1.328.571	219.916	1.335.050	219.691	1.348.668	218.954	1.379.426	218.954
	-1.108.655		-1.115.359		-1.129.714		-1.160.472	
5.1 Bestuur	3.503.210	0	3.442.474	0	3.486.939	0	3.734.373	0
5.2 Integrale veiligheid	2.542.363	35.319	2.405.421	35.349	2.288.326	35.349	2.120.345	35.349
5.3 Dienstverlening	2.374.401	595.696	2.406.701	600.399	2.462.378	610.761	2.586.259	616.177
5.4 Handhaving	530.674	0	539.573	0	552.064	0	577.904	0
THEMA 5	8.950.649	631.015	8.794.168	635.748	8.789.707	646.110	9.018.880	651.526
	-8.319.634		-8.158.420		-8.143.597		-8.367.354	
Algemene dekkingsmiddelen	2.678.910	46.249.457	2.262.027	45.662.884	871.343	45.560.476	394.059	42.735.806
Onvoorzien	150.000	0	150.000	0	150.000	0	150.000	0
Resultaat voor bestemming	74.046.483	74.256.070	71.598.798	73.365.669	70.692.615	72.916.411	71.320.320	70.124.327
Saldo voor bestemming	209.587		1.766.871		2.223.796		-1.195.993	
Mutaties reserves	2.559.288	2.448.328	3.243.754	2.110.356	3.728.754	2.207.270	2.153.754	3.707.270
SALDO NA BESTEMMING	76.605.771	76.704.398	74.842.552	75.476.025	74.421.369	75.123.681	73.474.074	73.831.597
SALDO	98.627		633.473		702.312		357.523	

6. BESCHRIJVING VAN THEMA'S EN PROGRAMMA'S

De begroting 2011 is opgebouwd uit 5 thema's en 18 programma's. De thema's geven een algemeen beeld en daarin worden de missie en de (toekomstige) ontwikkelingen beschreven. In de programma's komen de drie 'W' vragen aan de orde:

- 1) Wat willen we bereiken ?
- 2) Wat doen we ervoor ?
- 3) Wat gaat het kosten ?

Per programma wordt verder een opsomming gegeven van de producten en projecten, die onder het betreffende programma vallen. Op deze wijze wordt een beeld gegeven van de reikwijdte van het programma.

Door de gemeenteraad is besloten om de kaderstelling van de programma's verder te harmoniseren en vorm te geven. Dit is een proces dat zich uitstrekt over de periode 2010 – 2012 omdat de programma's niet allemaal tegelijkertijd worden opgepakt. Er is een tijdspad opgesteld waarin de prioritering van de kaderstelling door de gemeenteraad is aangegeven. De kaderstelling zal volgens planning in de volgende fases verlopen:

<u>Kader / Thema / Programma</u>		<u>Kaderstelling</u>		
<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Geplande aanvang</u>	<u>Geplande afronding</u>	<u>Reeds afgerond</u>
	Perspectievennota			2008
	Peel en Maas toekomstperspectief 2035	1 ^e kwartaal 2011	2 ^e kwartaal 2012	
	Uitwerking kernwaarden		Juni 2010	
1	Thema omgevingsontwikkeling	September 2010		
1.1	Ruimtelijke ontwikkeling		1 ^e kwartaal 2011	
1.2	Wonen		4 ^e kwartaal 2010	
1.3	Vergunning en toezicht		4 ^e kwartaal 2010	
1.4	Openbare ruimte	1 ^e kwartaal 2011	2 ^e kwartaal 2011	
2	Thema Meetellen en Meedoen	April 2011		
2.1	Arbeid en inkomen		4 ^e kwartaal 2011	
2.2	Individuele voorzieningen		4 ^e kwartaal 2011	
3	Burgerschap en samenleving	Afgerond		
3.1	Gemeenschapsontwikkeling			Juli 2010
3.2	Jeugd en gezin			Juli 2010
3.3	Wonen, welzijn en zorg			Juli 2010
3.4	Sport en bewegen			Juli 2010
3.5	Kunst en cultuur			Juli 2010
4	Thema economie	September 2010	1 ^e kwartaal 2011	
4.1	Economische ontwikkeling		1 ^e kwartaal 2011	
4.2	Werklocaties / bedrijven		1 ^e kwartaal 2011	
4.3	Toerisme en promotie		1 ^e kwartaal 2011	
5	Thema Bestuur	2012		
5.1	Bestuur	2012	2012	
5.2	Integrale veiligheid	2 ^e kwartaal 2011	3 ^e kwartaal 2011	
5.3	Dienstverlening	3 ^e kwartaal 2011	4 ^e kwartaal 2011	
5.4	Handhaving			2010

Als de kaderstelling bij de thema's en programma's is afgerond zullen alle programma's volgens hetzelfde format zijn opgebouwd. In deze begroting treft u de vernieuwde programma's van thema 3 aan, die u op 13 juli 2010 heeft vastgesteld. In de tussentijd kunnen er dus verschillen zijn tussen de al afgeronde programma's en de programma's waarvan de kaderstelling nog moet plaatsvinden. Zo zullen er geen prestatie-indicatoren worden opgenomen bij de programma's waarvan de kaderstelling nog niet heeft plaatsgevonden. Bij de programma's waar wel al kaderstelling heeft plaatsgevonden zullen zoveel als mogelijk prestatie-indicatoren worden opgenomen.

THEMA 1: OMGEVINGSONTWIKKELING EN WONEN

Missie

Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties ontwikkelen, realiseren en beheren van een duurzame leefomgeving, waarbij sprake is van een divers en aantrekkelijk woon-, werk-, en verblijfsklimaat.

Context en ontwikkelingen

De ruimtelijke ontwikkeling, voor zowel natuur, bedrijvigheid, wonen als bouwen, vereist een regisserende gemeente. De gemeente is meestal geen opdrachtgever maar maakt wel keuzes waar welke ontwikkeling mag plaatsvinden. De gemeente bewaakt het evenwicht van het totaal en daarmee de kwaliteit van het woon-, werk- en leefklimaat.

Een belangrijke doelstelling is het leefbaar houden van de kernen, waar voorzieningen en functies duurzaam kunnen voortbestaan en zich kunnen ontwikkelen. Dit alles vindt plaats passend binnen het dorpse karakter, de maat en de schaal van de kernen. De inwoners hebben in elke levensfase een geschikte woning en woonomgeving ter beschikking met de (minimaal) noodzakelijke voorzieningen. De inwoners maken deel uit van een sociale structuur van een kern, waar men trots op is, waar dorps- en buurtgenoten nog iets voor elkaar over hebben en waar men zich veilig voelt.

Burgers voeren de regie over hun dagelijkse leefomgeving en nemen het voortouw bij het opstellen van een structuurvisie of dorpsontwikkelingsplan per kern. De gemeente faciliteert hen daarbij. De gemeenteraad waarborgt belangen die de kern overstijgen, zoals het woningbouwprogramma en een snelle en veilige infrastructuur.

Het opstellen van de herziening van de bestemmingsplannen voor de kernen is als doorlopend beleidsvoornemen opgenomen in de begroting. In 2012 zullen nagenoeg alle bestemmingsplannen zijn geactualiseerd en voldoen aan de eisen van de nieuwe Wro.

Een ander belangrijk uitgangspunt van het ruimtelijke beleid is om de aanwezige diverse ruimtelijke kwaliteiten in het buitengebied tenminste te behouden en daar waar mogelijk te verbeteren of te herstellen. Daarbij is een duurzaam gebruik van het landelijk gebied ten bate van landbouw, wonen, natuur, landschap, recreatie én toerisme van essentieel belang. De tendens van steeds verdergaande ontwikkelingen, schaalvergroting en intensivering in de landbouw blijkt vaak te leiden tot de wens of noodzaak voor nieuwe en grotere en eventueel hogere bedrijfsbebouwing. De gebruiksmogelijkheden voor bestaande bebouwing in het buitengebied worden verruimd en het beleid is gericht op ontstening. Door het sturen via gebiedstypologieën kan ruimte worden gegeven aan een scala aan ontwikkelingen, waarbij er tegelijkertijd op toe wordt gezien dat de bestaande kwaliteiten aangevuld en versterkt worden door middel van tegenprestaties. Grootschalige ontwikkelingen zoals beoogd in de landbouwontwikkelingsgebieden en glasconcentratiegebieden, ook in de vorm van allerlei omschakelmogelijkheden en nevenactiviteiten, zijn aan de orde in het buitengebied. Via het sturen op ruimtelijke kwaliteit moet de economische duurzaamheid gegarandeerd worden, zonder dat dit ten koste gaat van landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Met de vertaalslag van het structuurplan buitengebied en de herziening van de diverse bestemmingsplannen wordt de bestuurlijke en juridische basis geboden voor de realisatie van het omgevingsbeleid.

Vanuit de geboden mogelijkheden voor de land- en tuinbouw moet tegelijkertijd een substantiële bijdrage geleverd worden aan de ontwikkeling en beheer van het landschap. Verandering en ontwikkeling van functies in het buitengebied moeten samen gaan met het ontwikkelen en beheren van de bijbehorende streefbeelden van het landelijke gebied. Een beeldkwaliteitskader wordt ontwikkeld en gaat deel uitmaken van de structuurvisie. Waar gewenst met inachtneming van de natuur, waar nodig met een bijdrage aan herstel en versterking van natuur. Tegelijkertijd wordt dan een basis gelegd voor verdere toeristisch recreatieve ontwikkeling van onze gemeente. Deze ontwikkeling dient te gebeuren in overeenstemming met de draagkracht van het landschap en de gewenste versterking van de ruimtelijke kwaliteit zoals vastgelegd in het structuurplan.

Gezorgd wordt voor een goede, veilige, duurzame infrastructuur en openbare ruimte.

Bij de ontwikkeling en realisering van de openbare ruimte is een belangrijke rol weggelegd voor de bewoners. Het instrument van zelfsturing wordt daarbij actief gehanteerd om burgers richtinggevend te laten zijn bij ontwikkelingen. Het aspect 'duurzaamheid' krijgt invulling bij de keuze van de inrichting van materialen en groen. Daarbij wordt ingespeeld op de gewenste diversiteit en verscheidenheid van leefmilieus in de kernen.

Ook het milieubeleid is gericht op een verbetering van de kwaliteit van onze leefomgeving.

Het mission statement van duurzaamheid sluit aan bij de perspectievennota en luidt:

“Ons doel is een aantrekkelijke, plezierige, gevarieerde, veilige, gezonde en rechtvaardige wereld, met schone lucht, water, bodem en energie – economisch, ecologisch en sociaal gewaardeerd.”

Met de uitvoering van de regionale woonvisie 2005-2009, het vaststellen van de woonvisie 2010-2020 voor Peel en Maas en de Regio en het ondertekenen van de verschillende prestatieconvenanten met de woningcorporaties wordt een nadrukkelijke impuls gegeven aan de ambitie op het terrein van de volkshuisvesting.

Zoveel mogelijk levensloopbestendig bouwen en betaalbare woningen voor starters en (terugkerende) jongeren en jonge gezinnen zijn belangrijke uitgangspunten in het convenant.

Naast nieuwbouw zal herstructurering van de bestaande woningvoorraad een steeds prominentere plaats in gaan nemen.

Door in te zetten op een hoogwaardig woon- en leefklimaat met vernieuwende, duurzame, woonconcepten en een gedifferentieerd voorzieningenniveau worden huidige en toekomstige bewoners en werknemers gebonden aan onze regio.

De realisatie van het beleid op het gebied van wonen vindt in samenwerking met vele partijen plaats; Het aanwezige netwerk op de raakvlakken van wonen, zorg en welzijn is gericht op een evenwichtige, toekomstgerichte en samenhangende realisatie van het woningbouwprogramma.

Uitgangspunt is het concept van integrale gebiedsontwikkeling. Veelal wordt met de betrokken partijen een ontwikkelings- of gebiedsontwikkelingsovereenkomst gesloten.

Zowel op woning-, project- als gebiedsontwikkelingsniveau stimuleren wij toepassing van duurzaamheid.

Zelfsturing krijgt vorm door meer vrije kavels in verschillende oppervlakten beschikbaar te stellen waar iedereen zijn eigen droomhuis kan realiseren. Collectief particulier opdrachtgeverschap wordt gestimuleerd.

De grondexploitatiewet is geïntegreerd in de nieuwe Wro die met ingang van 1 juli 2008 is ingegaan. Dit heeft geleid tot het vaststellen van nieuwe uitvoeringskaders grondbeleid. Voor een nadere toelichting verwijzen wij graag naar de paragraaf grondbeleid.

Vergunningverlening wordt verder geprofessionaliseerd om meer klant-, keten- en vraaggericht te werken. De invoering van de omgevingsvergunning maakt hier prominent deel van uit en zorgt voor een moderne overheid met minder, betere en efficiëntere regels waarbij:

- minder administratieve lasten voor bedrijven en burgers ontstaan;
- een betere dienstverlening aan burgers en bedrijven wordt geboden;
- kortere procedures aanwezig zijn;
- geen strijdigheid in voorschriften aanwezig is.

Verschiedende vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingsvereisten voor wonen, ruimte en milieu worden zoveel mogelijk samengevoegd in één nieuwe omgevingsvergunning. Bij de invoering zijn drie sporen belangrijk:

- verbeteren van het contactmoment tussen klant en organisatie: één-loket, front-, mid- en back-office, stroomlijnen werkprocessen, accountmanagers, publiekbalie/ondernemersloket etc)
- deregulering: minder regels en een betere kwaliteit
- verbeteren van de informatievoorziening en procesbeheersing: nieuwe werkprocessen, elektronische dienstverlening etc.

Door eenduidig, efficiënt en innovatief toezicht zal zelfsturing bij vergunninghouders worden gestimuleerd

De openbare ruimte moet bij inwoners, bedrijven en bezoekers een gevoel van veiligheid en welbevinden oproepen. Het hebben en houden van een schone en hygiënische leefomgeving zal daar in belangrijke mate aan bijdragen. De basis daarvoor wordt gevormd door de kaderstelling openbare ruimte.

Programma: 1.1 Ruimtelijke Ontwikkeling

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Ruimtelijke ontwikkeling brengt evenwicht en samenhang tussen wonen, werken, natuur en infrastructuur. De ambitie is om zo veel mogelijk verantwoordelijkheden en initiatief bij burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties te leggen. Daarbij wordt detailregelgeving voorkomen. Beeldkwaliteit speelt een belangrijke rol, net als het verstevigen van de voorzieningenniveaus. Toegankelijkheid van het gebied voor kwetsbare doelgroepen is belangrijk. Daarbij is blijvend aandacht voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid, particulier opdrachtgeverschap en cultuurhistorische waarden. Op basis van behoefte worden ontwikkelingsplannen, steeds in onderlinge samenhang ingezet en uitgevoerd.

Met de vaststelling van het structuurplan buitengebied zijn kaders bepaald voor de ontwikkeling van het buitengebied van Peel en Maas. Daarin krijgt de dynamische agrarische sector ontwikkelruimte in samenhang met de omgeving. Spanning staat op de woningbouwplanning in relatie tot de woonbehoefte van de (potentiële) inwoners. Er is oog voor de aanstaande bevolkingsontwikkeling. Deze wordt tegemoet getreden als een uitdaging voor vernieuwend beleid om economische en sociale stabiliteit te waarborgen.

Met het stimuleren van toegankelijkheid en duurzaamheid wordt richting gegeven aan nieuwe ontwikkelingen. Met deze ambities wordt concreet gewerkt aan het realiseren van een diverse, duurzame woon-, werk- en leefgemeente met een kwalitatief goede openbare ruimte en een hoog voorzieningenniveau. Het motto van Peel en Maas is: "Beleef de ruimte". Dit motto vindt een letterlijke vertaling in dit programma op het moment dat burgers en (agrarische) bedrijven uitgedaagd worden om de ruimte van Peel en Maas te benutten.

De strategische plattelandsagenda van Peel en Maas en Horst aan de Maas gaat voorzien in gezamenlijke doelen op het gebied van wonen, werken en leven op het platteland. De grondexploitatie op lange termijn vraagt daarnaast om een nadere verkenning en uitwerking.

Wat willen we bereiken?

1. Behoud en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van de kernen, met aandacht voor de eigen identiteit en zorg voor het monumentaal en archeologisch erfgoed.
2. Behoud en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied, waarbij een duurzaam gebruik van het landelijk gebied zowel t.b.v. land- en tuinbouw, recreatie en toerisme en natuur en landschap centraal staat.
3. Meer kwaliteit en ruimte scheppen voor bedrijven door het in stand houden, herstructureren en beperkt uitbreiden van bestaande bedrijventerreinen en winkelcentra.
4. Een meer duurzame ontwikkeling en inrichting van de openbare ruimte en het handhaven en waar mogelijk verbeteren van de bereikbaarheid van de woon- en werkgebieden per auto, fiets en openbaar vervoer.
5.
  - Het bevorderen van een schone, veilige en gezonde leefomgeving.
  - Het verminderen van CO2 uitstoot, stimuleren energiebesparing en duurzame opwekking van energie.
  - Het meer toepassen van het principe duurzaam bouwen.
  - Het bevorderen van het milieubewustzijn via milieueducatie.

Wat doen we ervoor?

- 1.a Het opstellen van structuurvisies voor de diverse beleidsonderdelen waarbij burgers de inrichting van hun directe leefomgeving mede bepalen.
- 1.b Het opstellen van actuele (digitale) bestemmingsplannen als toetsingskader van vergunningaanvragen en stimulerend kader voor burgers en bedrijven om te komen tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving.
- 1.c Vormgeven en uitvoering van archeologie- en monumentenbeleid o.a. via het opstellen van een archeologische beleidskaart.
- 1.d Vormgeven en uitvoering van welstandsvrij beleid.

- 2.a Vaststellen, kwaliteitskaders, van het structuurplan buitengebied en bestemmingsplan.
- 2.b Uitvoeren van het reconstructieplan/gebiedsprogramma 2007-2013.
- 2.c Door goed agrarisch gebruik cultuurgrond behouden en deze mogelijk verstevigen in de rol voor natuur als onderdeel van de Structuurvisie Openbare Ruimte en groen.
- 2.d Kwaliteitsverbetering van natuurgebieden realiseren als onderdeel van de Structuurvisie Openbare ruimte en groen.

3. Uitvoering van de regionale structuurvisie bedrijventerreinen en het opstellen van bestemmingsplannen en beeldkwaliteitplannen.

- 4.a Opstellen en uitvoering van parkeerbeleid.
- 4.b Opstellen en uitvoeren integraal beleidskader en investeringsprogramma infrastructuur.
- 4.c Opstellen aanbestedingsbeleid infrastructurele werken gericht op het Best Value principe
- 4.d Uitvoering geven aan “duurzaam veilig”(o.a. inrichten 30 km zones, verlagen gemiddelde snelheid in woonwijken en wegen buitengebied).
- 4.e Uitvoering van “duurzaam” openbaar verlichtingsplan (o.a. project led-verlichting, verlichting schoolroutes, dynamische verlichting).

- 5.a Het actief bevorderen van kennisuitwisseling tussen kennisinstellingen en bedrijven. Het minimaal realiseren van één duurzaam project.
- 5.b Uitvoeren en verder vormgeven van het geur-, lucht-, geluid-, bodem-, groen- water- en afvalbeleid.
- 5.c Inzetten op verduurzaming, besparing en neutraliteit van energiebronnen via geur-, lucht-, geluid-, bodem-, groen- water- en afvalbeleid.

Reeds vastgesteld beleid:

- Beleidsnotitie bebouwde kom Wet geurhinder en veehouderijen *raad 23 maart 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Structuurplan Buitengebied w.o. kwaliteitskader buitengebied Peel & Maas
- Voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied
- Structuurvisies kernen (Wro)
- Structuurvisie Bedrijventerreinen (Wro)

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

- Bestemmingsplannen kernen
- Bestemmingsplannen bedrijventerreinen

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	1.687.507	285.676	1.682.652	287.240	1.708.106	288.612	1.757.057	290.112

Programma: 1.2 Wonen

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

De keuzevrijheid voor burgers om te wonen naar eigen behoefte staat centraal. Van belang is dat er voldoende capaciteit en diversiteit aan woningen beschikbaar zijn, alsmede bouwmogelijkheden voor verschillende segmenten in de woningmarkt. Een ruime plancapaciteit biedt daarvoor optimale kansen. Aandacht voor evenwicht tussen vraag en aanbod is desondanks een opdracht op zich. De waarde van bestaande woningen wordt zoveel mogelijk behouden door geleidelijke nieuwbouw per segment en kwaliteitsverbetering in bestaande buurten. Als te veel nieuwbouwlocaties tegelijkertijd worden aangeboden, bestaat het gevaar dat de bouw juist niet start omdat de kritische massa van de vraag op elke locatie niet groot genoeg is. Naast een kwantitatieve balans is de kwalitatieve uitdaging aanwezig. Nieuwe vormen van opdrachtgeverschap en woningbouw worden gestimuleerd. Daarbij wordt een accent gelegd op levensloopbestendig, duurzaam en intergenerationeel bouwen en wonen. De bevolkingsontwikkeling (verkleuring, vergrijzing en ontgroening) geeft een extra dimensie aan de ambities.

Niet welstandstoetsing maar beeldkwaliteitplannen die vooraf worden bepaald, vormen het kader voor ontwikkelingen. Er worden mogelijkheden geschapen voor passende woonvormen voor specifieke doelgroepen, waaronder jongeren, senioren en buitenlandse werknemers. Ontmoetingsmogelijkheden in de kern zijn vanzelfsprekend, net als speelplekken en zorgvoorzieningen binnen acceptabele afstand.

Wat willen we bereiken?

1. Zorgen voor een gedifferentieerd aanbod van woningen die zowel kwantitatief als kwalitatief voldoet aan de vraag van de woonconsument.

Wat doen we ervoor?

- 1.a Vormgeven (regionale woonvisie 2011 - 2020) en uitvoering geven aan een flexibel woningbouwbeleid met verscheidenheid aan woonmilieus met bijzondere aandacht voor:
  - (collectief) particulier opdrachtgeverschap;
  - levensloopbestendig/zorg en duurzaam bouwen;
  - passend en betaalbaar aanbod voor de doelgroepen jongeren, starters, senioren, buitenlandse werknemers onder andere in de sociale huursector.
  - voldoende groen, speelplekken en ontmoetingsplaatsen.
  - intergenerationele woonvormen.
- 1.b Opstellen jaarlijkse woningmarkt monitor.
- 1.c Analyse en opstellen meerjarig herstructureringsprogramma met bijbehorend herstructureringsfonds.
- 1.d Het al dan niet met marktpartijen op projectmatige wijze initiëren, uitvoeren, begeleiden en opleveren van woningbouwlocaties zowel in nieuwbouw als herstructurering.
- 1.e Vormgeven, monitoren en uitvoering geven aan prestatieafspraken met de woningcorporatie(s).
- 1.f Uitvoering van verordening stimuleringsregeling startersregeling.
- 1.g Jaarlijks actualiseren en realiseren gepland woningbouwprogramma 2011-2020.
- 1.h Behoud van cultuurhistorische bebouwing en sturing via beeldkwaliteitplannen en kaders op het gebied van archeologie en monumenten.

Reeds vastgesteld beleid:

- verordening stimuleringsfonds startersregeling Peel en Maas *raad 25 mei 2010*
- besluit aanvullende lening aan het Stimuleringsfonds *raad 22 juni 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- kaderstelling wonen: de woonvisie
- Grondbeleid en Wro-instrumentarium
- Welstandsvrij beleid
- Structuurvisies kernen (Wro)
- Structuurvisie Bedrijventerreinen (Wro)

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
1.2 Wonen	1.261.399	1.647.580	1.229.179	1.450.965	1.236.345	1.067.887	1.250.726	1.067.986

Programma: 1.3 Vergunningen en toezicht

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Er wordt gewerkt vanuit een "Ja, mitshouding". Dit betekent dat vergunningverlening en toezicht maximaal worden gedereguleerd. Eenvoudige vergunningen worden vervangen door een meldingsplicht. Processen en procedures worden verkort en vereenvoudigd. Selfservice, flitsproducten, cocktailvergunningen en herhalingsrecepten zijn mogelijkheden voor een meer dienstbare houding ten opzichte van de aanvrager. Daarnaast is het van belang om te voorzien in een houding van ondersteuning, denken in mogelijkheden en oplossingsgerichtheid, zeker bij vernieuwende ideeën. Kostendekkendheid van vergunningverlening wordt nader ingevuld.

De invoering van de toekomstige Wet algemene bepalingen omgevingsrecht maakt administratieve lastenverlichting en deregulering mogelijk. Het Rijk heeft plannen om per 2012 Omgevingsdiensten in te richten voor vergunningverlening en handhaving. Dat kan echter de integrale dienstverlening, zoals voorzien in de WABO en lokaal al ingezet, onder druk zetten.

Wat willen we bereiken?

1. Het mogelijk maken van klantgerichte en vraaggestuurde activiteiten van inwoners en bedrijven door tijdig en rechtmatig een officiële toestemming te verlenen en op de naleving daarvan toe te zien.
2. Meer zelfsturing realiseren bij vergunninghouders en efficiënter toezicht op de naleving van vergunningvoorschriften.

Wat doen we ervoor?

- 1.a Integraal vergunnen en toezien binnen de bestaande kaders die zich bevinden in wettelijke bepalingen, landelijke richtlijnen en normen, lokale voorschriften en - beleidsregels.
- 1.b Mogelijk maken van activiteiten en ontwikkelingen van burgers, bedrijven en instellingen door daar waar dat wettelijk noodzakelijk is officieel toestemming te verlenen.
- 1.c Dereguleren van vergunningverlening en verkorten van processen en procedures.
- 2 Invoeren van "eenduidig" toezicht met:
  - betere afstemming met externe toezichtpartners
  - het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid, good housekeeping, audits en certificering sector- en risicogerichte toezichtsplannen.
  - inzet op preventie, vertrouwen en communicatie.

Reeds vastgesteld beleid

- Algemene plaatselijke verordening *raad 4 januari 2010*
- Legesverordening *raad 4 januari 2010*
- Bouwverordening 2010 *raad 20 juli 2010*
- Verordening speelautomatenhallen *raad 25 januari 2010*
- Bomenverordening *raad 20 juli 2010*
- Beleidsnotitie bebouwde kom Wet geurhinder en Veehouderijen *raad 23 maart 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

-

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

-

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.3 Vergunningen en toezicht	3.566.231	1.486.982	3.630.483	1.492.380	3.719.940	1.508.637	3.902.134	1.524.724

Programma: 1.4 Beheer openbare ruimte

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

De openbare ruimte in Peel en Maas is goed onderhouden. Dat geldt voor wegen, bermen, groenvoorzieningen en sloten. Fiets- en voetpaden worden in hun kwaliteit verbeterd in samenhang met brede aandacht voor verkeersveiligheid en toegankelijkheid.

Ook in wijken moet het prettig verblijven zijn en is de openbare ruimte uitnodigend met een veilige en toegankelijke uitstraling. De reinigingsdiensten werken efficiënt en met uniforme dienstverlening en tarieven. Voor wat betreft het afvalstoffenbeleid zal bij harmonisatie als uitgangspunt worden genomen dat de vervuiler betaalt tegen een zo laag mogelijk tarief. Gratis parkeren blijft gehandhaafd. Verduurzaming van (het beheer van) de openbare ruimte is een streven. Ook in de openbare ruimte wordt de eigen verantwoordelijkheid van burgers gestimuleerd via bijvoorbeeld het zelf onderhouden van groen (groenadoptie). Uitgangspunt is om minimaal de huidige kwaliteit van de openbare ruimte te handhaven.

Wat willen we bereiken ?

1. Een kwalitatief goede en duurzaam onderhouden openbare ruimte.
2. Een veilige, schone en hygiënische leefomgeving.
3. In stand houden van de ondergrondse infrastructuur.

Wat doen we ervoor ?

- 1.a Opstellen sectorale beleidsplannen Beheer Openbare Ruimte
  - 1.b Opstellen sectorale beheerplannen
  - 1.c Opstellen van een integraal beheerplan Openbare Ruimte
  - 1.d Voldoen aan de vast te stellen kwaliteitsniveaus met aandacht voor verduurzaming, besparing en neutraliteit van energiebronnen en toegankelijkheid openbare ruimte.
  - 1.e Aandacht geven aan verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers (voet- en fietspaden) via de diverse planontwikkelingen.
  - 1.f Via de beheerplannen meer samenhang aanbrengen tussen alle elementen van de openbare ruimte: verhardingen, groen, water.
  - 1.g Gratis parkeren handhaven en voldoende parkeermogelijkheden bieden in wijken en centra via de diverse planontwikkelingen.
  - 1.h Groenadoptie door inwoners in buurten en wijken stimuleren.
2. Doelmatige afvalinzameling organiseren
  3. Inrichten van een beheersysteem voor de infrastructuur

Reeds vastgesteld beleid:

- Verordening aansluitvoorwaarden riolering Peel en Maas
- Telecommunicatieverordening Peel en Maas
- Afvalstoffenverordening 2010
- Bomenverordening Peel en Maas

*raad 4 januari 2010
raad 4 januari 2010
raad 25 januari 2010
raad 25 mei 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Kaderstelling openbare ruimte

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
1.4 Openbare ruimte	16.077.102	8.370.482	15.804.136	8.385.508	15.933.957	8.385.508	16.103.732	8.385.508

De daling van de lasten in 2012 hangt voornamelijk samen met de opgenomen bezuiniging op de kosten van afvalinzameling van € 400.000 in 2012.

THEMA 2: MEETELLEN EN MEEDOEN

Missie

Meetellen en meedoen is erop gericht (individuele) inwoners te activeren om mee te doen en om eigen verantwoordelijkheid te nemen in de samenleving. Een samenleving, waarin alle mensen meetellen, waarin alle mensen als persoon gerespecteerd worden en waarin alle mensen gevrijwaard zijn van armoede en uitsluiting, is gerechtigd iedereen aan te spreken om mee te doen en om naar vermogen een bijdrage te leveren aan deze samenleving. Mensen die dit niet op eigen kracht kunnen, worden op maat ondersteund.

Context en ontwikkelingen

Het beleid rond werk, welzijn en zorg is de laatste jaren sterk veranderd. Bij het bevorderen van de leefbaarheid hoort het stimuleren van participatie in de breedste zin van het woord. De gemeente Peel en Maas ziet de wetgeving vanuit de Wmo, Wwb en Wij als extra kans om een stevige rol te spelen op dit beleidsterrein. Binnen het themaprogramma Meetellen en Meedoen staat zelfsturing centraal. Zelfsturing betekent binnen dit thema dat de mogelijkheden van inwoners voorop staan. De insteek is om uit te gaan van de kracht van inwoners en zelfredzaamheid maximaal mogelijk te maken. Hiermee wordt een beweging in gang gezet naar een vraaggerichte en mensgeoriënteerde aanpak van maatschappelijke partners op basis van maatwerk, netwerkregie en diversiteit van de oplossing. Meetellen en meedoen valt uiteen in de beleidsterreinen Arbeid en inkomen én Individuele voorzieningen.

Zelfredzaamheid betekent binnen het beleidsterrein Arbeid en inkomen dat de mogelijkheden van inwoners voorop staan: kiezen voor werk, toeleiding naar werk en, indien dit onvoldoende haalbaar is, maatschappelijke participatie zijn achtereenvolgens het doel. Hierbij is het van belang dat burgers eerst (kunnen) meetellen in de samenleving en daarna, naar hun vermogen en in hun verscheidenheid, meedoen in de vorm van arbeidsparticipatie en/of maatschappelijke participatie; hun ontwikkelingskansen worden hiermee op maat en naar vermogen geoptimaliseerd om mee te kunnen doen in de samenleving via educatie-, werk-, en participatiemogelijkheden. Parallel hieraan wordt een stevig vangnet geboden om sociale en materiële armoede te voorkomen. Een verband (en daarmee afhankelijkheid) is aanwezig met de economische en maatschappelijke bedrijvigheid in de nabije regionale en internationale omgeving.

Het beleidsterrein Individuele voorzieningen kent een vergelijkbare insteek: primair ligt de focus op de mogelijkheden van inwoners en de eventuele ondersteuning die zij nodig hebben voor hun zelfredzaamheid. Door in te zetten op een breed dialooggestuurd aanbod van voorzieningen op het terrein van wonen, welzijn en zorg kunnen burgers langer zelfstandig blijven leven en participeren in hun eigen omgeving. Dialooggestuurde, collectieve voorzieningen zijn hierbij voorliggende voorzieningen die de vraag naar individuele voorzieningen via de Wmo voor gaan. De in dit programma bedoelde individuele voorzieningen zijn primair bestemd voor senioren en inwoners met een beperking, die ondersteuning en hulp nodig hebben om langer zelfstandig te blijven leven en participeren in hun eigen omgeving zoals zij dat zelf willen en kunnen vormgeven, voor zover dit mogelijk is.

Al deze geschetste ontwikkelingen moeten nog wel in het nieuwe perspectief van het voorgestelde kabinetsbeleid van het kabinet Rutte worden geplaatst. De impact van dit kabinetsbeleid zal ingrijpend zijn binnen het thema Meetellen en meedoen. Bij de kaderstelling van dit thema in 2011 houden we hiermee rekening.

Programma: 2.1 Arbeid en inkomen

Coalitieakkoord 2010 – 2014 Peel en Maas verbinden en versterken

Peel en Maas wordt uitgebouwd tot een samenleving waarin iedereen mee kan doen en daadwerkelijk meedoet. De mogelijkheden tot meedoen ontstaan pas als je meetelt, als je er mag zijn, als je in de samenleving het woord mag en kunt nemen, als je met respect behandeld wordt en als je mee mag doen zoals je bent. Kortom, het gaat om meetellen en meedoen. Dat vraagt inzet van de samenleving als geheel en het vraagt inzet van ieder persoon afzonderlijk.

Wat willen we bereiken ?

1. Alle burgers geven naar persoonlijk vermogen vorm aan hun (aangepaste) arbeidsparticipatie en burgers, die daar (nog) niet toe in staat zijn, maken gebruik van optimale ontwikkelingskansen of geven vorm aan hun maatschappelijke participatie.
2. Financiële en sociale uitsluiting van inwoners wordt voorkomen en tegengegaan door het verlenen van tijdige en correcte inkomensvoorzieningen aan inwoners die daar recht op hebben.
3. Integrale dienstverlening wordt geboden aan WWB-klienten, waarbij de dienstverlening georganiseerd is vanuit de belangen, de mogelijkheden en wensen van de klant op basis van gelijkwaardigheid, respect en vertrouwen.
4. Integrale dienstverlening wordt geboden aan WSW-geïndiceerden waarbij de dienstverlening georganiseerd is vanuit ontwikkelingsperspectief van de klant met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking.

Wat doen we ervoor ?

- 1.a Vormgeven en uitvoeren van persoonlijke ontwikkelingsplannen als basis voor de ontwikkeling van de betrokken burgers, waarbij zij zelf hun ambities en ontwikkelrichting bepalen.
- 1.b In overleg met maatschappelijke partners zorgen voor adequate en op maat dienstverlening richting de klant om educatie-, participatie- en arbeidsmogelijkheden op maat en klantcentraal in te richten.
- 1.c Inburgering en volwasseneneducatie inzetten als instrument ter bevordering van participatie, integratie en acceptatie.
- 1.d Bij aanbestedingen aandacht om werk te scheppen voor mensen uit de WWB (Wet Werk en bijstand) en Sociale Werkvoorziening.
- 1.e Voorzien in een voorbeeldfunctie als gemeente bij het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- 1.f Inrichten van een sluitende keten van werk, inkomen, zorg en participatie samen met netwerkpartners.
- 1.g Meer afstemming realiseren tussen werk & inkomen en het ondernemerscontact.
- 1.h Zorg dragen dat geen jongere maatschappelijk inactief is, maar toe leiden naar onderwijs, vrijwilligerswerk en/of werk.

- 2.a Uitkeringen tijdig en correct verstrekken en inwoners actief op hun rechten en plichten wijzen.
- 2.b Effectief en efficiënt uitvoeren van toezicht en controle op basis van een fraudebestrijdingsplan dat een risico-oriëntatie kent.
- 2.c Stimuleren van het gebruik van voorzieningen met aandacht voor verborgen sociale en financiële armoede in samenwerking met maatschappelijke partners.
- 2.d Preventie van schulden en adequate schuldhulpverlening.

- 3.a Realiseren van een open werkorganisatie die opereert vanuit een cultuur van respect en vertrouwen, waar transparante en eerlijke bejegening centraal staat, gericht op de ondersteuningsvraag van de zelfsturende klant.
- 3.b Stimuleren en integreren van klantenparticipatie vanuit de doelgroep WWB.

- 4.a Faciliteren van klanten met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking door onder andere het inzetten van beschutte en begeleide werkplekken en ter beschikking stellen van een persoonsgebonden budget.
- 4.b Stimuleren en integreren van klantenparticipatie vanuit de doelgroep WSW.

Reeds vastgesteld beleid:

- Nota meetellen en meedoen *raden april 2008*
- Verordening reïntegratie en participatie Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening plaatsingsbeleid Wsw Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken wet sociale werkvoorziening gemeente Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening langdurigheidstoelage WWB Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik WWB *raad 4 januari 2010*
- Verordening afstemming uitkeringen Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Toeslagenverordening WWB Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening Inburgering *raad voorjaar 2007*
- Kadernota modernisering Wsw 'de klant centraal' *raad april 2008*
- Verordening werkleeraanbod WIJ *raad 22 juni 2010*
- Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik WIJ; *raad 22 juni 2010*
- Toeslagenverordening WIJ *raad 22 juni 2010*
- Afstemmingsverordening WIJ *raad 22 juni 2010*
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW) *raad 20 juli 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Kaderstelling Arbeid en Inkomen (herijking van de nota Meetellen en Meedoen en het eventueel –indien nodig- aanpassen van de verordeningen)

Te ontwikkelen beleid in 2012 - 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1 Arbeid en inkomen	16.494.729	12.875.636	15.828.698	12.803.411	15.822.243	12.803.411	15.901.553	12.803.411

De daling van de lasten in 2012 hangt samen met de verwachte daling van het aantal uitkeringsgerechtigden vanaf 2012.

Programma 2.2 Individuele voorzieningen

Coalitieakkoord 2010 – 2014 Peel en Maas Verbinden en versterken

Individuele voorzieningen zijn beschikbaar en eenvoudig aan te vragen voor burgers die hier recht op hebben. Voorop staan mogelijkheden en capaciteiten die burgers wél hebben en de mogelijkheid tot zelfhulp, mogelijk in een collectief verband. Uitgangspunt is dat burgers zo lang als mogelijk in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen wonen en participeren. De samenhang tussen individuele voorzieningen en collectieve voorzieningen wordt verstevigd, mede met het oog op het voorkomen van sociaal isolement en de aankomende vergrijzingsgolf. De integratie van diverse loketfuncties in de richting van één breed WWZ-/WMO-loket heeft prioriteit om gerichte en volledige informatie te kunnen verstrekken. Indien burgers het loket niet kunnen bereiken, zijn huisbezoeken mogelijk. Het toewerken naar korte en eenvoudige producten en processen is vanzelfsprekend.

Wat willen we bereiken ?

1. Inwoners kunnen zo lang mogelijk (zelfstandig) in hun eigen omgeving blijven leven en/of kunnen deelnemen aan het maatschappelijke verkeer via de inzet van individuele welzijns- en zorgvoorzieningen.
2. Inwoners zijn optimaal geïnformeerd, hebben vertrouwen in een erkenning van hun ondersteunings- en/of hulpvraag en kunnen bouwen op een transparante en eerlijke afhandeling van hun hulpvraag op basis van gelijkwaardigheid, respect en vertrouwen.

Wat doen we ervoor ?

- 1.a Voorzien in een aanbod van individuele welzijns- en zorgvoorzieningen op maat waaronder:
  - hulp bij het huishouden
  - woningaanpassingen
  - leef- en vervoersvoorzieningen (o.a. regiotaxi).
- 1.b Verzorgen van leerlingenvervoer op basis van individuele behoefte.
- 1.c Voorzorgen worden tijdig en correct verstrekt op basis van behoeftes en mogelijkheden van cliënten met inbegrip van vigerende kaders.
- 2.a Realiseren van een open werkorganisatie die opereert vanuit een cultuur van respect en vertrouwen, waar transparantie en eerlijke bejegening centraal staat, die gericht is op de ondersteuningsvraag van de zelfsturende klant.
- 2.b Belangenorganisaties stimuleren en faciliteren in hun rol als belangenbehartiger van klanten.
- 2.c Inwoners worden actief op hun rechten en plichten gewezen met inbegrip van een goede informatievoorziening aan mensen die geen recht hebben op een gevraagde voorziening.
- 2.d Toezicht en controle op verstrekking van individuele voorzieningen wordt efficiënt en effectief uitgevoerd.
- 2.e Een optimale loketfunctie, waarin informatie, advies en verwijzing over zowel voorliggende en collectieve voorzieningen, als individuele voorzieningen worden verstrekt met de mogelijkheid tot huisbezoek.

Reeds vastgesteld beleid:

- Verordening individuele voorzieningen voor mensen met een beperking *raad 20 juli 2010*
- Verordening leerlingenvervoer *raad april 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Beleidskader individuele voorzieningen en het eventueel –indien nodig- aanpassen van de verordening.

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
2.2 Individuele voorzieningen	7.956.680	495.739	7.560.265	496.547	7.681.233	496.547	7.894.378	496.547

De daling van de lasten in 2012 wordt veroorzaakt door de opgenomen bezuinigingsmaatregel om de WMO vervoersvoorzieningen te gaan activeren en als kapitaallasten op te nemen. Hierdoor ontstaat er gedurende 5 jaar een aflopend financieel voordeel. Het totale budget voor WMO vervoersvoorzieningen blijft gelijk want het betreft een financieel-technische ingreep.

Voor de uitvoering van de hulp bij het huishouden en het verstrekken van de persoonsgebonden budgetten is in de algemene uitkering een vergoeding opgenomen die in 2011 € 3.225.000 bedraagt. De werkelijke kosten voor de uitvoering van de huishoudelijke hulp en de persoonsgebonden budgetten bedraagt in 2011 ruim € 3.600.000 exclusief de uitvoeringskosten en eigen uren. De gemeente Peel en Maas is hiermee een duidelijke nadeelgemeente.

THEMA 3: BURGERSCHAP EN SAMENLEVING, vastgesteld op 13 juli 2010

Missie

Burgers nemen maximaal deel aan ontwikkelingen in de (lokale) samenleving. Daarbij nemen zij zelf de regie over hun eigen ontwikkeling en de ontwikkelingen in hun omgeving. In het samenleven met andere burgers gaan burgers tolerant om met elkaar en waarderen zij elkaars verschillen. Generaties dragen zorg voor elkaar en geven ruimte om te ontwikkelen: sociale ontwikkeling en emancipatie zijn basisvoorwaarden.

Kinderen zijn onderdeel van deze ontwikkeling en krijgen ruimte te groeien als zelfbewuste, betrokken en leergierige jongvolwassenen in een veilige en verantwoorde omgeving.

Mensen met een zorgbehoefte voeren zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven in hun vertrouwde omgeving en ontmoeten ruimte deel te nemen en bij te dragen aan de samenleving. Maatschappelijke problemen (waaronder excessief middelengebruik en huiselijk geweld) worden voorkomen, waarbij ondersteuning en nazorg worden geboden.

Sport en Kunst en Cultuur leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de kernen en draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van de inwoners van Peel en Maas. Een goede bereikbaarheid van de sportvoorzieningen met ruimte voor top- en breedtesport is essentieel. Actieve en passieve toegankelijkheid van Kunst en Cultuur worden gestimuleerd ten behoeve van emancipatie en participatie van burgers.

Burgers, maatschappelijke organisaties en overheid staan in een gelijkwaardige verhouding naast elkaar met als hoofddoel het realiseren en behouden van vitale en intelligente gemeenschappen, die gevormd en gedragen worden door eigenstandige en betrokken individuen.

Context en ontwikkelingen

Het thema burgerschap en samenleving gaat ervan uit dat burgers in Peel en Maas participeren en verantwoordelijkheid nemen in de samenleving. De rol van de overheid en maatschappelijke partners spitst zich toe op stimuleren en ondersteunen. Zelfsturing op basis van dialoog en gelijkwaardige verhoudingen tussen burgers en in de driehoek burgers – maatschappelijke partijen - overheid is de basis van de gemeenschapsontwikkeling.

De ontwikkelingen in de samenlevingen vinden niet autonoom plaats. Invloeden zijn er in diverse vormen. Maatschappelijke trends, wetgeving en praktische ervaringen bepalen onder andere de context van het thema burgerschap en samenleving. Uitgangspunt is een samenleving die zich doorontwikkeld waarbij overheid en maatschappelijke partners, vaak op grond van wetgeving, garanties inbouwen voor een minimaal kwaliteitsniveau van de samenleving, denk aan voorzieningen en regels op het gebied van onderwijs, gezondheid, sport en cultuur zowel collectief alsook individueel.

De uitdaging is het basis kwaliteitsniveau van de samenleving, tot uiting komend in vele vormen van sociale verbanden en structuren, te verbinden met een doorontwikkeling waarbij individuen in en voor de gemeenschappen hun verantwoordelijkheid nemen. De basis voor de ontwikkeling zit in een op overeenstemming gerichte dialoog tussen burgers.

Voor de gemeente en maatschappelijke partners is het zaak de autonome ontwikkeling van gemeenschappen te faciliteren en te ondersteunen, met name gericht op de kwaliteit van de dialoog en de sociale processen.

Daarnaast kan de gemeente de beleidsdoelen zoals die vastgelegd zijn in de programma's van thema 3 in een gelijkwaardige dialoog inbrengen. Beoogd effect is dan dat gemeenschappen en maatschappelijke partijen de doelen van de gemeente mede gaan realiseren.

In toenemende mate is de schaal van interactie, de schaal van de wereld. Een combinatie van individualisering en globalisering maakt dan dat de verantwoordelijkheid voor eigen kern (buren), gemeenschap of omgeving (vrienden en buren) wordt onderschat. Daarnaast bestaat er een sterke altruïstische behoefte van de mens, het op elkaar betrokken zijn en zorgen voor elkaar. Dit levert sterk tegenovergestelde ontwikkelingen op: 1) Virtuele en fluïde netwerksamenleving versus lokale en vaste gemeenschappen; 2) Schaalvergroting versus behoud menselijke maat; 3) Efficiënte dienstverlening versus authenticiteit en creativiteit, 4) Uniformiteit versus differentiatie en maatwerk. Bij deze schijnbare tegenstrijdigheden is het telkens zoeken naar balans. Balans, waarbij de eigenheid van

Peel en Maas wordt gecombineerd met de mogelijkheden van de externe omgeving. Ook (mondiale) bewustwording en dialoog tussen mensen zijn hierbij relevant.

De eigen identiteit en ontwikkeling van de kernen is een belangrijk uitgangspunt uit de perspectievennota. Diversiteit tussen kernen en gemeenschappen is de kracht van Peel en Maas. De eigen ontwikkeling van de gemeenschappen, het zelf invulling geven aan sociale interactie, aan de kwaliteit van samenleven en leefomgeving versterken deze identiteit.

De kracht zit daarmee in het durven kiezen voor diversiteit. Waar mensen en mogelijkheden verschillen, is het mogelijk om nieuwe kwaliteit te genereren.

De rol van de overheid wordt daarmee meer ondersteunend dan sturend, tegengesteld aan de ontwikkeling om juist alle verantwoordelijkheid en risico's bij de overheid, dus ook de lokale overheid, neer te leggen. Deze laatste ontwikkeling is niet wenselijk en niet houdbaar. Dit laat onverlet dat de overheid vanuit haar democratisch en grondwettelijk gelegitimeerde macht voor een basis zekerheid staat.

Peel en Maas wil als overheid minder beheersen en beheren, maar meer faciliteren, ondersteunen en uitnodigen tot ontwikkeling. Een dergelijke rolopvatting van de overheid voorkomt dat processen worden overgenomen; het primaat ligt en blijft liggen bij burgers. Ook voor maatschappelijke organisaties geldt dat zij met respect voor de eigen verantwoordelijkheid van burgers en gemeenschappen moeten opereren vanuit de visie op die primaire verantwoordelijkheid.

Naast de veranderende rollen, verandert ook de samenleving in haar geheel. De demografische verandert er veel. Vergrijzing, ontgroening, verkleuring zijn daarbij trends, die een relatief autonome ontwikkeling volgen en een grote impact op de samenleving hebben. Niet alleen in bedreigingen, maar zeker ook in kansen van meer diversiteit, van actief ouder worden en van de mogelijkheid om generaties sterker aan elkaar te binden. En als extra opdracht om met het scheppen van een goed leef-, woon- en werkklimaat, toekomstkansen voor jongeren te creëren en daarmee een aantrekkelijk vestigingsgebied te zijn voor jongeren.

De vervlechting van het wereldwijde en het lokale vraagt om gemeenschapsontwikkeling die ook zoekt naar nieuwe inhoud en nieuwe vormen. Dat vraagt creativiteit van alle partijen en openheid voor nieuwe patronen. Op die wijze kan Peel en Maas voorop lopen in een proces van globalisering.

Boven alles staat echter het vertrouwen in de samensturing van de gouden driehoek van burgers, maatschappelijke organisaties en overheid. Deze drie partners vormen een ijzersterk netwerk dat elkaar respectvol en gelijkwaardig benadert. Ontwikkelingen worden daarbij gezamenlijk aangejaagd op basis van lokale behoefte en mogelijkheden, met ieders rol op het juiste moment. Een gedeelde visie en doelen is daarbij een bindende en stimulerende kwaliteit.

Binnen het thema burgerschap en samenleving zijn er nog een aantal specifieke aandachtspunten en accenten.

Aangegeven is dat verenigingen de motor zijn van de sociale samenhang en dat in het verdere beleid het belang van verenigingen zal worden ondersteund.

Helder accommodatiebeleid, eenvoudige en langjarige subsidierelaties met een minimum aan bureaucratie zijn daartoe vastgestelde uitgangspunten.

Het programma jeugd en gezin.

De genoemde demografische ontwikkeling, vergrijzing, ontgroening, verkleuring zijn trends. Niet alleen in bedreigingen, maar zeker ook in kansen van meer diversiteit, van actief ouder worden en van de mogelijkheid om generaties sterker aan elkaar te binden. Het beleidsterrein Jeugd en Gezin wordt nadrukkelijk beïnvloed door deze demografische ontwikkelingen.

De digitalisering en internationalisering maken de mogelijkheden voor jongeren groter. Jongeren en hun opvoeders moeten voorzien zijn van de juiste instrumenten om hiervan te profiteren: begrip van culturele verschillen, een positiefkritische houding en een open blik op samenwerking zijn belangrijke competenties.

Een combinatie van individualisering en globalisering maakt dan dat de verantwoordelijkheid voor eigen kern, gemeenschap of omgeving wordt onderschat. Er liggen kansen om jongeren uit te dagen een steentje bij te dragen aan hun omgeving. Zelfsturing van jongeren wordt hiermee vergroot. De jongeren verbinden wereldburgerschap dan met lokale verbondenheid.

De cirkel om gezinnen is meer verbrokken geraakt en bestaat uit individuen die elkaar lang niet allemaal kennen. Een deel van het netwerk wordt bovendien ingehuurd. Deze invulling geeft veel vrijheid, een vrijheid die ook past in de sterk geïndividualiseerde samenleving, met nadruk op autonomie. Als er problemen of uitdagingen zijn, blijkt dat de losse sociale inbedding ook nadelen heeft. De overheid is in dit gat gesprongen dat door deze lossere sociale structuur is ontstaan en is daarmee de rol van risicotaxateur en hulpverlener gaan vervullen.

Daardoor is er in de samenleving steeds meer controle vanuit de overheid. Hoe individueler mensen gaan leven, hoe dichter de overheid de persoonlijke levenssfeer nadert, om het gebrek aan steun in de sociale omgeving te compenseren. Maar die compensatie is altijd gebrekkig, omdat de overheid een ondersteunende sociale omgeving, bestaande uit familie, vrienden en burens, niet kan vervangen. De vraag is dan hoe de sociale inbedding van gezinnen kan worden versterkt op een eigentijdse en toekomstgerichte wijze. *Jeugdstation.nl* legt de focus op het versterken van netwerken rondom gezinnen, waarmee meer sociale inbedding kansen biedt voor een beter opgroei-klimaat. Participatie van jongeren in zowel onderwijs-, werk- als maatschappijstructuren staat centraal. Belangrijk daarbij is om te onderkennen dat er een wisselwerking is tussen overheid, maatschappij en jongeren: in een wederkerige relatie zijn zij onmisbaar voor elkaar. Binnen het beleidsterrein Jeugd en Gezin is het van belang dat de balans aanwezig is tussen preventieve en curatieve acties. Daarbij wordt het vaak nog gebruikelijke, negatieve, mankementsdenken – wat hebben jongeren niet, wat mankeert aan deze jongeren – ingeruild voor een denken in termen van mogelijkheden en competenties: wat kunnen deze jongeren wel, wat gaat goed en hoe kan dat versterkt en ondersteund worden. Dit vraagt om een attitudeverandering bij professionals én in de maatschappij. Je mag anders zijn! Niet alles hoeft perfect. Bij het overgrote deel van kinderen, jongeren en gezinnen gaat het goed. Door dit goede op een gemeenschapsvormende wijze te versterken, worden mogelijkheden geschapen om ook jongeren en gezinnen waarmee het (tijdelijk) minder goed gaat aangrijpingspunten te bieden om eigen veerkracht en handelingsmacht te (her)krijgen. Op deze wijze ontstaat verbinding met het netwerk van gemeenschapsontwikkeling. De verwachting is dat op het terrein van jeugd en gezin steeds meer taken worden overgeheveld naar gemeenten.

Het programma Wonen, Welzijn, Zorg.

Dit programma voorziet in de ontwikkeling van woon-, zorg- en welzijnsproducten voor senioren en mensen met een beperking. De Dialoog met het dorp en de inzet van kernteams zijn onderscheidende middelen, die binnen het programma worden toegepast.

De demografische ontwikkelingen beïnvloeden direct het beleidsterrein van WWZ waarbij soms een spanning bestaat tussen de minimum schaal van voorzieningen en de in toenemende mate zorggestuurde vraag vanuit de kernen.

Binnen WWZ is een belangrijk uitgangspunt dat voorzieningen in een kern daadwerkelijk gedragen worden; daarmee geeft de kern zelf invulling en draagvlak aan woon-, zorg- en welzijnsproducten. De rol van de overheid en maatschappelijke organisaties wordt daarmee meer ondersteunend dan sturend.

Boven alles staat echter het vertrouwen in de samensturing van de gouden driehoek van burgers, maatschappelijke organisaties en overheid. Deze drie partners vormen een ijzersterk netwerk dat elkaar respectvol en gelijkwaardig benadert. Daarmee is ook een belangrijke synergie benoemd tussen de netwerkvormen, gemeenschapsontwikkeling en WWZ. Vanuit de kracht van het delen van een visie en doelen.

Steeds meer worden welzijns- en zorgtaken overgeheveld naar gemeenten. Recente voorbeelden zijn de Wmo en daarbinnen de functie van Hulp bij het Huishouden. Verder heeft de overheid sterk ingezet op verandering van de AWBZ, meer specifiek de overheveling van AWBZ-pakketmaatregelen naar gemeenten. Dit gaat gepaard met bezuinigingen en een toenemende druk op de WMO en de ZvW. De mate waarin die mensen worden gecompenseerd is afhankelijk van het beleid van de gemeenten en de zorgverzekeraar.

Met het reeds lang ingezette WWZ beleid heeft Peel en Maas krachtig geanticipeerd op deze ontwikkelingen.

Het programma sport en bewegen.

Sport en Bewegen kent relatief veel beleidsvrijheid. Sport en Bewegen gaat in op de ambities en ondersteuning van Peel en Maas richting haar burgers en verenigingen. Met recente ereprijzen (sportgemeente 2003 en 2008), de diversiteit en veelheid aan accommodaties, de aanwezigheid van een sterke breedtesport en van topsport (handbal en volleybal op ere-divisieniveau) mag met recht worden gesteld dat Peel en Maas op dit terrein een naam heeft.

Peel en Maas kent een hoog percentage sporters. Burgers die in hun vrije tijd ervoor kiezen om te bewegen in georganiseerd of recreatief verband. De hoogwaardige en gevarieerde voorzieningenstructuur maakt het mogelijk dat mensen sporten en daarmee invulling geven aan hun bewegingsbehoefte. Daarbij is de aanwezigheid van topsportmogelijkheden binnen Peel en Maas wervend en stimulerend naar de breedtesport, los van de promotionele eigenschappen van topsport voor Peel en Maas.

Beschikbaarheid, betaalbaarheid en bereikbaarheid van sportvoorzieningen zijn echter geen vanzelfsprekendheid. De inzet en de genomen verantwoordelijkheid van vrijwilligers en verenigingen is groot. Op kern- en gemeenschapsniveau zijn de verenigingen door de jaren heen de dragers van gemeenschapszin. Voor de sport is deze inzet en de inzet van de kern in brede zin noodzakelijk om een divers aanbod van sportvoorzieningen te bevorderen en in stand te houden. Hiermee wordt sociale duurzaamheid bevorderd en worden initiatief en verantwoordelijkheid bij burgers en verenigingen zelf neergelegd.

Bij de instandhouding en realisatie van accommodaties is ecologische en economische duurzaamheid minstens zo relevant. Hiermee vindt verduurzaming van deze accommodaties plaats en is het mogelijk om exploitatiekosten te verminderen.

Meer en meer wordt sport geplaatst in een maatschappelijke context. De relatie met recreatie, gezondheid, opvang en opvoeding is daarmee gelegd. Concreet vraagt de maatschappij om deze verbinding, zodat sectoren zich versterken; combinatiefuncties (sport, onderwijs, cultuur) zijn hier een voorbeeld van.

Vanuit de visie van gemeenschapsontwikkeling zijn burgers primair zelf aan zet om hun sociale en fysieke omgeving in te richten; georganiseerd en ongeorganiseerd, waarnodig met ondersteuning van maatschappelijke partners en overheden. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor de opbouw en inrichting van de samenleving op de plek gelegd waar de meeste kracht aanwezig is.

Exploitatie en beheer worden concreet zo veel als mogelijk bij verenigingen en gemeenschappen neergelegd, mede om maatschappelijke haalbaarheid en betaalbaarheid te garanderen.

De toegankelijkheid van sportvoorzieningen is onbesproken. Sport is er voor iedereen. Optimale toegankelijkheid van accommodaties en voorzieningen is daarmee geen randvoorwaarde, maar een vereiste. Dit geldt zowel voor burgers met een beperking, burgers met een laag inkomen, als burgers met een andere culturele identiteit. Toegankelijkheid van sport wordt bevorderd door voortzetting van sportkennismakingprojecten zoals Sportexpresse, sportcarrousel, Buurt-Onderwijs-sport.

Het programma Kunst en Cultuur

Invloeden op het gebied van Kunst en Cultuur zijn door maatschappelijke trends relatief autonoom. Kunst en Cultuur kan een ontdekkende en oriënterende rol spelen om nieuwe ontwikkelingen en de mogelijkheden daarvan in beeld te brengen. Die vernieuwende rol geeft aan dit beleidsterrein een extra dimensie.

Peel en Maas kent een culturele infrastructuur. Zowel in voorzieningen als in verenigingen is er een aanbod aanwezig dat kan rekenen op draagvlak en inzet van burgers. Dit aanbod heeft grotendeels een authentieke basis. Op het gebied van vernieuwing en vraaggerichtheid ligt de uitdaging om nieuwe doelgroepen te binden met kunst en cultuur. Juist authentieke kunst en cultuur moet verleden heden en toekomst op een duurzame manier verbinden.

Ontgroening en vergrijzing brengen nieuwe verhoudingen en daarmee naast een aantal beperkingen, ook nieuwe kansen.

Het besef voor culturele identiteit en verscheidenheid is belangrijk om lokale verbondenheid te creëren en elkaars verschillen in cultuur te waarderen. Cultureel erfgoed, zowel bovengronds als ondergronds, en dialect zijn hierbij ankerpunten.

Sensibilisering voor cultuur in het onderwijs is een belangrijk aandachtspunt. Muzikale vorming is daarbij een mogelijkheid die jongeren vroegtijdig en laagdrempelig in contact brengt met kunst en cultuur. In de volle breedte biedt cultuureducatie daarbij meer mogelijkheden om jongeren in contact te brengen met (experimentele) kunst en cultuur. De ontwikkeling van een culturele loopbaan voor kinderen/jongeren is daarbij middel om cultuur te verankeren in de samenleving. Inhoudelijke basis voor het culturele loopbaan zijn onder andere cultuureducatie, erfgoededucatie, media en muziekonderwijs. Er is aandacht voor talentontwikkeling binnen de verschillende disciplines (muziek, theater, literatuur, dans, beeldende kunst) en voor meervoudige intelligentie. De koppeling met het onderwijsprogramma zorgt voor structurele kennismaking en verdieping met Kunst en Cultuur. Voor het ontwikkelen en onderhouden van een culturele loopbaan is een samenwerking tussen burgers, maatschappelijke partners en overheid van belang.

De positionering van de bibliotheek binnen Kunst en Cultuur vraagt aandacht op zich. De transformatie van bibliotheek als boekenuitlener naar kennis-, informatie- en ontmoetingspunt heeft in sommige gevallen al plaatsgevonden. Digitalisering en automatisering maken echter dat informatie en ontmoeting steeds vaker op andere plekken plaatsvinden, dan in de bibliotheek. Een focus op toegevoegde waarde van de bibliotheek in samenwerking met andere organisaties is dan ook belangrijk om de meerwaarde van de bibliotheek (én de investering in het concept) recht te doen. Geheel andere invullingen van inhoud en vormen van de bibliotheekfunctie moeten doordacht worden.

Meer en meer wordt kunst en cultuur geplaatst in de maatschappelijke context van educatie en sociale cohesie. De relatie met recreatie, gezondheid, opvang en opvoeding is daarmee gelegd. Concreet vraagt de maatschappij om deze verbinding, zodat sectoren zich versterken; combinatiefuncties (sport, onderwijs, cultuur) zijn hier een voorbeeld van.

De aanwezigheid van een centrale cultuurvoorziening is belangrijk voor zowel amateurkunsten als professionele kunsten. Een centrale cultuurvoorziening biedt een goed geoutilleerd podium en geeft ruimte aan amateurs en professionals om elkaar te ontmoeten. Daarbij fungeert de aanwezigheid van een podium als aanjager en inspirator van kunst en cultuur.

Cultuur omvat alles wat in een gemeenschap voorkomt aan uitingsvormen. Daarmee is cultuur het kenmerk van de leefwijze en van de normen en waarden van een samenleving.

Cultuur is tevens een afspiegeling van de mate van ontwikkeling, beschaving en verfijning van een gemeenschap. Mensen vinden hun identiteit in cultuur, én zij vormen de culturele identiteit van de gemeenschap. Om een goede afbakening te krijgen van het begrip cultuur moet een onderscheid worden gemaakt tussen cultuur in de meest pure zin van het woord en cultuur in brede zin. De eerste wordt in de volksmond ook wel „Cultuur met een hoofdletter C” genoemd. Kunst is een uitingsvorm van cultuur. Zij kenmerkt zich door het verleggen van grenzen met een artistieke gerichtheid.

Erkenning, eigenzinnigheid en pioniersgeest zijn kenmerkende voorwaarden voor de totstandkoming én de waardering van kunst. Cultuur staat in nauwe relatie tot de ontwikkeling van de kunsten binnen die cultuur. De kunsten zijn een nadrukkelijke exponent van de heersende cultuur, maar zij vervullen tegelijkertijd een voortrekkersrol in het kader van cultuurontwikkeling. Daarmee kent cultuur een intrinsieke waarde op zichzelf en een waarde van verbinder van mensen.

Een rijk cultureel leven versterkt het regionale leefklimaat, het maakt de gemeente aantrekkelijk als woon- en vestigingsplaats, maar het vergroot ook de aantrekkingskracht voor mensen die als (dag)toerist de omgeving willen bezoeken.

De toegankelijkheid van kunst en cultuur is onbesproken en is er daarmee voor iedereen. Optimale toegankelijkheid van accommodaties, activiteiten en voorzieningen is daarmee geen randvoorwaarde, maar een vereiste. Dit geldt zowel voor burgers met een beperking, burgers met een laag inkomen, als burgers met een andere culturele identiteit. Toegankelijkheid wordt bevorderd door voortzetting van kennismakingsprojecten via onderwijs en cultuureducatie.

Programma 3.1 Gemeenschapsontwikkeling

Algemene missie / visie

Burgers nemen maximaal deel aan ontwikkelingen in de (lokale) samenleving. Daarbij nemen zij zelf de regie over hun eigen ontwikkeling en de ontwikkelingen in hun omgeving, als onderdeel van de grotere samenleving. In het samenleven met andere burgers gaan burgers tolerant om met elkaar en waarderen zij elkaars verschillen. Generaties dragen zorg voor elkaar en geven elkaar ruimte om te vernieuwen en te veranderen: sociale innovatie en emancipatie zijn basisvoorwaarden. Burgers, maatschappelijke organisaties en overheid staan in een gelijkwaardige verhouding naast elkaar met als hoofddoel het realiseren en behouden van vitale en intelligente gemeenschappen, die gevormd en gedragen worden door eigenstandige en betrokken individuen.

Wat willen we bereiken ?

Het programma Gemeenschapsontwikkeling kent een viertal hoofddoelen. Deze hoofddoelen vormen het kader voor de ontwikkelingen binnen het programma.

1. De ontwikkeling van gemeenschappen tot krachtige sociale verbanden, die zelf richting en invulling geven aan hun eigen sociale en fysieke leefomgeving.
2. Het stimuleren van verenigings- en vrijwilligerswerk in hun bijdrage aan een sociaal duurzame gemeenschap.
3. Het stimuleren van participatie, verantwoordelijkheidsgevoel en betrokkenheid van burgers met het oog op instandhouding van sociale verbanden met eigenheid en menselijk maat.
4. Het verhogen van acceptatie en begrip tussen burgers en groepen burgers inclusief het bieden van ruimte voor sociale en culturele diversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- 1.a Faciliteren en stimuleren van de dialoog in het dorp in alle kernen, waarbij de gemeenschappen zich eigenaar maken van deze dialoog, deze als leidraad gebruiken voor de ontwikkeling van de eigen kern.
- 1.b Verankeren van de kernwaarden bij burgers, maatschappelijke organisaties en de interne organisatie.
- 1.c Implementeren nieuw beleid subsidies en accommodaties op basis van maatschappelijk belang.
- 2.a Het vereenvoudigen van de aanvraag- en verantwoordingsmethodiek bij subsidie- en accommodatievraagstukken.
- 2.b Actief inzetten op het op afstand zetten van beheer, onderhoud en exploitatie van verenigings- en gemeenschapsaccommodaties.
- 2.c Instellen van de vrijwilligersprijs Peel en Maas.
- 2.d Het verdiepen en verbreden van de vrijwilligerscentrale.
- 3.a Bevorderen en ondersteunen van initiatieven, instellingen en verenigingen die bijdragen aan de sociale cohesie en leefbaarheid.
- 3.b Diversiteitbeleid vormgeven in het verlengde van de kernwaarde diversiteit, waardoor de inwoners in de kernen de onderlinge verschillen als vanzelfsprekend beschouwen en de meerwaarde in de omgang met elkaar ervan ervaren (jong-oud, arm-rijk, zwart-wit).
- 3.c Succesfactoren van de interculturele dialoog, de ontmoeting tussen mensen met verschillende culturele achtergronden, in beeld krijgen en verder plaats geven in de sociale context van de kernen.

Reeds vastgesteld beleid:

- Programma 3.1. Gemeenschapsontwikkeling *raad 13 juli 2010*
- Uitgangspunten/kaders subsidie- en accommodatiebeleid *raad 13 juli 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Subsidie- en accommodatiebeleid

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.1 Gemeenschaps-ontwikkeling	1.404.183	163.928	1.333.015	163.928	1.342.719	165.455	1.360.514	166.998

Programma 3.2 Jeugd en Gezin

Algemene missie / visie

Kinderen ontwikkelen zich tot zelfbewuste, betrokken en leergierige jongvolwassenen in een veilige en verantwoorde omgeving. Daarmee hebben zij een maatschappelijke startkwalificatie en zijn zij in staat om verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving en zich in te zetten om de sociale cohesie te vergroten. Primair zijn kinderen, jongeren en hun opvoeders zelf verantwoordelijk hiervoor.

Wat willen we bereiken ?

Het programma Jeugd en Gezin kent een viertal hoofddoelen. Deze hoofddoelen vormen het kader voor de ontwikkelingen binnen het programma.

1. Jongeren hebben een veilige en evenwichtige basis om op te groeien.
2. Jongeren leren kennis, talent en vaardigheden te ontwikkelen en groeien in hun kansen op de arbeidsmarkt.
3. Jongeren hebben tijd en ruimte om te ontspannen en te ontmoeten.
4. Jongeren dragen hun steentje bij aan de maatschappij.
5. Jongeren hebben een verantwoorde en gezonde levensstijl.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- 1.a Sociale netwerken van jongeren en gezinnen versterken zodat zij daarop kunnen terug vallen in het proces van opgroeien en opvoeden.
- 1.b Onderkennen, en activeren van eigen mogelijkheden en eigen veerkracht bij jongeren en hun omgeving ter begeleiding en ondersteuning van het proces van opgroeien en opvoeden. Professionals zijn gericht op de sociale omgeving, inschakelen en activeren van de omgeving.
- 1.c Voorzien in een sluitend vangnet van zorg op maat voor kinderen, jongeren en hun opvoeders via ZAT en Jeugdstation.nl.
- 2.a Alle jongeren toeleiden naar een maatschappelijke startkwalificatie via optimalisatie van de doorlopende leerlijn, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het minimaliseren van schoolverzuim.
- 2.b Samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven stimuleren zodat groeisectoren voldoende en goed gekwalificeerd personeel in kunnen blijven zetten en de aansluiting tussen onderwijs en de lokale en (eur)regionale arbeidsmarkt wordt verbeterd.
- 2.c Jongeren stimuleren en begeleiden in de opstap naar ondernemerschap.
- 2.d Inzetten op het voorzien in stageplaatsen, leerwerkplekken en maatschappelijke stages.
- 2.e Onderwijsachterstanden voorkomen door in te zetten op een kwaliteitsslag in de voorschoolse periode, onder andere via voor- en vroegschoolse educatie.
- 2.f Voorzien in een basisinfrastructuur voor kinderen en jongeren in de kernen, bij voorkeur in een brede-schoolconcept en in samenhang met goede kinderopvang.
- 2.g Jongeren toerusten om digitale kansen te benutten.
- 3.a Culturele identiteit van jongeren versterken met aandacht voor (virtuele) lokale sociale verbanden en met het ontwikkelen van gevoel voor diversiteit aan waarden en opvattingen. Dit gevoel kan worden gestimuleerd door binnen de verworvenheden van algemene waarden en normen ruimte te geven aan specifieke (groeps)waarden en –gebruiken.
- 3.b Ontspanningsmogelijkheden bieden voor jongeren op basis van behoefte en inzet.
- 4.a Jongeren stimuleren om maatschappelijk actief te zijn in de gemeenschap en/of de vereniging en zelf initiatieven te nemen.
- 5.a Kinderen, jongeren en hun opvoeders prikkelen om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun gezondheid met ondersteuning van maatschappelijke partners. Het bevorderen van sporten en bewegen door de jeugd draagt hier aan bij.
- 5.b Sport en bewegen stimuleren door het voorzien in fysieke ruimte in de wijk.

Reeds vastgesteld beleid:

- Programma 3.2. jeugd en gezin
- verordening leerlingenvervoer

raad 13 juli 2010
raad 20 april 2010

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Onderwijshuisvesting

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.2 Jeugd en gezin	4.526.607	937.367	4.397.715	863.051	4.419.332	864.603	4.453.406	866.591

De hogere kosten in 2011 hangen samen met de extra kosten die zijn opgenomen t.b.v. maatwerk jongeren van € 75.000. (ten laste van het budget voor voortzetting van in gang gezet beleid : € 500.000) Bovendien zijn in 2011 voor de laatste keer de kosten en opbrengsten opgenomen van de brede doeluitkering Jeugd en gezin (€ 60.000)

Programma 3.3 Wonen, Welzijn, Zorg

Algemene missie / visie

Senioren en mensen met een beperking in Peel en Maas zijn in staat om de kwaliteit van leven te bevorderen. Daarbij voeren zij zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven en is het mogelijk zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te leven en deel te nemen aan de samenleving. Daarbij bepalen zij zelf van welke woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen ze gebruik maken. Maatschappelijke problemen (waaronder excessief middelengebruik en huiselijk geweld) worden voorkomen, waarbij ondersteuning en nazorg worden geboden.

Wat willen we bereiken ?

Het programma Wonen, Welzijn, Zorg kent een vijftal hoofddoelen. Deze hoofddoelen vormen het kader voor de ontwikkelingen binnen het programma.

1. Burgers en gemeenschappen geven zelf richting aan hun behoefte op het gebied van WWZ.
2. Senioren en mensen met een beperking kunnen zo lang als mogelijk deelnemen aan het maatschappelijke leven.
3. Burgers leven zo lang als mogelijk in een zelfstandige thuissituatie.
4. Voorkomen van maatschappelijke problemen van burgers die maken dat zij niet meer in de thuissituatie kunnen wonen plus het bieden van nazorg.
5. Burgers hebben een gezonde en verantwoorde levensstijl.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- 1.a Voorzien in een dialooggestuurd aanbod van op maat gesneden WWZ-zorgvoorzieningen voor mensen met beperkingen.
- 1.b Komen tot en behouden van integrale dagvoorzieningen en WWZ-steunpunten in elke kern waar mensen ondersteuning krijgen en elkaar ontmoeten; tussen en binnen generaties.
- 1.c Sluitende keten van Wmo-WWZ-AWBZ-Zvw, waarbij lokaal preventieve voorzieningen worden gerealiseerd.
- 1.d Uitvoeren van Agenda 22.
- 1.e Productinnovatie om te komen tot nieuwe en creatieve oplossingen op het gebied van WWZ.
- 2.a Ondersteunen van senioren in hun recht op hun menswaardig bestaan.
- 2.b Stimuleren van mantelzorg en vrijwilligerszorg.
- 3.a Begeleiden en coachen van mensen met een hulpvraag naar de ondersteuning die zij nodig hebben om in hun eigen omgeving te blijven leven.
- 3.b Komen tot een zo toekomstbestendig mogelijke woningvoorraad en daarbij rekening houdend met de ondersteuningsvraag van ouderen en mensen met een beperking.
- 4.a Stimuleren van een vermaatschappelijking van de zorg via een gedeconcentreerd aanbod van woonzorgcombinaties.
- 4.b Preventieve ondersteuning van personen die onvoldoende in staat zijn zich te handhaven in de samenleving inclusief bestrijding van huiselijk geweld.
- 4.c Realiseren van maatschappelijke opvang.
- 5.a Actieve informatievoorziening aan burgers over gezondheid en WWZ.
- 5.b Coaching van mensen met gezondheidsproblemen die gericht is op bevordering van een gezonde leefstijl en gedragsverandering.
- 5.c Doorontwikkeling en uitbreiding van netwerken tot een sluitende WWZ-keten.

Reeds vastgesteld beleid:

- Programma 3.3. Wonen, Welzijn, Zorg (raad 13 juli 2010)

Te ontwikkelen beleid in 2011:

-

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

-

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.3 Wonen , welzijn en zorg	1.895.460	102.101	1.715.457	102.142	1.693.446	102.163	1.704.331	102.184

Programma 3.4 Sport en Bewegen

Algemene missie/visie

Sport levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de kernen en zorgt voor vele ontmoetingen tussen sporters, vrijwilligers, ouders en supporters. Sport draagt daarbij bij aan de gezondheid en het welzijn van de inwoners van Peel en Maas. Een goede bereikbaarheid van de sportvoorzieningen is essentieel. Peel en Maas kent een goed geoutilleerde sportinfrastructuur met ruimte voor top- en breedtesport in combinatie met onderscheidende voorzieningen.

Wat willen we bereiken ?

Het programma Sport en Bewegen kent een vijftal hoofddoelen. Deze hoofddoelen vormen het kader voor de ontwikkelingen binnen het programma.

1. Een sterke breedtesport en sterke, goed functionerende sportverenigingen met een gevarieerd aanbod activiteiten mede ter bevordering van de sociale cohesie.
2. Goede toegankelijkheid en diversiteit van het georganiseerde en ongeorganiseerde aanbod "sport en bewegen" voor met name de doelgroepen met kans op verminderde participatie (onder andere jeugd, ouderen en mensen met een beperking).
3. Onderscheidende topsportmogelijkheden als boegbeeld en stimulans voor breedtesportactiviteiten en als bron van ambitie voor inwoners.
4. Kwalitatief goede sportaccommodaties die optimaal worden benut en waar mogelijk in combinatie met gemeenschapsaccommodaties, accommodaties voor onderwijs en/of accommodaties voor kunst en cultuur.
5. Kwalitatief goede voorzieningen voor sport en bewegen in de buurt bevorderen om mensen te stimuleren tot een actieve leefstijl.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- 1.a Ondersteunen van verenigingen en vrijwilligers, bijvoorbeeld via expertisecentrum, combinatiefunctionarissen en traject verenigingsondersteuning in samenwerking met het Huis voor de Sport (o.a. sportcafé-avonden).
- 1.b Realiseren van een evenwichtig subsidie- en accommodatiebeleid.
- 1.c Versterken van samenwerking tussen organisaties op het gebied van sport via aparte begeleidingstrajecten in samenwerking met Vorkmeer en/of Huis voor de Sport en via het opzetten van samenwerkingsverbanden/sportallianties.
- 1.d Samen met verenigingen inzetten op actievere betrokkenheid van leden bij instandhouding van vereniging en accommodatie door middel van verenigingsondersteuning waarin Huis voor de Sport bij sportverenigingen inzet op het implementeren van een vrijwilligersbeleid (o.a. functie van vrijwilligerscoördinator binnen de vereniging).
- 2.a Stimuleren van aansprekende programma's van buitenschoolse opvang en ontwikkeling in slimme combinaties van onderwijs, sport en cultuur samen met professionele en niet-professionele organisaties. Deelname aan de rijksregeling combinatiefuncties biedt hiervoor extra mogelijkheden.
- 2.b Continueren van de sportkennismakingsprojecten Sportexpresse en Sportcarroussel en deze mogelijk inbedden in de hierboven genoemde combinaties.
- 2.c Promoten van sport via onder meer het sportgala, deelname aan de Nationale Sportweek en het faciliteren van vernieuwende en aansprekende (top)sportevenementen in Peel en Maas.
- 2.d Bevorderen van sporten en bewegen door jeugd, ouderen en mensen met een beperking via bijzondere projecten en activiteiten zoals sportkennismakingsactiviteiten en sportdagen (jeugd), meer Bewegen voor Ouderen en clinics (ouderen) en Iedereen Kan Sporten (regionaal project voor mensen met een beperking).
- 3.a Bevorderen van topsport als aanjager van breedtesport door bescheiden ondersteuning van topsportevenementen in Peel en Maas en het tot op een bepaald niveau faciliteren van topsportverenigingen.

- 4.a Realiseren van een optimale bezettingsgraad van (multifunctionele) sportaccommodaties door het stimuleren van meervoudig gebruik en het (verder) opzetten van samenwerkingsverbanden tussen verenigingen en organisaties. Maar ook door bewuste keuzes te maken bij toekomstige nieuwbouw van accommodaties.
- 5.a Ondersteunen van (on-)georganiseerde (particuliere) bewegingsvoorzieningen in de wijk door onder andere uitvoering van het speelvoorzieningenplan in nauw overleg met de wijkbewoners en de aanleg en het onderhoud van trapvelden en andere recreatieve voorzieningen die uitnodigen tot bewegen (o.a. wandel- en fietsroutenetwerk).

Reeds vastgesteld beleid:

- Programma 3.4 Sport en Bewegen

raad 13 juli 2010

Te ontwikkelen beleid in 2011:

-

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

-

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.4 Sport en bewegen	3.428.116	555.433	3.409.438	564.416	3.501.432	568.705	3.568.788	573.037

Programma 3.5 Kunst en Cultuur

Algemene missie/visie

Kunst en Cultuur is als cement in de samenleving en draagt bij aan een goed vestigingsklimaat. Actieve en passieve cultuurparticipatie worden gestimuleerd, aangezien Kunst en Cultuur het leven verrijken en een rol spelen bij de participatie en emancipatie van burgers: de toegankelijkheid van kunst en cultuur is een vereiste, net als de zichtbaarheid voor iedere burger.

Wat willen we bereiken ?

Het programma Kunst en Cultuur kent een viertal hoofddoelen. Deze hoofddoelen vormen het kader voor de ontwikkelingen binnen het programma.

1. Alle inwoners zijn in de gelegenheid om kennis te maken met, zich te verdiepen in en uiting te geven aan traditionele, diverse én innovatieve vormen van kunst en cultuur.
2. Een sterke, gevarieerde, goed functionerende verenigingsstructuur met een gevarieerd en vooruitstrevend aanbod van activiteiten op het gebied van kunst en cultuur mede ter bevordering van de sociale cohesie.
3. Beschermen en in stand houden van kunstwerken en cultuurhistorische waarden.
4. Kwalitatief goede kunst- en cultuuraccommodaties die optimaal worden benut en waar mogelijk in combinatie met gemeenschapsaccommodaties, accommodaties voor onderwijs en / of accommodaties voor sport en bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

- 1.a Brede deelname aan kunst en cultuur stimuleren voor iedereen.
- 1.b Stimuleren van culturele loopbaanontwikkeling voor alle jongeren (basisschool en voortgezet onderwijs).
- 1.c Stimuleren van verbintenissen tussen cultuur, zorg, onderwijs en sport in samenwerking met professionele en niet professionele organisaties in aansluiting op de ontwikkeling naar integrale kindcentra.
- 2.a Stimuleren van samenwerking tussen organisaties op het gebied van kunst en cultuur op basis van een gezamenlijk belang/thema via het organiseren van dialoogbijeenkomsten (cultuurcafé).
- 2.b Het stimuleren van samenwerking met als doel regionale kunst en cultuurmanifestaties te organiseren (bijvoorbeeld biënnale).
- 3.a Bewustzijn van cultuurhistorie bevorderen met speciale aandacht voor dialecten, bijzondere gebouwen en historisch erfgoed zowel bovengronds (monumenten) als ondergronds (archeologie).
- 3.b Voorzien in adequaat onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte.
- 4.a Zoeken naar vernieuwing ten behoeve van bibliotheekvoorzieningen (zoals toeristische touchscreen bij recreatie en toerisme).
- 4.b Toegankelijkheid van diverse podia voor kunst en cultuur vergroten (o.a. in gemeenschaps-huizen).
- 4.c In stand houden van een centrale voorziening voor kunst en cultuur als inspirator voor activiteiten.

Reeds vastgesteld beleid:

- Programma 3.5 Kunst en Cultuur

raad 13 juli 2010

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Monumentenbeleid

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
3.5 Kunst en cultuur	2.640.339	234.758	2.466.514	237.758	2.474.145	239.343	2.481.336	240.944

THEMA 4: ONDERNEMEN EN WERKGELEGENHEID

Missie

Peel en Maas wil samen met ondernemers zorgen voor een gevarieerd aanbod van (innovatieve) economische dragers om de economische structuur en het ondernemingsklimaat op een duurzame wijze te vernieuwen en te versterken.

Context en ontwikkelingen

Peel en Maas positioneert zich duidelijk en herkenbaar als motor van een vitaal platteland. Vanuit lokaal perspectief wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de ambities en doelstellingen van de Greenport Regio Venlo die inzet op een solide en gedifferentieerde economische structuur. Gezamenlijk werken de vier O's (ondernemers, overheid, onderwijs en onderzoeksinstellingen) aan een welvarende, duurzame en ondernemende regio. De vier majeure agendapunten zijn Klavertje 4, Greenpark Venlo, Floriade 2012 en de doorontwikkeling van Recreatie & Toerisme. Het leggen van nieuwe verbindingen tussen de verschillende partners, ondernemers, onderwijs en onderzoeksinstellingen en overheid (de 4 O's), met een focus op het terrein van agri-business en logistiek moet leiden tot innovatie en nieuwe economische kansen en extra werkgelegenheid. Innovatie krijgt een impuls door het stimuleren van samenwerking over de sectorgrenzen heen onder meer door het faciliteren van overlegstructuren, het organiseren van netwerkbijeenkomsten, workshops en het beter ontsluiten van de diverse (inter)nationale subsidie- en stimuleringsregelingen.

De monetaire en economische crisis hebben invloed op de werkgelegenheid. De vraag wanneer we door de crises zijn is niet hard te beantwoorden omdat de ervaring altijd gevolgd kan worden door een dip. Echter er is een vrij robuuste lijn te zien in de werkgelegenheidsontwikkeling, die de laatste jaren een stijgende lijn laten zien. Deze ontwikkeling is niet los te zien van de regionaal-economische en de demografische ontwikkelingen. Zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht zal er een voldoende gedifferentieerd arbeidspotentieel aanwezig moeten zijn binnen onze, op economisch groei georiënteerde, regio. Innovatie en de beschikbaarheid van hoogopgeleide werknemers gaan hand in hand. De aanwezige "handen aan de ploeg"-mentaliteit is een belangrijke, en voor Peel en Maas succesvolle, vestigingsfactor voor het bedrijfsleven. Dit zorgt ook voor de nodige druk op de beschikbaarheid van lager en middelbaar beroepspotentieel. Tekorten kunnen o.a. aangevuld worden door arbeidsmigranten. Goede woon- en leefomstandigheden kunnen voor structurele oplossingen zorgen.

Een hoogwaardig woon- en leefklimaat is een belangrijke factor om de huidige en ook toekomstige werknemers te binden aan onze regio. Dit is van belang omdat beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel een van de belangrijkste vestigingsfactoren voor bedrijven is.

Peel en Maas en de Greenportregio zijn een regio waar je je talenten kunt ontwikkelen.

Bedrijven krijgen in Peel en Maas de ruimte om te ondernemen en te vernieuwen. Immers, zij staan aan de basis van gezonde economische groei en voldoende werkgelegenheid. Peel en Maas voorziet vooral in de behoefte van de startende en regionale bedrijven op de verschillende gesegmenteerde bedrijventerreinen in met name het MKB-segment.

In het reconstructieplan, het structuurplan buitengebied en de structuurvisie Intensieve Veehouderij en Glastuinbouw is nadrukkelijk een basis gelegd voor de ontwikkelingen van de agrarische sector in ruimtelijke zin door de vorming van landbouw ontwikkelingsgebieden (LOG).

Meer (startende) ondernemers in de wijk kunnen de kwaliteit van leven in de wijk versterken. Duurzaam ruimtegebruik en herstructurering zal nog nadrukkelijker dan voorheen de agenda bepalen.

De groei van bedrijvigheid zullen we ook nadrukkelijk stimuleren in kansrijke nieuwe duurzame ontwikkelingen. Bij innovatie is het zaak de dominante trends te onderkennen en daar op in te spelen. Duurzaamheid in relatie tot een hoogwaardige ecologische kwaliteit zijn daarbij kansrijke aandachtspunten.

De wijzigingen van en de dynamiek in het consumentengedrag en de economische ontwikkelingen blijven om aandacht vragen voor de winkelcentra en de relatie met andere consumentgerichte terreinen. Met de vaststelling van de retailstructuurvisie wordt een richting-gevend beleidskader opgesteld voor de ontwikkeling van het centrum Panningen, de kernen en perifere locaties. Hiermee wordt beoogd de aantrekkingskracht en concurrentiepositie van Panningen als (boven)regionaal koopcentrum te versterken en de bestaande winkelvoorzieningen in de kernen (wat kan, moet blijven) te behouden. Voor het initiëren van ontwikkelingen en het voeren van een duurzaam beheer van de verschillende werklocaties en winkelcentra wordt ingezet op het verder uitbouwen van parkmanagement en centrummanagement.

Het doorontwikkelen van het klantgericht en vraaggestuurd werken krijgt vorm door het inrichten van een ondernemerscontactpunt en doorontwikkelen van het accountmanagement.

De Regio Venlo en Peel en Maas zetten in op een structurele versterking van de toeristische sector in Noord-Limburg. Niet alleen omdat toerisme economisch van belang is in deze regio, maar vooral omdat toeristisch-recreatieve voorzieningen bijdragen aan het bieden van een aantrekkelijk werk-, woon- en leefklimaat voor de mensen die in Greenport Venlo werken. Andersom zal de ontwikkeling van Greenport bijdragen aan de toeristische potenties van Noord-Limburg. Promotie en 'branding' wordt steeds vaker ingezet om het onderscheidend vermogen van de eigen gemeente en de regio op de kaart te zetten.

Programma 4.1 Economische Ontwikkeling

Coalitieakkoord 2010 – 2014 Peel en Maas: Verbinden en versterken

Peel en Maas is een ondernemende gemeente met werkgelegenheid voor alle burgers. Daarom biedt Peel en Maas, als plattelandsgemeente volop ruimte voor bedrijvigheid in de belangrijke agro-sector gecombineerd met industrie, logistiek, detailhandel, dienstverlening en toerisme. Diversiteit in werkgelegenheid wordt gewaardeerd en gestimuleerd, net als maatschappelijke betrokkenheid en innovatie. Extra ondersteuning voor een startende ondernemer en intensief contact met ondernemers zijn van belang, ook om een goed investeringsklimaat te scheppen. De lokale, diverse, duurzame economie is de drager van Peel en Maas.

Regionale gebiedsontwikkelingen, zoals Klavertje4 en Greenpark, hebben een aanjaagfunctie naast het evenement Floriade, de procesorganisatie van Regio Venlo en de netwerkorganisatie Greenport. Peel en Maas zal een nadrukkelijke rol spelen in de uitvoering van de regio-agenda. Slimme verbindingen tussen onderwijs, onderzoek, ondernemers en overheid zijn belangrijk om economische ontwikkeling te waarborgen. Een sterk en aantrekkelijk streekwinkelcentrum in Panningen is gekoppeld aan de krachtige wijkwinkelcentra in de kernen.

Wat willen we bereiken?

1. Versterken van het ondernemingsklimaat en de gevarieerde economische structuur die in staat is zich actief aan te passen aan de maatschappelijke en economische omgeving
2. Verbeteren en stimuleren samenwerking tussen de 4 O's (overheid, onderwijs- en onderzoeksinstituten, ondernemers) om bestaande en in ontwikkeling zijnde technieken en kennis te ontsluiten en innovatie te bevorderen.
3. Stimuleren van een goed op elkaar aansluitende vraag en aanbod van passend arbeid in Peel en Maas en de Greenportregio.
4. Tevreden ondernemers over de gemeentelijke dienstverlening.

Wat doen we ervoor?

- 1.a Regievoering en coördinerende activiteiten ten aanzien van de bevordering van kennisoverdracht en innovatiekracht in regionaal verband o.a. via actief partnerschap in de Greenportregio met spin-off voor Peel en Maas en uitvoering geven aan de programmaliijnen: Leren-leren, Waarde creëren, Quality of life, Basics waarbij ingestoken wordt op innovatie en kenniseconomie, agro-foodontwikkelingen en Cradle to Cradle.
- 1.b Mede uitvoeren van master- en businessplan Klavertje 4.
- 1.c Mede uitvoeren van master- en businessplan Greenpark.
- 1.d Mede uitvoeren van master- en businessplan Floriade 2012.
- 1.e Uitvoeren van toeristische visie Noord-Limburg.
- 1.f Gerichte promotie van Peel en Maas als complete woon-, werk- en leefgemeente en van de Greenportregio als innovatieve en aantrekkelijke werkregio.
- 1.g Extra aandacht geven aan startende ondernemers.
- 1.h Mogelijkheden scheppen voor vestiging van kleine bedrijven in de wijk (bedrijf aan huis).
- 1.i Uitbouwen van het ondernemerscontact
- 2.a Samenwerking en dynamiek tussen de 4 O's (overheid, onderwijs- en onderzoeksinstituten, ondernemers) stimuleren via onder andere accountmanagement en netwerkbijeenkomsten.
- 2.b Ondersteunen jaarlijkse ondernemers/innovatieprijs.
- 2.c Ondersteunen en faciliteren van initiatieven die leiden tot innovatie
- 3a Uitvoeren van integrale beleidnota Arbeid en Inkomen "Meetellen en Meedoen.
- 3.b Diversiteit in werkgelegenheid bevorderen in zowel de diepte als de breedte van arbeidsmarkt door een effectief vestigingsbeleid en samenwerking in de regio.
- 4.a Verstevigen ondernemerscontactpunt-accountmanagement bij economische zaken.
- 4.b Inrichten digitaal loket voor ondernemers via de gemeentelijke website inclusief aansluiting bij het nationaal elektronisch bedrijvenloket.

Reeds vastgesteld beleid:

- Verordening Marktgeld 2010

raad 4 januari 2010

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Kaderstelling programma 4.1 economische Ontwikkeling

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
4.1 Economische ontwikkeling	368.176	13.000	372.024	13.000	376.359	13.000	382.826	13.000

Programma: 4.2 Bedrijven en werklocaties

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Bedrijven in Peel en Maas kunnen rekenen op een slagvaardige, transparante lokale overheid. Het ondernemerscontact is een goed instrument om zoveel mogelijk obstakels uit de weg te ruimen en bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren. Dit loket heeft ook een functie bij het geven van gerichte ondersteuning aan (jonge) starters. Naast de grootschalige gebiedsontwikkelingen in Noord-Limburg blijft Peel en Maas gepaste eigen werklocaties ontwikkelen. De herstructurering en uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen heeft de voorkeur boven de aanleg van nieuwe terreinen. Door samenwerking tussen economie en werk & inkomen worden kansen geschapen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt als vorm van goed, lokaal, werkgeverschap.

De schaal van Peel en Maas leent zich bij uitstek voor bedrijven uit het Midden- en Kleinbedrijf. Onderkend wordt dat de agrarische sector een belangrijke economische drager is, die bijdraagt aan de vitaliteit van het platteland en als aanjager van onze plaatselijke economie. Deze dynamische sector krijgt toekomstgerichte ontwikkelruimte. Tevens heeft de ondernemer in het buitengebied een belangrijke rol in het landschappelijke beeld van het gevarieerde buitengebied in Peel en Maas. Behoud van de omvang aan cultuurlandschap draagt bij aan de kwaliteit. Grootschalige ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijven in de intensieve veehouderij en glastuinbouw zijn er in LandbouwOntwikkelingsGebieden, en glastuinbouw-concentratiegebieden. Hiervoor zijn er ook mogelijkheden in duurzame gebieden en op sterlocaties. Passende uitbreidingen zijn ook elders mogelijk.

Wat willen we bereiken?

1. Behouden en versterken van een gedifferentieerd aanbod aan agrarische, detailhandel, industrie en logistiek, toeristische en dienstverlenend bedrijven.
2. Het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening aan het bedrijfsleven en bevorderen en ondersteunen ondernemersinitiatieven.
3. Het stimuleren van verbinding van diverse economische sectoren onderling en met onderwijs en kennisinstellingen.
4. Versterken van de innovatieve en kennisintensieve kracht van diverse economische sectoren door aan te sluiten op duurzaamheid en stimuleren sectoroverschrijdende samenwerking.
5. Stimuleren van bedrijvigheid door het bieden van goed bereikbare, vitale, duurzame en kwalitatieve ruimte voor zowel bestaande als nieuwe bedrijven met het juiste bedrijf op de juiste plaats en met voldoende arbeidspotentieel.
6. Verbetering/uitbreiding van het aanbod van nieuwe werklocaties ten behoeve van de diverse economische sectoren (industriële, agrarisch, detailhandel, etc.)
7. Revitalisering van verouderde werklocaties.
8. Stimuleren van bedrijvigheid in de woonomgeving.

Wat doen we ervoor?

- 1.a Het opstellen en uitvoering geven aan een structuurvisie via intensieve veehouderij en glastuinbouw en komen tot concentratie gebieden voor intensieve veehouderij en glastuinbouw.
- 1.b Opstellen van een integrale gebiedsvisie voor LOG Egchelse Heide waarbij duurzaam produceren en inrichten een belangrijke pijler is met vestiging van bedrijven die innoveren.
- 1.c De realisatie van 3 Glastuinbouwconcentratiegebieden en 1 projectvestigingsgebied met ruimte voor tenminste 15 uitbreiders/nieuwvestigers.
- 1.d Bieden van ruimte en ontwikkelingsmogelijkheden op diverse werklocaties.
- 1.e Het opstellen en uitvoering geven van een retailstructuurvisie met stedenbouwkundige vertaling en beeldkwaliteitskader inclusief een uitvoeringsprogramma:
  - Het versterken van de bovenregionale centrumfunctie van Panningen.
  - Het behoud van basiswinkelvoorzieningen, markten, ambulante handel en kleinschalige bedrijvigheid in de kernen.
- 1.f Opstellen en uitvoering geven aan integrale horecanota.
- 1.g Opstellen en uitvoering geven aan kadernota reclame en uitstallingenbeleid.
- 1.h Behoud en versterken aantrekkingskracht 1 weekmarkt met regionale uitstraling in Panningen.
- 1.i In stand houden weekmarkten, jaarmarkten en losse standplaatsen.

- 2.a Invoering accountmanagement voor ondernemers (o.a. stimuleren en faciliteren initiatieven uit de markt) binnen het dienstverleningsconcept
- 2.b Via accountmanagement intermediaire rol invullen voor de uitvoering van de Bijzondere Bijstand Zelfstandigen.
- 2.c Faciliteren ondernemers via accountmanagement, netwerk en brainstormbijeenkomsten en stimulering van sector overstijgende samenwerking met bijvoorbeeld de industrie en logistiek en de greenportregio.
- 2.d Systematisch uitvoeren van 50 bedrijfsbezoeken per jaar.
- 3. Uitvoeren Economische uitvoeringsprogramma, waaronder het faciliteren van netwerkbijeenkomsten, organiseren kansenkaartsessies, en sectoroverschrijdende workshops.
- 4. Uitvoeren en doorontwikkelen van het keurmerk veilig ondernemen op bedrijventerreinen.
- 5.a Samen met ondernemers vaststellen van en uitvoering geven aan het Programma Werklocaties 2020 "Greenport Plus".
- 5.b Samen met ondernemers vaststellen van en uitvoering geven aan de Retailstructuurvisie.
- 5.c Uitvoering geven aan de Structuurvisie buitengebied en bestemmingsplannen.
- 5.d Inzetten van lokale bedrijven bij gemeentelijk opdrachtgeverschap.
- 5.e Samen met het bedrijfsleven lokale energienetwerken maken.
- 6.a Uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen.
- 6.b Ontwikkeling en uitwerking van landbouwontwikkelingsgebieden (LOG).
- 6.c Opstellen van een Structuurvisie buitengebied.
- 6.d Kaders stellen voor vrijkomende agrarische bouwblokken.
- 6.e Uitvoeren van het Masterplan Klavertje 4 / Siberië.
- 6.f Uitvoeren van retailstructuurvisie.
- 7.a Herstructureren en upgraden en uitbreiden van bestaande bedrijventerreinen
- 7.b Herinvulling van de schutterijlocatie "de Schor" in Maasbree
- 8. Mogelijkheden scheppen voor vestiging van kleine bedrijven in de wijk (bedrijf aan huis). Voor bedrijvigheid in de woonomgeving worden in de diverse bestemmingsplannen kaders gesteld.

Reeds vastgesteld beleid:

- Beeldkwaliteitplan bedrijventerrein "de Wielen" te Meijel *raad 24 april 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Kaderstelling programma 4.2 Bedrijven en Werklocaties

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

-

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
4.2 Werklocaties en bedrijven	457.003	0	463.207	0	472.263	0	490.197	0

Programma 4.3 Toerisme en Promotie

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Peel en Maas kent met haar gevarieerde landschapselementen goede mogelijkheden voor recreatief en toeristisch verblijf. Deze dienen verder versterkt te worden. Naast het promotionele karakter van de toeristisch-recreatieve sector voor Peel en Maas, is de sector ook van belang vanwege haar bijdrage aan de werkgelegenheid en het in standhouden van het voorzieningenniveau in de kernen. Ondernemers en toeristisch-recreatieve instanties worden gefaciliteerd in hun onderlinge samenwerking om Peel en Maas te profileren vanuit toeristisch-recreatief oogpunt. De aanleg van diverse fiets- en wandelroutes door de kernen draagt daarnaast bij aan de leefbaarheid van de kernen. Samen met Leudal heeft Peel en Maas een toeristische visie; uitvoering vindt plaats door ondernemers in samenwerking met de gemeenten. Parallel hieraan vindt op de schaal van Noord-Limburg samenwerking plaats in de stichting Promotie Noord-Limburg. Dat gebeurt via een strategische visie en een uitvoeringsprogramma. De Floriade-spin off biedt mogelijkheden om het imago van Peel en Maas te versterken.

Wat willen we bereiken ?

1. Samen met ondernemende burgers en het toeristische bedrijfsleven verbreden en versterken van een aantrekkelijk, gevarieerd en gastvrij aanbod van toeristische en recreatieve voorzieningen voor inwoners en gasten.
2. Het vergroten van de bekendheid, het beter positioneren en het vermarkten van Peel en Maas als een aantrekkelijke, groene toeristisch-recreatieve bestemming in de regio Noord-Limburg.
3. Het vergroten van het aantal dagbezoeken.
4. Het creëren van heldere en stimulerende voorwaarden waarbinnen de dynamiek van recreatie en toerisme, het recreatieve en toeristische bedrijfsleven én ondernemende burgers wordt versterkt en de kansen van goed gastheerschap worden benut.
5. Het stimuleren en faciliteren van evenementen. De promotie van streekproducten een extra impuls geven door agro productie en toerisme te verbinden.

Wat doen we ervoor ?

- 1.a Uitvoering geven aan de toekomstvisie regio Noord Limburg.
- 1.b Uitvoering geven aan de toekomstvisie Land van Peel en Maas.
- 1.c Uitvoering geven en doorontwikkelen van het veiligheidsbeleid kampeerterreinen en recreatiebedrijven.
- 1.d Combinatie kleinschalige toerisme, agrarische en economische activiteiten stimuleren.
- 1.e Stimuleren van toeristische projecten in samenwerking met ondernemers.

- 2.a Promotie van Peel en Maas (op productniveau) binnen de context van de promotieprogramma's van Limburg en Noord Limburg, onder andere via de lokale "VVV-structuur en toeristisch platform Peel en Maas" met de Floriade 2012 als belangrijk promotiepodium.
- 2.b Participatie in regionale promotiecampagne "Coolbreaks".
- 2.c In samenwerking met ondernemers opzetten en ondersteunen van een digitaal informatie en promotiesysteem.
- 2.d Stimuleren van evenementen die een uitstraling voor Peel en Maas hebben.
- 2.e Floriade-spin off vertalen naar lokale activiteiten.

- 3.a Fiets-, wandel- en andere routes creëren in, rondom en door de elf kernen en deze laten aansluiten op die van de buurgemeenten.
- 3.b Opstarten van een Routebureau op niveau van Noord en Midden Limburg ten bate van het onderhoud van regionale routes.

- 4.a Uitwerking geven aan structuurvisie Buitengebied.
- 4.b Versterken van gebiedseigen elementen in Peel en Maas.

5. Duidelijkheid scheppen over de mogelijkheid de evenementenlocaties Panningen

Reeds vastgesteld beleid:

- Toekomstvisie Recreatie en Toerisme Peel en Maas en Leudal (raden 2009)

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Kaderstelling programma 4.3 Toerisme en Promotie

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
4.3 Toerisme en promotie	503.392	206.916	499.819	206.691	500.045	205.954	506.403	205.954

THEMA 5: BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Missie

De gemeente Peel en Maas is een krachtige gemeente met een toekomstgerichte oriëntatie vanuit de kernwaarden duurzaamheid, diversiteit en zelfsturing. De gemeente Peel en Maas is erop gericht een excellente speler te zijn als het gaat om zaken als economisch beleid, voorzieningen niveau en woningbouw. Tegelijkertijd koestert de gemeente de kleinschaligheid van onze regio en de menselijke maat die het platteland kenmerkt. Inwoners tellen echt mee en krijgen volop de ruimte om zélf te werken aan de eigen gemeenschap en de eigen leefomgeving. De gemeente ondersteunt en faciliteert dit proces. Daar waar het de gemeente is die plannen maakt zullen de inwoners en bedrijven nadrukkelijk betrokken worden bij de ontwikkeling van de gemeentelijke producten en projecten. Klantsturing is daarbij uitgangspunt. De gemeente is erop gericht een innovatieve omgeving te creëren waar ze samen met netwerkpartners werkt aan een onderscheidende kwaliteit op economisch, sociaal, maatschappelijk en ruimtelijk gebied. Op regionaal niveau neemt Peel en Maas een leidende en onderscheidende rol in. De gemeente ziet daarnaast toe op veiligheid, gezondheid, diversiteit en duurzaamheid door wetten en regels integraal te handhaven.

Context en ontwikkelingen

Het programma bestuur is erop gericht de bestuurlijke koers zoals die is vastgelegd in de perspectievennota te vertalen. Dat betekent dat de positie in de regio Venlo, de veiligheidsregio inclusief de GGD als gemeenschappelijke regeling voor Noord en Midden Limburg, de provincie, het rijk en Europa partijen zijn waar de gemeente verantwoordelijkheid mee draagt en/of relaties mee zoekt.

De gemeente Peel en Maas zoekt een eigen regionale positie met een centrumvoorziening. Samenwerking gebeurt in de regio Venlo maar ook op de Noord-Zuidas Horst aan de Maas, Peel en Maas en Leudal.

Peel en Maas wordt gekenmerkt door een open en transparante bestuurscultuur. Op basis van democratische besluitvorming vindt een proactieve samenwerking plaats. In de interactie met en dienstverlening aan burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties is het leidende principe in de richting van zo min mogelijk regels: "ja, mits". Hiermee wordt de verantwoordelijkheid teruggedragen richting burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties met als sleutelbegrippen zelfwerkzaamheid en zelfregulering. Waar een nadrukkelijke rol voor de gemeentelijke overheid is weggelegd, wordt deze genomen en gehandhaafd. Het bestuur van Peel en Maas is solide en betrouwbaar. Interne en externe communicatie is daarbij erg belangrijk.

Er wordt in onderling overleg tussen raad en college inhoud en vorm gegeven aan ieders onderscheiden taken en verantwoordelijkheden. Voor beide spelers is de schaalessprong naar een 40.000+ gemeente een uitdaging. De ontwikkelingen in de Regio Venlo kennen een belangrijke economisch-toeristische aanjaagfunctie. Peel en Maas pakt hierin een eigen en vernieuwende rol. De ambassadeursfunctie van het bestuur is hierin onmiskenbaar.

Wat betreft de veiligheidsregio stuurt Peel en Maas, naast de regionale taken, op een samenwerkingsverband met de gemeente Horst aan de Maas. Toezicht en handhaving, als zorg van de overheid voor de naleving van gestelde wetten en regels, zijn strikt genomen inherent aan het bestaan van diezelfde regels. Een overheid die de verantwoordelijkheid neemt voor het stellen van regels op verschillende beleidsterreinen dient ervoor te zorgen dat naleving, voor zover dat niet op vrijwillige basis gebeurt, wordt bewerkstelligd. Een veilige leefomgeving blijft een vanzelfsprekendheid in Peel en Maas. De gemeente zorgt voor preventie, handhaving en overlastbestrijding. Op het gebied van veiligheid is de lokale maat de geschikte maat voor samenwerking in Peel en Maas. Verbanden tussen Algemene Openbare Orde en Veiligheid, Omgevingsontwikkeling en Maatschappelijke Ontwikkeling zijn noodzakelijk om deze heelheid te realiseren. Handhaving van de regels wordt consequent en transparant toegepast, zodat burgers kunnen vertrouwen op hun gemeentebestuur. Regelgeving voorziet in een behoefte en is niet onnodig ingewikkeld of uitgebreid. Overtredingen worden aangepakt via de inzet van bestuurs- en/of strafrechtelijke instrumenten in samenwerking met handhavingpartners.

Om te voorkomen dat de overheid ongewild criminaliteit in de hand werkt (via bijvoorbeeld verzoeken van vergunningen, subsidies of aanbestedingen) passen we de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar Bestuur (Wet BIBOB) toe. Wij zijn dan in staat om bedrijven en personen te screenen.

De gemeentelijke dienstverlening vormt straks voor inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven hét element waarin de identiteit en kwaliteit van de nieuwe gemeente zichtbaar wordt.

De basis van alle bouwstenen is co-creatie: samen met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties gaat de gemeente de uitdagingen van de toekomst aan. Voor de bouwsteen gemeentelijke dienstverlening betekent dit dat de genoemde externe partners van de gemeente er op mogen rekenen dat de gemeente open staat voor hun verwachtingen ten aanzien van de dienstverlening van de gemeente. Daarnaast moet de inrichting van de dienstverlening er aan bijdragen dat de verantwoordelijkheid van inwoners en organisaties voor de kwaliteit van de lokale samenleving wordt gerespecteerd en gefaciliteerd. Een burgervriendelijke en dienstverlenende overheid is het uitgangspunt voor de dienstverlening in Peel en Maas. Proactief, faciliterend en ondersteunend wordt de interactie met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties benaderd. Dienstverlening wordt opgevat als een onderwerp dat structureel aandacht verdient. De inzet is om fysiek, digitaal en mentaal een continue verbetering te realiseren. Onder andere uit zich dit in kortere termijnen en snellere procedures met als doel een hogere klanttevredenheid.

Programma: 5.1 Bestuur

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Peel en Maas wordt gekenmerkt door een open en transparante bestuurscultuur. Op basis van democratische besluitvorming vindt een proactieve samenwerking plaats. In de interactie met en dienstverlening aan burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties is het leidende principe in de richting van zo min mogelijk regels: "ja, mits". Hiermee wordt de verantwoordelijkheid teruggelegd richting burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties met als sleutelbegrippen zelfwerkzaamheid en zelfregulering. Waar een nadrukkelijke rol voor de gemeentelijke overheid is weggelegd, wordt deze genomen en gehandhaafd. Het bestuur van Peel en Maas is solide en betrouwbaar.

Er wordt in onderling overleg tussen raad en college inhoud en vorm gegeven aan ieders onderscheiden taken en verantwoordelijkheden. Voor beide spelers is de schaalessprong naar een 40.000+ gemeente een uitdaging. De ontwikkelingen in de Regio Venlo kennen een belangrijke economisch-toeristische aanjaagfunctie. Peel en Maas pakt hierin een eigen en vernieuwende rol. De ambassadeursfunctie van het bestuur is hierin onmiskenbaar.

Internationalisering, in brede (Euregionale samenwerking) en enge zin (jumelage), biedt kansen. Interne en externe communicatie is daarbij erg belangrijk.

bevolkingsontwikkeling. Deze wordt tegemoet getreden als een uitdaging voor vernieuwend beleid om economische en sociale stabiliteit te waarborgen.

Wat willen we bereiken ?

1. De perspectievennota is leidend met de daarin benoemde drie kernwaarden: duurzaamheid, diversiteit, zelfsturing.
2. Peel en Maas neemt een sterke positie in op de regionale kaart.
3. Peel en Maas werkt klantgestuurd en samenlevingsgericht.
4. De gemeente is een ontwikkelgemeente met oog voor de toekomst, vernieuwend en met ontwikkelkracht en zet in op netwerksturing.
5. De gemeente is resultaatgedreven.
6. Vermindering van de gemeentelijke regelgeving (deregulering).

Wat doen we er voor ?

- 1.a De kernwaarden worden voortdurend aangescherpt op basis van voortschrijdende inzichten die met name voortvloeien uit de kaderstelling op deelprogramma niveau.
- 2.a De rol van Regio Venlo vormgeven rondom de gebieden van economie, infrastructuur, kennisdeling en –ontwikkeling met inbegrip van het stimuleren van (economische) aantrekkelijkheid van de regio voor gemeente overstijgende initiatieven samen met de samenwerkende gemeenten. Nader onderzoek zal gedaan worden naar andere beleidsterreinen die in aanmerking komen om te worden ondergebracht bij de Regio Venlo.
- 2.b Het in regio Venlo verband uitvoeren van het bestuursakkoord van de VLG met de provincie Limburg, met daaraan gekoppeld een specifiek Noord Limburgs programma gericht op het realiseren van onderscheidende projecten. De meest in het oogspringende zijn de Floriade, Greenpark Venlo, Klavertje 4 en een majeur toeristisch project.
- 2.c Onderzoek doen en sturen op de mogelijkheid om te komen tot één regionale procesregiefunctie bij Regio Venlo onder een eenduidige besturingsstructuur van politiek bestuurders in samenwerking met private partijen.
- 2.d Peel en Maas positioneren als ontwikkelgemeente met een goed woon-, werk- en leefklimaat binnen de Regio Venlo met het midden- en kleinbedrijf dat een krachtige drive tot innovatie kent en inspelen op de ontwikkelingen die Regio Venlo biedt.
- 3.a De gemeente biedt ruimte voor gemeenschapsonwikkeling in de kernen van de gemeente.
- 3.b De gemeente is een betrouwbare overheid. Inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven worden goed en voortdurend geïnformeerd over de gemeentelijke ontwikkelingen en besluiten.

- 4a In de kaderstelling op deelprogramma niveau wordt toekomstgericht gestuurd op doelen / kaders en concrete acties.
- 5a De beleidscyclus en de begrotingscyclus zullen in samenhang gericht zijn op het stellen van heldere doelen, concrete acties en controleerbare verantwoording.
- 6a Bij relevant beleidsvelden consequent aandacht voor het schrappen van gemeentelijke regels.

Reeds vastgesteld beleid:

- Perspectievennota "Toekomst in beeld" *raad d.d. 17 september 2008*
- Missie en Kernwaarden zelfsturing, duurzaamheid, diversiteit *raad d.d. 22 juni 2010*
- Besturingsfilosofie *raden d.d. 15 juni 2008*
- Peel en Maas in de regio Venlo. "Visie op positie en meerwaarde van en voor Peel en Maas" *raden d.d. 7 december 2009*
- Reglement van orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de raad *raad 4 januari*
- Verordening leges 2010 *raad 4 januari 2010*
- Verordening Onroerende Zaakbelastingen 2010 *raad 4 januari 2010*
- Inspraakverordening Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening comm. bezwaarschriften Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Delegatie van bevoegdheden aan het college *raad 25 januari 2010*
- Werkwijze raad van de gemeente Peel en Maas *raad 25 januari 2010*
- Verordening vergoeding raadsleden en niet raadsleden *raad 23 februari 2010*
- Verordening fractieondersteuning *raad 23 maart 2010*
- Financiële verordening en controleverordening *raad 24 april 2010*
- opzet bestuurlijke planning & control *raad 24 april 2010*
- Aanwijzing accountant *raad 20 juli 2010*
- Nota reserves en voorzieningen *raad 28 september 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Peel en Maas toekomstvisie - 2035
- Nota activabeleid
- Besluit financieringsstatuut
- Integriteit politieke ambtsdragers

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
5.1 Bestuur	3.503.210	0	3.442.474	0	3.486.939	0	3.734.373	0

Programma: 5.2 Integrale veiligheid

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Een veilige leefomgeving blijft een vanzelfsprekendheid in Peel en Maas. De gemeente zorgt voor preventie, handhaving en overlastbestrijding. Op het gebied van veiligheid is de lokale maat de geschikte maat voor samenwerking in Peel en Maas. Verbanden tussen Algemene Openbare Orde en Veiligheid, Omgevingsontwikkeling en Maatschappelijke Ontwikkeling zijn noodzakelijk om deze heelheid te realiseren.

Wat willen we bereiken ?

1. Duurzame sociale veiligheid door effectieve samenwerking met betrokken partners onder regie van de gemeente.
2. Duurzame fysieke veiligheid door een effectieve risicobeheersing en risicobestrijding in samenwerking met betrokken partijen en vanuit een sterke positie in de regio.

Wat doen we er voor ?

- 1.a Ontwikkelen van en regie voeren op integraal veiligheidsbeleid, uitvoeren, ondersteunen en faciliteren van (sociale) veiligheidsprojecten, veilig ontwerpen, beheren en onderhouden van de openbare ruimte, gemeentelijk toezicht en handhaving, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
- 2.a. Vaststellen van een Beleidsnota Brandweezorg in samenwerking met de gemeente Horst aan de Maas. Inclusief risicoanalyse, dekkingsplan en organisatieplan.
- 2.b Implementatie van het concept 'Brandveilig Leven'(=community safety) als basis voor een brandveilig Peel en Maas. Dit concept sluit uitstekend aan bij uitgangspunten als gemeenschapsontwikkeling en zelfsturing (2010-2014)

De volgende producten vallen onder programma 5.2. Integrale veiligheid

- Beleidskader integrale veiligheid
- Openbare orde en veiligheid
- Fysieke veiligheid, risicobeheersing
- Fysieke veiligheid, risicobestrijding

Reeds vastgesteld beleid:

- Verordening Brandweerrechten 2010 *raad 4 januari 2010*
- Algemene plaatselijke verordening *raad 4 januari 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011.

- Kadernota integrale veiligheid
- Beleidsnota brandweezorg (i.s.m. gemeente Horst a/d Maas)

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
5.2 Integrale veiligheid	2.542.363	35.319	2.405.421	35.349	2.288.326	35.349	2.120.345	35.349

De daling van de lasten vanaf 2012 hangt samen met de voorgenomen bezuiniging op de brandweezorg.

Programma: 5.3 Dienstverlening

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Een burgervriendelijke en dienstverlenende overheid is het uitgangspunt voor de dienstverlening in Peel en Maas. Proactief, faciliterend en ondersteunend wordt de interactie met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties benaderd. Intern liggen verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie; extern zullen verantwoordelijkheden zoveel als mogelijk worden teruggelegd.

Dienstverlening wordt opgevat als een onderwerp dat structureel aandacht verdient. De inzet is om fysiek, digitaal en mentaal een continue verbetering te realiseren. Onder andere uit zich dit in kortere termijnen en snellere procedures met als doel een hogere klanttevredenheid. De gemeente is er voor zijn klanten, dat betekent snel antwoorden en goed informeren. Op de huidige locatie van het gemeentehuis in Panningen wordt het huis van de gemeente Peel en Maas ontwikkeld. Daar gaan we een goed functionerend huis van de gemeente realiseren met uitstekende dienstverlening passend binnen de ruimtelijke en financiële mogelijkheden.

Wat willen we bereiken?

1. Verbeteren van de algemene dienstverlening.
2. Verbeteren van de elektronische dienstverlening.

Wat doen we ervoor?

- 1.a Doorontwikkeling Klant Contact Centrum, waaronder de fysieke en digitale contactstromen postkanaal, e-mail kanaal, telefoonbeantwoording, fysieke dienstverlening.
- 1.b Het ontwikkelen van een dashboard dat de belangrijkste indicatoren van dienstverlening meet en actieve stuurinformatie levert.
- 1.c Doorontwikkeling kwaliteitshandvest met servicenormen.
- 1.d Actief betrekken van burgers bij het verbeteren van onze dienstverlening
- 2.a Meer producten en formulieren (volledig) digitaal aanbieden (en afhandelen).
- 2.b Doorontwikkeling website conform richtlijnen Overheid.nl.

De volgende producten vallen onder programma 5.3. Dienstverlening

- Beleidskader dienstverlening
- Programmamanagement dienstverlening
- Publiekswinkel / klantcontactcentrum
- Burgerzaken

Reeds vastgesteld beleid:

- Dienstverleningsfilosofie Peel en Maas *raad 19 juni 2008*
- Verordening Lijkbezorgingrechten 2010 *raad 4 januari 2010*
- Archiefverordening Peel en Maas *raad 4 januari 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

- Kaderstelling programma 5.3 dienstverleningsfilosofie Peel en Maas

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 - 2014

-

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
5.3 Dienstverlening	2.374.401	595.696	2.406.701	600.399	2.462.378	610.761	2.586.259	616.177

Programma: 5.4 Integrale handhaving

Coalitieakkoord 2010-2014 Peel en Maas Verbinden en Versterken

Handhaving van de regels wordt consequent en transparant toegepast, zodat burgers kunnen vertrouwen op hun gemeentebestuur. Regelgeving voorziet in een behoefte en is niet onnodig ingewikkeld of uitgebreid. Handhaving wordt zo ingericht dat overtreders worden aangepakt. Balans wordt daarbij gezocht tussen het opstellen van regels en de eigen verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Er wordt ingezet op integrale handhaving, hetgeen wil zeggen dat alle aspecten waarop gecontroleerd moet worden gelijktijdig in ogenschouw worden genomen. De voorlichting daarover wordt uitgebreid. De burger wordt ondersteund in het voldoen aan de geldende regels. Overtredingen worden aangepakt via de inzet van bestuurs- en/of strafrechtelijke instrumenten in samenwerking met handhavingpartners.

Wat willen we bereiken ?

1. Naleven van wettelijke en lokale bepalingen, zodat handelingen in strijd met geldende regels worden beëindigd als waarborg voor een gezonde en veilige leefomgeving.

Wat doen we ervoor ?

- 1.a Extern draagvlak creëren voor handhaving door het verstrekken van informatie, voorlichting en communicatie over onze handhavingstaken.
- 1.b Door controle en toepassen van administratiefrechtelijke, strafrechtelijke of privaatrechtelijke middelen, bevorderen dat op een uniforme manier rechtsregels en voorschriften worden nageleefd.
- 1.c Handhaving gestructureerd uitvoeren (programmatisch, planmatig, cyclisch en integraal).

De volgende producten vallen onder programma 5.4. Integrale handhaving

- Beleidskader integrale handhaving
- Handhaving fysieke leefomgeving

Reeds vastgesteld beleid:

- Algemene plaatselijke verordening *raad 4 januari 2010*
- Beleidskaders toezicht en handhaving Peel en Maas *raad 25 januari 2010*
- Wegsleefverordening Peel en Maas *raad 4 januari 2010*
- Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen Peel en Maas *raad 4 januari 2010*

Te ontwikkelen beleid in 2011:

-

Te ontwikkelen beleid in 2012 – 2013 – 2014:

Evaluatie en kaderstelling programma 5.4 integrale handhaving

Wat mag het kosten ?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2011		2012		2013		2014	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
5.4 Integrale handhaving	530.674	0	539.573	0	552.064	0	577.904	0

7. OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bij de algemene dekkingsmiddelen zijn voornamelijk baten opgenomen die niet toegerekend worden aan een specifiek programma. Indien er opbrengsten zijn die wel specifiek samenhangen met een bepaald programma zijn deze binnen het betreffende programma verantwoord. Onderstaand worden de belangrijkste onderdelen nader toegelicht

Specificatie algemene dekkingsmiddelen (betreft saldi baten en lasten)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2011	2012	2013	2014
Lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden is)	6.116	6.449	6.514	6.579
Algemene uitkering gemeentefonds	36.069	35.104	34.937	32.046
Dividenden / renteopbrengsten	1.759	1.764	1.764	1.765
Overige algemene dekkingsmiddelen	-/- 374	83	1.474	1.952
TOTAAL	43.570	43.400	44.689	42.342

Lokale heffingen

De lokale heffingen die zijn opgenomen bij de rubriek algemene dekkingsmiddelen betreffen de OZB-opbrengsten, toeristenbelasting en forensenbelasting. Er is een jaarlijkse stijging van 1% becijferd voor de opbrengst van de lokale heffingen. Een nadere specificatie van de tarieven en de opbouw er van is opgenomen bij de paragraaf lokale lasten

Specificatie lokale heffingen (betreft saldi baten en lasten)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2011	2012	2013	2014
Gebruikersbelasting OZB	1.696	1.763	1.780	1.798
Eigenaarsbelasting OZB	3.855	3.985	4.027	4.069
Forensenbelasting	28	29	29	29
Toeristenbelasting	537	672	678	683
TOTAAL	6.116	6.449	6.514	6.579

Algemene uitkering

Het belangrijkste algemene dekkingsmiddel voor de gemeentelijke begroting vormt de algemene uitkering. De hoogte van de algemene uitkering is afhankelijk van de omvang van het gemeentefonds dat door de rijksoverheid wordt gevoed. Die omvang staat al enige tijd ter discussie omdat de aanstaande bezuinigingen op rijksniveau ook hun weerslag zullen hebben op de groei en / of omvang van het gemeentefonds. Op dit moment is nog steeds onduidelijk in welke mate het gemeentefonds betrokken zal worden in de bezuinigingen en welke effecten dit zal hebben voor de gemeente Peel en Maas. Zeer waarschijnlijk zal pas bij de meicirculaire 2011 van het gemeentefonds duidelijkheid komen over de werkelijke omvang van de algemene uitkering. Bij deze begroting baseren we ons dus noodgedwongen op de werkelijke gegevens uit de septembercirculaire 2010 aangevuld met een raming voor wat betreft de korting die toegepast zal worden vanaf 2012. De bedragen voor de algemene uitkering kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	<i>((bedragen x € 1.000))</i>		
	<u>Septembereirculaire 2010</u>	<u>Verwachte korting</u>	<u>Algemene uitkering</u>
2011:	36.069	0	36.069
2012:	36.104	1.000	35.104
2013:	36.184	1.250	34.937
2014:	33.546	1.500	32.046

Dividenden / renteopbrengsten

Door de verkoop van de Essentaandelen in 2009 is een groot deel van de dividendinkomsten komen te vervallen. De nog resterende onderdelen van het voormalige Essent zoals bijv. Enexis waar de gemeente nog wel aandeelhouder van is keren jaarlijks dividend uit. Verder zijn er nog leningen verstrekt aan Enexis waarvan de rente ook ter compensatie dient voor de vervallen Essent dividenden. Tenslotte heeft de gemeente Peel en Maas nog in totaal € 15 miljoen uitgezet in obligatiefondsen van de BNG (Limburg Liquiditeitenfonds en Limburg Kapitaalmarktfonds) waarvan de ontvangen rente eveneens dient ter compensatie van de vervallen dividendopbrengsten. Al deze opbrengsten samen compenseren de vervallen Essentdividenden. De specificatie van deze post voor 2011 is als volgt:

	<u>2011</u>
Dividend BNG:	€ 159.000
Dividend Enexis e.d.	€ 313.000
Rente leningen Enexis e.d.	€ 597.000
Rendement uitgezette middelen	€ 600.000
Inconveniëntentoeslag	€ <u>90.000</u>
Totaal dividenden / rente	€ 1.759.000

Overige algemene dekkingsmiddelen:

Onder deze post zijn o.a. de volgende posten opgenomen:

	<u>2011</u>	
	<u>Lasten</u>	<u>Baten</u>
Rente eigen middelen (bespaarde rente op reserves):		€ 2.250.000 *
Kapitaallasten investeringen 2011 en voorgaande jaren	€ 542.000	
Saldo kostenplaatsen	€ 556.000	
Doorverdeelde kosten	€ 1.214.000	
Algemene kosten (o.a. m.b.t. WOZ)	€ <u>312.000</u>	
	€ 2.624.000	€ 2.250.000

Per saldo bedragen de kosten in 2011 dus € 374.000.

* van deze rentebaten wordt een bedrag van ca. € 1.300.000 toegevoegd aan de diverse reserves (opgenomen in de rubriek mutaties reserves)

8. ONVOORZIEN

Volgens de begrotingsrichtlijnen van de provincie Limburg en de wetgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording moet in de gemeentelijke begroting een post onvoorzien worden opgenomen. Deze post dient voor uitgaven in het begrotingsjaar die onvermijdbaar zijn en niet konden worden voorzien. De omvang van deze post is niet langer voorgeschreven. Gemeenten kunnen op basis van hun eigen afweging bepalen hoe groot de post onvoorzien moet zijn. De gemeente Peel en Maas heeft de post onvoorzien voor 2011 e.v. gesteld op € 150.000.

9. BEZUINIGINGEN 2011 – 2014

Inleiding

De media hebben afgelopen maanden bol gestaan van de aanstaande rijksbezuinigingen in de meest uiteenlopende varianten en de consequenties daarvan voor de gemeenten. Ondanks het feit dat er nog steeds geen duidelijkheid is over de precieze gevolgen van de rijksbezuinigingen voor Peel en Maas is er in de meerjarenbegroting rekening gehouden met een korting op de algemene uitkering die oploopt tot € 1.500.000 in 2014. Om ondanks die terugloop van inkomsten toch een sluitende begroting aan te kunnen bieden ontkomt ook de gemeente Peel en Maas niet aan (forse) bezuinigingen. In de kaderbrief 2011 is al aangegeven dat er een taakstellende bezuiniging moet worden opgenomen in de begroting 2011 – 2014. De taakstellende bezuinigingen in de kadernota bedroegen € 250.000 in 2011, € 1.500.000 in 2012, € 2.000.000 in 2013 en € 2.500.000 in 2014. Bij het opstellen van de begroting is deze taakstelling verder geconcretiseerd.

De gemeente Peel en Maas staat voor kwaliteit en dienstverlening aan burgers en bedrijven. De bezuinigingsmaatregelen zijn er op gericht om die kwaliteit en dienstverlening te behouden. Verder zal het verhogen van inkomsten door collectieve lastenverzwaring voor onze burgers zo lang als mogelijk uitgesteld worden. Deze maatregel is in elk geval op dit moment nog niet nodig gebleken. Achtereenvolgens zijn de volgende soorten maatregelen gevolgd om de bezuinigingen nader in te vullen:

1. Creatieve oplossingen;
2. Efficiencymaatregelen;
3. Reductie van bijdragen;
4. Verhogen van inkomsten.

Bezuinigingen in 2011 t/m 2014

In de jaarschijven 2011 – 2014 van deze begroting zijn al bezuinigingen opgenomen van in totaal:

- € 719.000 in 2011;
- € 2.254.123 in 2012;
- € 2.580.975 in 2013;
- € 2.853.539 in 2014.

Vooralsnog zijn deze bezuinigingen van voldoende omvang om de begroting zelfs in het meerjarenperspectief 'sluitend' te krijgen. Waarschijnlijk zullen pas in mei 2011, na het verschijnen van de meicirculaire van het gemeentefonds de exacte financiële consequenties van de rijksbezuinigingen voor Peel en Maas duidelijk worden. Dan is ook pas duidelijk in hoeverre de opgenomen bezuinigingsmaatregelen werkelijk toereikend zijn.

De opgenomen bezuinigingsmaatregelen worden op de volgende pagina's nader toegelicht. Deze bezuinigingen zijn al verwerkt in de programma's van de begrotingen 2011 en de jaarschijven 2012, 2013 en 2014.

Bezuiningsmaatregelen 2011 - 2014

Nr.	Onderwerp	2011	2012	2013	2014
1	WMO - AWBZ	100.000	100.000	100.000	100.000
2	WMO vervoersvoorz.	0	422.123	290.975	158.539
3	Organisatieherschikking	0	150.000	300.000	450.000
4	Post onvoorzien	100.000	100.000	100.000	100.000
5	Brandweer	0	150.000	300.000	500.000
6	Inkoopbureau	0	60.000	120.000	120.000
7	Operatie 'stofkam'	35.000	35.000	35.000	35.000
8	Verblijfskosten college	10.000	10.000	10.000	10.000
9	Afvalinzameling	100.000	400.000	400.000	400.000
10	Rekenkamer	68.000	68.000	68.000	68.000
11	Gemeentelijke bijdr. NLW	0	110.000	165.000	220.000
12	Subsidieverstrekking Vorkmeer	100.000	170.000	170.000	170.000
13	GGD	33.000	67.000	100.000	100.000
14	Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang	24.000	24.000	24.000	24.000
15	Fractieondersteuning	13.500	13.500	13.500	13.500
16	Communicatie raad	10.000	10.000	10.000	10.000
17	Advertenties Huis aan huisbladen	20.000	20.000	20.000	20.000
18	Huisvesting - OG	50.000	150.000	150.000	150.000
19	Vergoeding gemeentelijke overleggen	10.000	10.000	10.000	10.000
20	Bloembakken	16.500	16.500	16.500	16.500
21	Markten	0	5.000	10.000	10.000
22	Toeristenbelasting	0	130.000	130.000	130.000
23	Leges begraafplaatsen	4.000	8.000	13.000	13.000
24	Pacht en verhuur gronden	25.000	25.000	25.000	25.000
	Totaal bezuinigingen	719.000	2.254.123	2.580.975	2.853.539

Nadere toelichting:

1. WMO – AWBZ:

Vanaf 2010 zijn er door het rijk bepaalde taken vanuit de AWBZ overgeheveld naar de WMO. Gemeenten zijn daardoor nu verantwoordelijk voor deze taken. Er wordt via de algemene uitkering een financiële compensatie betaald aan de gemeenten vanwege de overgehevelde taken vanuit de AWBZ naar de WMO. Deze vergoeding bedraagt vanaf 2011 jaarlijks € 200.000 wat in eerste instantie ook als kostenbudget in de begroting is opgenomen. Gebleken is dat door o.a. het inzetten van de bestaande dagvoorzieningen voor de nieuwe doelgroep cliënten een besparing van ca. € 100.000 op dit budget kan worden gerealiseerd.

2. WMO – vervoersvoorzieningen

Op dit moment worden de vervoersvoorzieningen die door de gemeente worden aangeschaft en dan uitgeleend aan cliënten direct ten laste van de exploitatie gebracht. Indien ervoor wordt gekozen om deze aanschaffingen als investering te gaan afschrijven gedurende 5 jaar ontstaat er incidenteel een voordeel dat binnen 5 jaar afloopt. In het 1^e jaar van invoering van deze maatregel bedragen de kosten die ten laste van de exploitatie worden gebracht niet 100% van het budget maar slechts 1/5^e deel daarvan. Het 2^e jaar na invoering bedragen de kosten 2/5^e deel van het oorspronkelijke budget (de afschrijvingskosten uit jaar 1 komen immers ook ten laste van het budget). Na 5 jaar is het financiële voordeel nihil omdat de afschrijvingskosten dan gelijk zijn aan de het voormalige budget. Het voordeel wat dan nog resteert, is dat eventuele pieken in de uitgaven gedempt worden omdat de financiële effecten worden uitgesmeerd over 5 jaar.

3. Organisatieherschikking

Bij het samengaan van de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel is al een efficiencywinst gerealiseerd op personeelskosten van € 2.000.000. Verder is in de kaderbrief 2011 al aangegeven dat er nog een jaarlijks efficiencyvoordeel van € 150.000 gerealiseerd kan worden. Daar boven op wordt het mogelijk geacht om in 2012 nog eens € 150.000 te gaan besparen op de organisatiekosten. In 2013 wordt een besparing van € 300.000 reëel geacht en vanaf 2014 zal de (structurele) besparing op organisatiekosten € 450.000 bedragen. Deze bezuiniging zal gerealiseerd worden door het zo min mogelijk invullen van ontstane vacatures maar deze via interne taakverschuivingen zo veel mogelijk proberen op te vangen. Uiteraard zal kritisch worden gekeken naar inhuur van externen om ook deze kosten zo minimaal als mogelijk te houden.

4. Post onvoorzien

De financiële regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording en richtlijnen Provincie Limburg) schrijven voor dat gemeenten een post in de begroting moeten opnemen om onvoorziene uitgaven te kunnen bekostigen. Er is echter geen wettelijk minimum aan deze post verbonden maar gemeenten moeten een eigen inschatting maken voor de omvang van dit budget. Bij de begroting 2010 is uitgegaan van een bedrag van € 250.000 omdat er nog geen ervaringscijfers waren voor de begroting van Peel en Maas. Op basis van uitgaven gedurende het jaar 2010 kan worden geconcludeerd dat de post onvoorzien nauwelijks is aangewend voor onvoorziene uitgaven en dus omlaag kan worden bijgesteld voor 2011 en verder. In deze begroting 2011 e.v. bedraagt de post onvoorzien dan ook € 150.000.

5. Brandweer

De brandweer in Peel en Maas zal in de toekomst nog nauwer gaan samenwerken met de brandweerkorpsen in de buurgemeenten en de regio. Het gevolg van die samenwerking is dat er schaalvoordelen zullen optreden bij de inkoop van materiaal en de inzet van personeel en gebouwen. De verdere samenwerking gebeurt uiteraard alleen de veiligheid voor burgers en bedrijven van Peel en Maas gegarandeerd is.

6. Inkoopbureau

Op dit moment wordt de inkoopfunctie binnen Peel en Maas ingevuld door het inkoopbureau. Doordat er binnen de regio steeds meer wordt samengewerkt zal de inkoop ook steeds efficiënter worden en nog meer op regionaal niveau plaatsvinden. Daarnaast is de verwachting dat de inkoopvolumes zullen afnemen door de bezuinigingen en de inkoopfunctie dus verminderd kan worden. Dit zal leiden tot lagere kosten van de inkoopfunctie wat naar verwachting zal resulteren in een voordeel van € 120.000 vanaf 2013.

7. Operatie 'Stofkam'

Onder deze noemer worden alle kleine maatregelen geschaard die op zichzelf niet leiden tot een groot voordeel maar gezamenlijk wel een bedrag van € 35.000 op jaarbasis opleveren. Deze maatregelen betreffen o.a. verlagen budget voor communicatie bij bepaalde teams, minder vergaderkosten, aframes budgetten welke in 2010 niet zijn benut etc., etc.

8. Reis- en verblijfkosten college:

In de begroting 2010 is het totale budget voor reis- en verblijfkosten van het college € 20.000. Vanaf 2011 zal dit budget worden gehalveerd en zullen er bijvoorbeeld minder vergaderingen en bijeenkomsten buitenshuis worden georganiseerd maar zullen de vergaderruimtes in het gemeentehuis hiervoor nog meer worden gebruikt.

9. Afvalinzameling:

Vanaf 2012 zal de afvalinzameling in de gehele gemeente op één en dezelfde manier gedaan worden. Ook de kostentoerekening wordt verbeterd. Tegelijk verwachten wij dat er schaalvoordelen te halen zijn die kostenbesparingen opleveren. Wij verwachten dat er per saldo een voordeel voor de begroting bereikt wordt.

10. Rekenkamer

De rekenkamerfunctie is in Peel en Maas nog niet ingevuld. Er wordt wel al op vele manieren controle uitgeoefend op de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk handelen door o.a. de accountant en de provincie. Verder vindt er uiteraard voortdurend intern controle plaats op de rechtmatigheid van uitgaven en inkomsten. Via deze maatregel wordt het structurele budget voor de rekenkamercommissie met € 68.000 teruggebracht. Er resteert dan een budget van ca. € 10.000 waarmee incidenteel een onderzoek kan plaatsvinden. Wanneer het noodzakelijk en / of wenselijk wordt geacht heeft de raad uiteraard altijd de mogelijkheid om een (extra) onderzoek te laten uitvoeren en hiervoor incidenteel extra middelen beschikbaar te stellen.

11. Gemeentelijke bijdrage NLW

De deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijk regeling Werkvoorzieningschap Noord Limburg West betalen jaarlijks een bijdrage aan de exploitatie van de dochtermaatschappij NLW NV. NLW heeft zelf aangegeven deze gemeentelijke bijdrage op termijn te willen afbouwen. Door diensten en producten af te nemen bij NLW (zoals bijv. groenonderhoud) draagt de gemeente Peel en Maas al substantieel bij aan de exploitatie van de NLW NV en kan de gemeentelijke bijdrage versneld worden afgebouwd.

12. Subsidieverstrekking Vorkmeer

Nu gemeenten meer en meer worden gedwongen om te zoeken naar nog efficiëntere manieren om hun bedrijfsvoering te realiseren zullen ook organisaties als Vorkmeer hun bedrijfsvoering tegen het licht moeten houden. De subsidie / bijdrage voor deze organisatie wordt verlaagd tot een niveau dat acceptabel wordt geacht om de bestaande afname en diensten en producten te kunnen continueren. Van Vorkmeer wordt verwacht dat deze korting op het budget binnen hun bedrijfsvoering kan worden opgevangen.

13. GGD

Evenals als bij Vorkmeer wordt verwacht dat de GGD deze korting op de bijdrage opvangt binnen de eigen bedrijfsvoering.

14. Kinderopvang / peuterspeelzaalwerk

De bijdrage die ouders van de belastingdienst ontvangen als tegemoetkoming voor de kosten van de kinderopvang is inkomensafhankelijk geworden. De bijdrage die de gemeenten verstrekken in dat kader zijn dus eveneens afhankelijk van het inkomen van de ouders. In 2010 waren nog niet alle peuterspeelzalen en kinderopvanglocaties gereed voor deze nieuwe berekeningsmethodiek. Vanaf 2011 is dat wel het geval en is een besparing van € 24.000 op jaarbasis mogelijk.

15. Fractieondersteuning

Voor de fractieondersteuning is een bedrag begroot van € 54.000 op jaarbasis. Gelet op de brede bezuiningsopzet zou ook de gemeenteraad zelf een bijdrage kunnen leveren aan deze bezuiniging. De fractiebijdrage zou verlaagd kunnen worden met bijvoorbeeld 25%. De fracties worden dan uitgedaagd om efficiënter om te gaan met de budgetten. De huidige uitgaven rechtvaardigen tevens deze verlaging van het budget.

16. Communicatie raad

Voor de gemeenteraad is een structureel bedrag opgenomen voor communicatie en communicatiemiddelen. Dit bedrag (ongeveer € 20.000) kan worden beperkt door gericht communicatieactiviteiten te plegen en om combinaties te zoeken met de gemeentelijke pagina in de diverse weekbladen. Het budget kan om die reden gehalveerd worden.

17. Advertentie huis aan huis bladen

Op dit moment adverteren we onze gemeentelijke berichtgeving in de 3 huis-aan-huisbladen. De huidige huis aan huisbladen verschillen niet erg qua inhoud. De gemeentelijke adverteerder is een aanzienlijke inkomstenbron voor de uitgever. We kunnen ervoor kiezen om de advertentie nog maar in één blad te plaatsen, naast de internetpagina. Uitgevers met de focus op één Peel en Maasblad komen dan mogelijk in beeld. Ook kan ervoor worden gekozen om het aantal pagina's te beperken met meer nadruk op internet.

18. Huisvesting - OG

Het gebruik, eigendom en exploitatie van huisvesting en onroerend goed wordt kritisch tegen het licht gehouden. Het gaat dan ook over de concentratie van huisvesting door een efficiënter gebruik van bestaande gebouwen en het eventueel daarna afstoten van overbodige gebouwen. Door betere samenwerking en samenvoeging kunnen de resultaten worden geoptimaliseerd. Verder zullen de mogelijkheden van privatisering per accommodatie worden

19. Vergoeding gemeentelijke overleggen

Op dit moment zijn er naast raadsleden ook andere achterbanleden toegevoegd aan de technische overleggen. Per vergadering wordt een standaardvergoeding gegeven, ongeacht duur van de vergaderingen. De vergoeding zou, gelet op de vergaderduur kunnen worden verlaagd.

20. Bloembakken

De aanschaf, de aanplant en het onderhoud van bloembakken is relatief duur. Er zijn nu grote verschillen tussen de diverse kernen. De winkeliers / inwoners van de kernen kunnen zelf de keuze maken of bloembakken in de kern wenselijk zijn en of ze de kosten hiervan dan willen dragen. De besparing voor de gemeente bedraagt jaarlijks € 16.500.

21. Markten

De weekmarkten in de diverse kernen moeten minimaal kostendekkend worden door verhogen van de opbrengsten en / of verlagen van de kosten.

22. Toeristenbelasting

De huidige opbrengst van de toeristenbelasting dekt niet de kosten die gemoeid zijn met de uitgaven voor toerisme en recreatie. Om die reden is een ophoging van de toeristenbelasting aan de orde. Per 1 januari 2011 is er één tarief voor toeristenbelasting (€ 0,83). Per 1 januari 2012 stellen we voor het tarief te brengen naar € 1,00. Dat is het moment om te bepalen hoe de verdere ontwikkeling van de toeristenbelasting zal verlopen.

23. Leges begraafplaatsen

De leges van de begraafplaatsen zijn momenteel niet kostendekkend. Op basis van landelijke cijfers (van Landelijke Organisatie Begraafplaatsen; LOB) zijn de leges in Peel en Maas ook lager dan het landelijk gemiddelde. Op basis van het niet kostendekkend zijn en het onder het landelijk gemiddelde liggen wordt voorgesteld gedurende 4 jaren jaarlijks de leges te laten stijgen met 8% (t/m 2014 met cumulatief 32%). Zelf met deze stijging blijven we onder het landelijke gemiddelde (prijspeil 2009).

24. Pachten verhuur gronden

De pacht kan verhoogd worden tot het wettelijke maximum en ook bij de verhuurde gronden zit nog opbrengstruimte indien we een commercieel tarief in rekening zal worden gebracht.

Bezuinigingen in de toekomst

Vernieuwen en investeren

Zoals gezegd ligt er nu niet alleen een bezuinigingspakket, maar ook een vernieuwingsopgave. Een vernieuwingsopgave om niet de dingen te blijven doen, zoals we ze altijd deden, maar anders. Om het uiteindelijk beter te doen, maar ook om er op de lange termijn geld mee te besparen. We hebben een zevental thema's benoemd, maar het kunnen er meer worden.

Het is de bedoeling deze thema's vanaf december tot en met april in groepen met wisselende samenstellingen (onder wie Raads- en College leden) te bespreken en om tot uiteindelijke voorstellen te komen. Daaraan geven we in de kadernota 2012 richting. Om de gedachten los te maken, hebben we de zeven zo opgeschreven dat ze vragen en discussie oproepen.

Thema 1: Kenniscentrum Peel en Maas

De informatievoorziening en informatie-uitwisseling maakt een enorme ontwikkeling door. De technische hulpmiddelen en sociale media bieden volop mogelijkheden voor de burgers, de verenigingen en natuurlijk ook de overheden. Daar waar de jonge generatie opgroeit met deze moderne technologie, maken ook de andere generaties grote sprongen in dit informatietijdperk. Jaarlijks stoppen gemeenten geld in diverse instanties en gebouwen die met dit onderwerp te maken hebben. Diverse scholen zijn bezig met forse ontwikkelingen. Het digitale schoolbord is bijna niet meer weg te denken. Maar zeker ook onze middelbare scholengemeenschap draagt bij aan een goede startpositie van onze jongste generatie.

De vraag voor de toekomst zou dan ook kunnen zijn: hoe slagen we er op de beste manier in om via samenwerking en bundeling van krachten te komen tot een kenniservice voor onze totale inwoners? Zowel jong als oud. Dat zou één centrale plek kunnen zijn, maar ook vormen van samenwerking zijn mogelijk. Gemeenschapshuizen zijn anno 2010 niet alleen maar plekken om een kaartje te leggen en om de keu te krijten. Ze bieden meer en meer een podium voor het toepassen van diverse vormen van informatievoorzieningen.

Het uiteindelijke doel is zorg dragen voor bundeling van kwaliteit en voor ontmoeting en uitwisseling van kennis. Via deze samenbundeling kan er gericht specialisme ontstaan bij de diverse vormen van informatievoorziening. Innovatie is immers een van de centrale doelstellingen die de gemeente Peel en Maas zich heeft gesteld. Relevante vragen kunnen daarbij zijn:

- Welke bundeling van activiteiten op het gebied van kennisontwikkeling zijn te maken?
- Welke partijen kunnen hierbij worden betrokken?
- Welke doelgroepen kunnen hierbij worden betrokken?
- Hoe realiseren we naar de toekomst toe innovatie op het gebied van informatievoorziening en informatie-uitwisseling?
- Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat de ruimschoots aanwezige kennis in onze gemeenschap nog beter benut wordt?

Thema 2: De openbare ruimte is van onze burgers

De gemeente Peel en Maas is bezig om de verschillende beheer- en onderhoudsplannen, via eerst de kaderstelling te maken. We hebben het dan over ons bosgebied, de natuur, het openbare gebied, de diverse reststroken en de speeltoestellen.

Op dit moment is het gebruikelijk dat de gemeente zorgt voor het onderhoud en het beheer van deze gebieden. Onze buitendienstmedewerkers zijn samen met ingehuurde particuliere bedrijven en de medewerkers van de sociale werkvoorziening elke dag hier mee bezig. Onze burgers zijn dit ook gewend. De "gemeentegrond" is niet van de burgers, zo is soms het gevoel en de houding. Is een perkje niet keurig bijgehouden of groeit het onkruid iets te gortig, is "de gemeente" aan zet. Via raadsvragen wordt de wethouder ter verantwoording geroepen, die dan ook snel actie toezegt. De gemeente Peel en Maas heeft niet voor niets zelfsturing hoog in haar vaandel staan.

Betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burgers wordt onderschreven.

Bij de beheer- en onderhoudsplannen zijn dan ook andere vormen van onderhoud aan de orde.

Vragen die bij spelen:

- Op welke manier kunnen wij de leefomgeving meer van de inwoners zelf laten zijn?
- Waar ligt de grens tussen wat de gemeenschap kan en wil oppakken en wat op het bordje van de gemeente ligt?
- Zijn wij bereid om het niveau van onderhoud ter discussie te stellen en kan het wat minder en accepteren wij dat dan ook?
- Zijn er verbindingen te maken met thema 5?

Thema 3: Gebouwen en accommodaties

Peel en Maas herbergt veel gebouwen en accommodaties. De bezettingsgraad is verschillend. Ook verschillen de gebouwen en accommodaties op het gebied van onderhoud. Ook de manier waarop de gebouwen en accommodaties worden “gerund” zijn divers. Op zich logisch. De vier gemeenten hebben hierbij immers jarenlang een eigen beleid gevoerd. Zo zijn er verenigingen die via volledige privatisering zorgen voor hun eigen accommodatie. In de gemeentebegroting zie je deze vereniging dan ook niet (meer) terug. Een andere vereniging vraagt de gemeente juist om hun accommodatie weer te onderhouden..

De participatie van burgers en verenigingen is dus gevarieerd. Er zijn zoals gezegd uitstekende voorbeelden van participatie van burgers en verenigingen. Door de eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing wordt het gebouw of de accommodatie het eigendom van deze gebruikers. De ervaring laat zien dat dit zeker niet hoeft te leiden tot verwaarlozing van de voorziening. Met één euro kan de vereniging meer dan de gemeente.

Natuurlijk, de ene vereniging is de andere niet. De ene vereniging kan veel vrijwilligers op de been brengen die onderhoudswerkzaamheden of verbouwingen grotendeels zelf ter hand kunnen nemen. Een andere vereniging heeft deze mogelijkheid niet.

Naast deze vormen van privatisering, zijn ook andere vormen van meer betrokkenheid en verantwoordelijkheid voorstelbaar, die er toe kunnen leiden dat de gemeentelijke (financiële) betrokkenheid afneemt. Relevante vragen hierbij:

- Zijn er meer mogelijkheden binnen Peel en Maas?
- Zijn er meer vernieuwende mogelijkheden om onze gebouwen dichterbij de gebruikers te brengen?
- Zijn er mogelijkheden om door nog intensiever gezamenlijk gebruik en gezamenlijk beheer van accommodaties sociale samenhang en betrokkenheid te bevorderen?
- Is er de bereidheid om te schikken in de gebruikerstijdstippen om de accommodaties beter betaalbaar te houden?
- Zijn er verdienmogelijkheden die beheer en exploitatie dichterbij brengen?

Thema 4 : Recreatie en toerisme met kerntakenbenadering

Binnen onze gemeente zijn diverse partijen bezig met recreatie en toerisme. Ook de gemeente blaast zijn partijtje mee. We geven veel geld uit aan recreatieve voorzieningen. Ook de positie en functie van een plaatselijke VVV is aan de orde. Het is wellicht mogelijk om verbanden te leggen met thema 1 (Kenniscentrum) als het gaat over de informatievoorziening aan onze (toeristische) gasten. Relevante vragen hierbij:

- Welke particuliere initiatieven kunnen taken verzorgen die traditioneel bij een gemeente belegd zijn?
- Welke kerntaak heeft de gemeente bij het onderwerp recreatie en toerisme?

Thema 5 : Een nieuwe aanpak voor de ‘onderkant van de arbeidsmarkt’

Het nieuwe kabinet komt met een aantal maatregelen die gevolgen hebben voor de mensen aan de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt en voor het beleid en de uitvoering op dit terrein. Het voorstel is om de schotten tussen WSW, WAJONG en WWB weg te halen en om de middelen die thans nog beschikbaar zijn om mensen te begeleiden naar de arbeidsmarkt te beperken. Daarnaast vindt er een korting plaats op de gelden die beschikbaar zijn voor de WSW. Deze kortingen dwingen tot integraal beleid en grotere samenwerking in de uitvoering van dat beleid. UWV (Werkplein), NLW en Gemeentelijke Sociale Dienst zullen nog meer dan nu te maken krijgen met dezelfde doelgroepen en ze zullen met minder geld meer mensen moeten bedienen. Dat vraagt om een vernieuwing van denken en doen om het betaalbaar te houden. Daarnaast doet de gemeente Peel en Maas mee aan experimenten met betrekking tot het verlonen van uitkeringen.

Deze ontwikkelingen roepen de vraag op of er met partners van verschillende richtingen gewerkt kan worden aan het creëren van ondernemingen (joint ventures) waarin economische en sociale doelstellingen gecombineerd worden in nieuwe producten en nieuwe werkwijzen. Zeker als we bij bovengenoemde ontwikkelingen ook nog veranderingen in de sfeer van opvang en zorg betrekken kunnen deze ondernemingen ook betrekking hebben op opvang en dagbesteding, waarbij begeleiding

en ondersteuning plaats kan vinden door combinaties van beroepskrachten en betrokken vrijwilligers. Mogelijk kunnen op deze wijze vormen van maatschappelijke inzet georganiseerd worden die emplot bieden aan mensen met enige beperking en die diensten leveren aan burgers, al dan niet tegen gereduceerde betaling. Dat vraagt ook op andere terreinen mogelijk vernieuwend denken en doen. Vragen die spelen:

- Kunnen we de groenvoorziening en het groenonderhoud anders opzetten om de hier boven geschetste ideeën te concretiseren?
- Kunnen we naast de doelstelling van het economisch beleid om hoogwaardige (kennis)bedrijven in de regio aan te trekken, ook de doelstelling opnemen om creatieve en hoogwaardige bedrijven op sociaal vlak naar onze regio te halen, waarbij we de geldstromen in de eigen regio proberen in te zetten om niet alleen de uitblinkers, maar alle mensen een plekje te geven bij de productie van welvaart en welzijn?
- Hoe kunnen we de samenwerking tussen de verschillende partners stimuleren?

Thema 6 : Cultuur- en sportbereik via verenigingsleven

Muziekonderwijs en culturele initiatieven worden nu vaak via de traditionele weg bewandeld. Een muziekschool verzorgt het muziekonderwijs. Een muziekschool wordt ook via gemeentelijke bijdragen "op de been" gehouden. Diverse gemeenten hebben inmiddels een andere invulling gegeven aan deze vorm van onderwijs. Vraag is daarbij ook of deze vorm van onderwijs als kerntaak moet worden gezien. Andere gemeenten hebben vanwege beperking van kosten gekozen voor het samenvoegen van muziekscholen.

Aan de andere kant zien we dat er binnen de diverse muziekverenigingen (hafabra's) veel kennis aanwezig is. Deze verenigingen ontleen hun voortbestaan vaak aan de (jonge) aanwas van leden. Kennisoverdracht door deze lokale verenigingen aan de (jeugd)leden kan bovendien bijdragen aan het behoud van deze verenigingen en daarmee aan het leefbaar houden van de kern. Relevante vragen:

- Kunnen we zoeken naar het combineren van onderwijs en muzikale vorming via de plaatselijke muziekverenigingen?
- Is samenvoeging van muziekonderwijs een optie?
- Hoe kunnen we uitgaand van de ontwikkeling van het kind tot volwassene het aanbod van kunst en cultuur organiseren?
- Welke rol kan bij voorbeeld naschoolse opvang (ook in relatie tot sport) daarin spelen?
- Ofwel hoe krijgen we ook hier de gemeenschap meer aan zet in plaats van de professional en zodoende de cultuur en de sport meer van de gemeenschap laten zijn in plaats van alleen de (of een beperkte) beleving ervan?

Thema 7 : Individuele wmo-vervoersvoorzieningen collectief aanbieden

Individuele voorzieningen in het kader van zorg worden meestal ook individueel verstrekt. Er wordt echter steeds meer gezocht naar het collectief ontwikkelen van zorgvoorzieningen. Een goed voorbeeld hiervan in Peel en Maas is het collectief aanbieden van dagvoorzieningen in de kernen, waar ook mensen die behoefte hebben aan ondersteunende begeleiding terecht kunnen. Collectief aanbieden heeft in deze het voordeel dat de voorziening goedkoper is, maar ook de sociale samenhang tussen mensen bevordert.

Verder kan er ook worden bekeken of bepaalde voorzieningen zo algemeen zijn geworden, dat ze niet meer voor gemeentelijke vergoeding in aanmerking komen. Relevante vragen bij dit thema:

- Welke andere mogelijkheden bestaan er om meer gemeenschappelijk te ontwikkelen?
- Als voorbeelden: het verstrekken van wmo-vervoersvoorzieningen (rolstoelen, scootmobiel e.d.) en initiatieven met betrekking tot de belbus als vervanger en aanvulling van / op regiotaxi?

10. INVESTERINGSLIJST EN CLAIMS 2011

In de kadernota 2011 is besloten dat de begroting 2011 financiële ruimte bevat om jaarlijks (cumulatief) € 250.000 aan kapitaallasten te dekken en om voor (niet- cumulatief) € 500.000 aan (nieuw) beleid op te nemen (=claims). Bij de kadernota is nog geen keuze gemaakt in de prioritering van de wenselijke / noodzakelijke investeringen / claims.

Om bij de begroting 2011 een integrale afweging te kunnen maken is een inventarisatie gemaakt van de investeringen en claims voor de jaren 2011, 2012, 2013 en 2014 welke nu al bekend zijn. In dit hoofdstuk zijn de investeringen en claims voor 2011 opgenomen die prioriteit genieten en uitgevoerd worden in 2011. In de bijlage 'niet geprioriteerde investeringen / claims 2011 – 2014' staan de posten waarvoor de keuze is gemaakt deze niet te honoreren.

Investeringen

Bij de investeringen is aangegeven op welke wijze de dekking van de kosten tot stand zal komen. Indien de investeringen ten laste van een reserve of voorziening kunnen worden gebracht (zoals bijv. rioleringen) leggen deze geen beslag op de financiële ruimte van € 250.000 per jaar. Investeringen in het kader van grondexploitatie worden ook niet ten laste van de € 250.000 gebracht omdat we er van uitgaan dat tegenover deze investeringen opbrengsten staan die de investeringen kostendekkend maken. Bij de berekening van de kosten van een investering is rekening gehouden met een rentepercentage van 4% en de economische levensduur van de investering.

Claims

Onderwerpen die niet als investering kunnen worden opgenomen (vanwege wettelijke voorschriften of aard van de uitgaven) zijn als claims gerubriceerd. De financiële ruimte die in de begroting is opgenomen voor nieuw beleid en voortzetting van bestaand beleid bedraagt in 2011 € 500.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2012 af te bouwen naar € 250.000 en vanaf 2013 op € 0 te stellen. Het structurele beleid dat nu nog wordt gefinancierd uit dit budget zal dus vanaf 2012 geleidelijk moeten worden 'ingebouwd' in de reguliere begrotingsposten. Hierbij zal bestaand beleid wellicht vervangen moeten worden omdat de financiële ruimte beperkt is.

Toekomstige investeringen en claims

Vooralsnog is alleen voor 2011 een prioritering aangegeven. Volledigheidshalve zijn in de bijlage 'niet geprioriteerde investeringen / claims 2011 – 2014' ook de investeringen opgenomen die nu al bekend zijn voor 2012, 2013 en 2014. Bij deze begroting is voor die jaren nog geen prioritering aangegeven.

Vanwege de voorgenomen afbouw van het budget voor de toekenning van de claims in 2012 en 2013 zullen geen nieuwe claims kunnen worden gehonoreerd. De claims die in 2011 worden toegekend kunnen in 2012 nog deels doorlopen maar zullen uiteindelijk in de reguliere begroting moeten worden opgenomen en bestaand beleid vervangen. In het overzicht van de niet-geprioriteerde claims is aangegeven welke claims definitief niet meer zullen worden uitgevoerd en welke wellicht in een later stadium nog aan de orde kunnen komen.

Vanaf 2012 is er wel een structureel budget van € 100.000 opgenomen voor de financiering van plankosten voor nieuw beleid. Dit budget zal bij de kadernota 2012 of bij begroting 2012 nader worden ingevuld.

<i>nr.</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Investerings- bedrag</i>	<i>Kosten t.l.v. reserve / grondexploitatie</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>
GEPRIORITEERDE INVESTERINGEN 2011				
1	Wegenlegger, algemeen	60.000	0	8.400
2	Verwijderen schildmuur Nannesweg, Panningen	1.000	1.000	0
3	Vervanging drukriolering, Helden	270.000	270.000	0
4	Rioolreparaties n.a.v. inspectie, Meijel	27.000	27.000	0
5	Riolvergroting Kerkstraat, Panningen	259.000	133.000	8.190
6	Riool relinen, Meijel	169.000	169.000	0
7	Vervangingen drukriolering buitengebied, Kessel	225.734	225.734	0
8	50% afkoppelen Molenhaagveld, Meijel	310.000	310.000	0
9	Riooloverstort Stogger en overstort, Panningen	672.000	599.000	4.745
10	Aanleg BBB Tuindersweg, Panningen	612.000	612.000	0
11	BBB Stogger, Panningen	679.000	679.000	0
12	Plattelandsvernieuwing, algemeen	65.000	0	5.850
13	Speeltoestellen, algemeen	50.000	0	11.900
14	Rotonde bonaparte Kanaalstraat, Beringe	225.000	0	14.625
15	Bouwplan Schijfwegveld fase 2, Kessel	260.000	0	16.900
16	Brentjes wegaansluiting Sevenumsedijk, Koningslust	200.000	0	13.000
17	Herinrichting J.F. Kennedylaan Oost, Raadhuisstraat Noord en omgeving	400.000	0	26.000
18	Vervangingen 2 bruggen park De Riet, Panningen	35.000	0	3.150
19	Renovatie gemeenschapshuis de Ankerplaats, Grashoek	210.000	0	11.000
20	Dienstauto brandweer HD685	30.000	0	5.000
21	Dienstauto brandweer HD687	30.000	0	5.000
22	Ademluchttoestellen	85.000	0	10.000
23	ICT / automatisering raamkrediet 2011	300.000	0	65.000
24	Renovatie kleedkameraccommodatie VV Kessel	275.000	0	14.000
25	Vervroegde vervanging openbare verlichting door LED, algemeen	100.000	0	10.667
26	2 ^e fase nieuwbouw kleedaccommodatie SV Panningen	150.000	0	8.000
27	Voetbalkooi Panningen Zuid	50.000	0	9.000
TOTAAL		5.749.734	3.025.734	250.427

<i>nr.</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Totaal kosten</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>
GEPRIORITEERDE CLAIMS 2011			
c- 1	RMO bijdrage verhogen	6.000	6.000
c-2	Bestrijdingsplan ongedierte	7.500	7.500
c-3	Schuldhelpverlening	125.000	125.000
c-4	Minimabeleid	120.000	120.000
c-5	Ambulante woonbegeleiding	40.000	40.000
c-6	Wet tijdelijk huisverbod	40.000	40.000
c-7	Project huiselijk geweld	25.000	25.000
c-8	Maatwerk jongeren	75.000	75.000
c-9	Regiotaxi	24.000	24.000
c-10	Omroepbijdrage Radio P& M	16.400	16.400
c-11	Diverse Benchmarks	20.000	20.000
TOTAAL		498.900	498.900

TOELICHTING GEPRIORITEERDE INVESTERINGEN EN CLAIMS

INVESTERINGEN

1.Wegenlegger

Dit betreft een database met kaarten van de wegvakken in de gemeente Peel en Maas. Dit komt voort uit een wettelijke verplichting voor gemeenten, voortkomend uit de wegenwet. Aan de hand van de wegenlegger wordt bepaald wie er juridisch verantwoordelijk is voor het onderhoud van openbare wegen.

2.Verwijderen schildmuur Ninnensweg , Panningen

Dit betreft werkzaamheden die uit het Gemeentelijk Rioleringsplan worden gedekt.

3.Vervanging drukriolering Helden

Dit betreft vervanging van verouderde rioolonderdelen. De kosten worden uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt.

4.Rioolreparaties n.a.v. inspecties, Meijel

Dit betreft vervanging van verouderde rioolonderdelen. De kosten worden uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt.

5.Rioolvergroting Kerkstraat , Panningen

Om wateroverlast te beperken moet de riolering in de Kerkstraat vergroot worden. De kosten worden deels uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt

6.Riool relinen, Meijel

Deze investering betreft rioolwerkzaamheden en een oude verplichting vanuit Meijel. De kosten worden gedekt uit het Gemeentelijk Rioleringsplan.

7.Vervangingen drukriolering buitengebied, Kessel

Dit betreft vervanging van verouderde rioolonderdelen. De kosten worden uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt.

8.50% afkoppelen Molenhaagveld, Meijel

Dit is een landelijke regel in verband met duurzaam waterbeheer. Het is een structureel bedrag uit het Gemeentelijk Rioleringsplan. Tevens moeten deze werkzaamheden in het kader van de Wet Kader Richtlijnen Water vóór 2016 worden uitgevoerd.

9. Riooloverstort Stogger en overstort, Panningen

Om wateroverlast te beperken moet de riolering in de Stogger vergroot worden en een overstort worden gerealiseerd. De kosten worden deels uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt. Tevens moeten deze werkzaamheden in het kader van de Wet Kader Richtlijnen Water vóór 2016 worden uitgevoerd. Dit gaat samen met de aanleg van het BBB Stogger.

10. Aanleg BBB Tuindersweg, Panningen

Om wateroverlast te beperken en het grondwater te infiltreren, moet er een bergbezinkbassin worden aangelegd. De kosten worden uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt. Tevens moeten deze werkzaamheden in het kader van de Wet Kader Richtlijnen Water vóór 2016 worden uitgevoerd. Uit de variantenstudie is gebleken dat er grond moet worden aangekocht voor de aanleg van dit bassin. Met deze investering willen we de grondaankoop procedure opstarten. De uiteindelijke aanleg van het bergbezinkbassin volgt in 2014 – 2015.

11.BBB Stogger, Panningen

Om wateroverlast te beperken en het grondwater te infiltreren, moet er een bergbezinkbassin worden aangelegd. De kosten worden uit het Gemeentelijk Rioleringsplan gedekt. Tevens moeten deze werkzaamheden in het kader van de Wet Kader Richtlijnen Water vóór 2016 worden uitgevoerd. Dit gaat samen met de aanleg van de rioolvergroting Stogger en de overstort en mogelijk met het overnamegemaal van het Waterschap. Uit de variantenstudie is gebleken dat er grond moet worden aangekocht voor de aanleg van dit bassin. Met deze investering willen we de grondaankoop procedure opstarten. De uiteindelijke aanleg van het bergbezinkbassin volgt in 2014 – 2015.

12.Plattelandsvernieuwing, algemeen

Het betreft een benodigd budget voor investeringen ter uitvoering van bestaand beleid. Dit ter uitvoering van contractuele afspraken en die in overleg met diverse belangengroeperingen gemaakt zijn.

13.Speeltoestellen, algemeen

In verband met de veiligheid moeten onveilige toestellen worden gerenoveerd of vervangen. Zonder deze investeringen worden alleen de onveilige toestellen verwijderd.

14.Rotonde bonaparte Kanaalstraat, Beringe

Een samenwerking van de Provincie en het dorpsoverleg Beringe in verband met de veiligheid. De vooronderzoeken zijn al in gang gezet. De investering betreft de aansluiting van de Kanaalstraat op de rotonde die qua veiligheid moeten worden verbeterd.

15.Bouwplan Schijfwegveld fase 2, Kessel

Het plan moet woonrijp gemaakt worden conform bestemmingsplan. In de voormalige gemeente Kessel zijn hiervoor niet voldoende middelen gereserveerd.

16.Brentjes wegaansluiting Sevenumsedijk, Koningslust

De provincie Limburg heeft de Sevenumsedijk gerenoveerd. In verband met de verkeersveiligheid moet de kruising De Brentjes nog aangepast worden. Ook zijn er toezeggingen gedaan aan het dorpsoverleg Koningslust. De Provincie ontwerpt een nieuw plan omdat het eerdere ontwerp niet goedgekeurd is door de gemeente en bewoners.

17.Herinrichting J.F. Kennedylaan Oost, Raadhuisstraat Noord en omgeving

Het betreft de herinrichting van:

- J.F. Kennedylaan
- Raadhuisstraat Noord
- Nijverheidsstraat
- Dr. Poelsplein
- Dr. Schaepmansstraat

Benodigd budget € 400.000 voor voorbereiding in 2011, restant voor uitvoering volgt in 2012.

De verkeersveiligheid is in gedrang als gevolg van de slechte toestand van de rijbaanconstructie. Structurele onderhoudsmaatregelen bieden geen garantie meer voor de veiligheid van de verkeersdeelnemers. Er zijn een aantal onveilige en onoverzichtelijke oversteekplaatsen waar de schoolgaande jeugd (naar het BBC) gebruik van maakt. Er zal onderzocht worden of de huidige tweedelige rijbaanindeling gehandhaafd moet worden. Aangrenzend aan dit project ligt het te herontwikkelen gebied Piushof en Midzuidhof. Bij de nieuwe inrichting van de John F. Kennedylaan is het wenselijk hiermee rekening te houden. Uit riolinspecties is gebleken dat de vervanging van de riolering niet noodzakelijk is. Er moeten wel onderhoudswerken aan de riolering worden uitgevoerd. De onderhoudstoestand van de overige wegvakken en riolering is in zeer slechte staat. Vervanging is noodzakelijk.

18.Vervangingen 2 bruggen park De Riet, Panningen

De veiligheid is in het geding, het hout van de brug is verrot. Als beheerder zijn we verplicht de veiligheid te waarborgen.

19.Renovatie gemeenschapshuis de Ankerplaats, Grashoek

Het gemeenschapshuis de Ankerplaats wil in samenwerking met diverse partners (dagvoorziening, Jong Nederland) het gebouw renoveren en eventueel de functie verbreden. De kosten worden geraamd op een bedrag van € 300.000. Volgens de regeling verstrekt de gemeente 50 % van de kosten bij geen functieverbreding met een maximum van € 850.000 en 70 % van de kosten bij wel een functieverbreding op voorwaarde dat de stichting een sluitende exploitatiebegroting overlegt. De discussie of hier sprake is van wel of geen functieverbreding moet nog gevoerd worden. De kosten voor de gemeente liggen dus tussen de € 150.000 en de € 210.000. Bij deze berekening wordt uitgegaan van het maximale investeringsbedrag van € 210.000.

20 + 21.Dienstauto brandweer HD 685 en HD 687

De voertuigen zijn destijds al tweedehands gekocht. De vervanging is al een drietal jaren uitgesteld. Uitstel is niet langer aan te bevelen. De kosten van onderhoud en reparatie nemen toe. De investeringslasten van de vervanging van deze twee dienstauto's ramen we op € 60.000.

22. Ademluchttoestellen brandweer

Deze zijn verouderd en komen niet meer door de keuringen en voldoen daarmee niet meer aan de eisen van de Arbodienst. De investering is onontkoombaar aangezien de paraatheid direct in gevaar is. De investeringskosten worden geraamd op € 85.000.

23. ICT / automatisering raamkrediet 2011

In 2011 zullen diverse applicaties moeten worden vernieuwd of aangeschaft om de organisatie up to date te houden en zo efficiënt mogelijk te kunnen werken. De volgende zaken staan op de planning om in 2011 te worden vervangen / geactualiseerd:

- Kennisbank t.b.v. Klant Contact Centrum
- Digitaal vergaderen
- SquitXO uitbreidingen en aanvullingen t.b.v. thema Vergunning, Toezicht en Handhaving
- SIM web internet / intranet uitbreidingen en aanvullingen ten behoeve van E-dienstverlening
- Cognos 8 dashboard / managementrapportages
- Beheerapplicatie Openbare Ruimte (
- Uitbreiding Key2Financiën ten behoeve van team Beheer en Uitvoering

24. Renovatie kleedkameraccommodatie VV Kessel

De kleedkameraccommodatie van VV Kessel is dringend aan renovatie toe. Hiervoor is een bedrag nodig van € 275.000 wat op jaarbasis zal leiden tot € 14.000 aan kapitaallasten.

25. Vervroegde vervanging openbare verlichting door LED, algemeen:

De gemeente Peel en Maas zet hoog in op duurzaamheid en daarom kunnen de hoog- energie- verbruikende lichtmasten vervangen worden door energiezuinige lichtmasten.

26. 2e fase nieuwbouw kleedaccommodatie SV Panningen

Enkele kleedlokalen op sportpark Panningen-Noord van SV Panningen zijn gedateerd en voldoen niet meer aan de normen. In 2009 zijn al in een 1e fase vier nieuwe kleedlokalen gebouwd vanwege opheffing van sportpark de Dèl. SV Panningen wil aansluitend hierop overgaan tot realisatie van de 2e fase. De oude kleedlokalen voldoen niet meer aan de geldende kwaliteitseisen en planningsnormen van NOC*NSF. De investering hiervoor ramen we op € 150.000 incl. btw (btw is een kostencomponent). Uitgaande van een rentepercentage van 4% en een afschrijvingstermijn van 40 jaren bedragen de jaarlijkse kapitaallasten € 8.000.

27. Voetbalkooi Panningen Zuid

In het kader van de leefbaarheidsdiscussie in Panningen Zuid en de versterking van de sociale cohesie is het realiseren van een voetbalkooi (vergelijkbaar met het concept van. Cruyffcourt) van belang. Begeleiding vanuit de kern/doelgroep is voorwaarde en versterkend element. Het verzoek via de Cruyff-foundation is afgewezen en het daarbij behorende subsidiebedrag. Dit betekent dat vanuit bovengeschetst belang de gemeente zelf tot realisatie overgaat. Het opgenomen bedrag is taakstellend.

CLAIMS

c-1: RMO bijdrage verhogen

De bijdrage aan het Regionaal Mobiliteit Overleg (alles met verkeersveiligheid, ook educatie) moet structureel verhoogd worden met € 6.000 in verband met de schaalgrootte van de gemeente Peel en Maas.

c-2: Bestrijdingsplan ongedierte

Ten behoeve van de volksgezondheid is er een gezamenlijke planopzet met diverse omliggende gemeenten ter bestrijding van de zwarte rat. De bijdrage van de gemeente Peel en Maas is € 7.500.

c-3 Schuldhulpverlening

In 2008 en 2009 zijn de budgetten voor schuldhulpverlening aanzienlijk verhoogd. Ook in 2010 heeft de raad van Peel en Maas incidenteel het budget voor schuldhulpverlening verhoogd. Dit was noodzakelijk om wachtlijsten te voorkomen, om een forse kwaliteitsslag door te voeren en vanwege de toenemende vraag. De vraag neemt echter (mede door de economische crisis) voorlopig alleen maar toe en nieuwe wetgeving dwingt tot snellere behandeling. Daarom is ook in 2011 een extra budgetverhoging voor de schuldhulpverlening noodzakelijk.

c-4 Minimabeleid

Het budget voor de regelingen die door Peel en Maas worden aangeboden op het gebied van minimabeleid worden door veel mensen uit de doelgroep benut. In 2010 is het budget voor minimabeleid nog incidenteel opgehoogd door het inzetten van een incidenteel aanwezig budget bij de begroting 2010. In 2011 is die mogelijkheid niet meer aanwezig en zal het budget verhoogd moeten worden ten laste van het beschikbare budget voor claims om aan de vraag te kunnen voldoen.

c-5 Ambulante woonbegeleiding

Ten behoeve van ambulante woonbegeleiding een bedrag van € 40.000 opnemen Dit kan gaan om zowel kortlopende als langdurige trajectbegeleiding. Het betreft voortzetting van in 2010 in gang gezet beleid.

c-6 Wet tijdelijk huisverbod

Op basis van van 15 casussen een bedrag van € 40.000 opnemen in de begroting. Uitvoering van deze taak betreft een wettelijke verplichting en is een voortzetting van in 2010 in gang gezet beleid.

c-7 Project huiselijk geweld

Project gebeurt in samenwerking met Vorkmeer. Hiervoor opnemen in de begroting een bedrag van € 25.000. Dit betreft voortzetting van in 2010 in gang gezet beleid.

c-8 Maatwerk jongeren

Voortzetting van het beleid inzake begeleiding (overlast)jongeren vanuit uitgangspunt van bieden van perspectief aan jongeren. Hiervoor is structureel een bedrag nodig van € 75.000.

c-9 Regiotaxi

Vanwege de instandhouding van de regiotaxi en Veolia hebben alle Limburgse gemeenten besloten hun bijdrage aan de regiotaxi te verhogen. Ook voor 2011 zal het budget eenmalig worden verhoogd met € 24.000.

c-10 Omroepbijdrage Radio P& M

Er ligt een claim voor 2010 (en volgende jaren) van omroep Peel en Maas om op basis van art. 2.170a van de mediawet 2008 een bijdrage van € 1,30 per woonruimte (18.633) te verstrekken. Totaal is dit € 24.240. De gemeente wordt voor € 1,30 per woonruimte gecompenseerd via het gemeentefonds. Tot nu toe had een bijdrage in de bekostiging van de lokale publieke media-instelling een vrijwillig karakter. Door een wijziging in de mediawet 2010 zijn we verplicht (na voldoen aan bepaalde voorwaarden) een vergoeding van de kosten te betalen die rechtsreeks verband houden met het verzorgen van de lokale publieke omroepdienst, voor zover die kosten niet op andere wijze zijn gedekt, op zodanige wijze dat op lokaal niveau in een toereikend media-aanbod kan worden voorzien en continuïteit van bekostiging is gewaarborgd. Het is zeer aannemelijk dat we deze bijdrage verschuldigd zijn. In de begroting is de bijdrage van de voormalige gemeente Helden opgenomen. Het verschil tussen de maximale exposure van € 1,30 per woonruimte voor geheel Peel en Maas en de bijdrage van de voormalige gemeente Helden wordt hierbij aangevraagd. De lasten zullen structureel € 16.000 hoger zijn dan tot nu toe begroot.

c-11 Diverse Benchmarks

In 2010 nemen we deel aan de benchmark publiekszaken. Hierin is onder nadere opgenomen klanttevredenheidsonderzoeken voor de dienstverlening aan de publieksbalies, telefoon e.d. Dit willen we voor 2011 continueren, maar ook uitbreiden met klanttevredenheidsonderzoek voor bijvoorbeeld zaken als de Wmo, ondernemerscontact, buitendienst e.d. In 2011 zal ook een integrale veiligheidmonitor worden uitgevoerd. De totale kosten voor de benchmarks worden geraamd op € 20.000.

11. PARAGRAFEN

Indeling paragrafen

In artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording is bepaald dat in de begroting en jaarstukken paragrafen moeten worden opgenomen. In die paragrafen moet beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Het doel van die paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting zijn opgenomen worden gebundeld in een kort overzicht zodat de raad voldoende inzicht krijgt. De paragrafen geven dus een dwarsdoorsnede van de begroting.

De verplichte paragrafen zijn:

A: Paragraaf weerstandsvermogen;

Deze paragraaf geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is door het weerstandsvermogen te bepalen. Dit gebeurt door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de aanwezige risico's. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken.

B: Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen;

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatie gemoeid die in diverse programma's voorkomen.

C: Paragraaf financiering;

Deze paragraaf hangt samen met de wet FIDO en is een instrument voor het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

D: Paragraaf bedrijfsvoering;

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering bestaat onder meer uit: personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en facilitaire dienstverlening.

E: Paragraaf verbonden partijen;

In de paragraaf worden de partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft beschreven.

F: Paragraaf grondbeleid;

Hier wordt de visie op het grondbeleid weergegeven in relatie tot de wijze waarop wordt getracht de doelstellingen zoals opgenomen in het programmaplan te realiseren.

G: Paragraaf lokale heffingen;

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een totaaloverzicht van deze lokale heffingen is daarom van belang voor de raad.

H: Paragraaf demografische verschuivingen;

De toenemende vergrijzing van de bevolking en de krimp van de bevolking in bepaalde gebieden van Nederland zijn demografische feiten die gemeenten vaak voor nieuwe problemen plaatsen. In de paragraaf bevolkingskrimp is aangegeven hoe de gemeente Peel en Maas omgaat met de (op termijn) mogelijke daling van het aantal inwoners.

11-A Paragraaf weerstandsvermogen

1. Inleiding

Het *weerstandsvermogen* is te definiëren als “het vermogen van de gemeente om onverwachte financiële risico's op te kunnen vangen ten einde zijn taken te kunnen voortzetten”.

Het *weerstandsvermogen* bestaat uit de relatie tussen *weerstandscapaciteit* (ofwel zijn dit de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de *risico's* waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten. Risico's zijn alle feiten en gebeurtenissen die de gemeente ervan kan weerhouden haar geformuleerde doelstellingen te behalen.

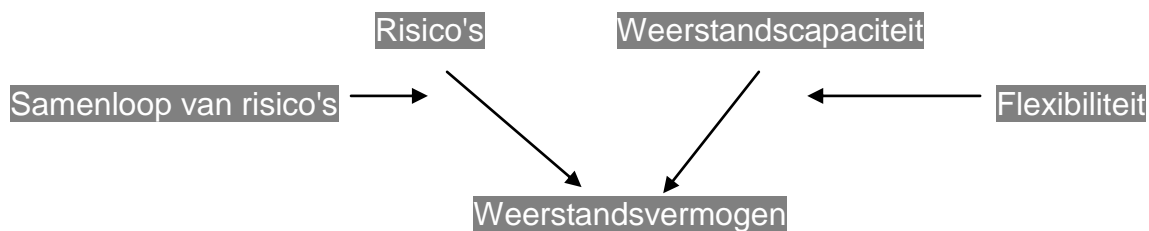
Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Om inzicht te verschaffen in de benodigde weerstandscapaciteit moet inzicht bestaan in de risico's die de gemeente loopt en het beschikbare vermogen of de mogelijkheid van aanpassing van de baten en lasten op korte en middellange termijn. Je kunt hierbij denken aan (stille) reserves, onbenutte belastingcapaciteit, post onvoorzien, ruimte op de begroting enz.

Onderscheid wordt hierbij gemaakt tussen incidenteel en structureel weerstandsvermogen. Het eerste is bedoeld voor eenmalige tegenvallers en het tweede voor structurele tegenvallers.

Risico's die worden meegenomen zijn de niet reguliere risico's. Veelal kunnen de reguliere risico's (bijv. die zich regelmatig voordoen en veelal vrij goed meetbaar zijn) via een verzekering worden afgedekt of opgevangen worden door een voorziening.

De samenhang tussen de verschillende onderdelen wordt als volgt weergegeven:

Bestuurlijk besluit de gemeenteraad over de hoogte van de weerstandscapaciteit en dus ook over het weerstandsvermogen. Wanneer het weerstandsvermogen te laag is zal er een tijdsplan moeten worden vastgesteld waarbinnen het weerstandsvermogen op peil wordt gebracht.

Over de hoogte van de gewenste weerstandscapaciteit zijn geen voorschriften. Dit behoort tot de autonomie van de gemeente.

Zoals gesteld vormen de stand van de reserves (incl. stille reserves), de onbenutte belastingcapaciteit, de ruimte in de begroting, de post onvoorzien en het inzicht in de risico's de ingrediënten van het weerstandsvermogen.

Onderstaand een nadere uiteenzetting over deze onderdelen.

2. Reserves

De reserves zijn onderverdeeld in:

- a. Algemene reserve.
- b. Bestemmingsreserves.
- c. Stille reserves.

Ad a. Algemene reserve:

Het doel van de algemene reserve is te fungeren als een algemene buffer voor het opvangen van onverwachte tegenvallers.

De algemene reserve vormt daarom een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit.

Een voorgeschreven vaste norm van de algemene reserve is er niet. In de praktijk wordt soms gewerkt met een indicatieve norm, zoals een bedrag per inwoner of een vast percentage van het genormeerde uitgaven niveau (GUN). Eventuele overschotten kunnen worden aangewend voor andere doeleinden.

De in eerdere jaren door de provincie gehanteerd 10% norm is niet meer opgenomen in het wettelijk toetsingskader. Voor heringedeelde gemeente hanteert de provincie Limburg in de periode vlak na de herindeling wel nog een norm van 15% van het genormeerde uitgaven niveau. Verder zal de gemeente aan de hand van een risicofactor en het invulling geven aan een gestructureerde vorm van risicomanagement de gesignaleerde risico's gaan afzetten tegen het aanwezige weerstandsvermogen. De gewenste weerstandscapaciteit moet voortdurend worden gevolgd.

Met de nota reserves en voorzieningen is voorgesteld, als minimum voor de algemene reserve de gemeente Peel en Maas de 15%-norm van de provincie afgerond een bedrag ca. € 5.000.000 te hanteren.

Tevens wordt door Peel en Maas een hoger bedrag noodzakelijk geacht om mogelijke risico's op te vangen. De reden hiervoor is dat het risicomanagement op dit moment nog onvoldoende geïmplementeerd is binnen Peel en Maas. Ook zijn de risico's die verband houden met de actualiteit van de beheerplannen en de toekomstige gevolgen van de huidige 'crisis' voor Peel en Maas nog te onduidelijk. Hiervoor wordt eveneens een buffer gehanteerd van € 7.500.000.

Totaal is voor een (minimum) weerstandscapaciteit een bedrag beschikbaar van € 12.500.000.

Overigens heeft de algemene reserve ook een andere functie, namelijk die van intern financieringsmiddel (bespaarde rente). De rente over de algemene reserve wordt bijgeschreven op de exploitatiebegroting. Dit betekent een structurele bate.

Het bestemmen van de algemene reserve of een deel daarvan voor baten op de exploitatiebegroting (bespaarde rente) in samenhang met het doel van de algemene reserve om mogelijke onverwachte risico's op te vangen kan goed samengaan. Immers de kans dat alle risico's, gelijktijdig en voor de volle omvang zich zullen voordoen is te verwaarlozen.

Indien de algemene reserve in zijn geheel zal moeten worden aangesproken om ontstane risico's op te vangen zal wel een (tijdelijk) dekkingprobleem kunnen ontstaan omdat de bespaarde rente dan (tijdelijk) niet geheel als baten naar de exploitatie kan terugvloeien.

Om in de toekomst aan de beide functies van de algemene reserve (buffer- en intern financieringsfunctie) te kunnen voldoen is met de Nota reserves en voorzieningen voorgesteld de hoogte van algemene reserve voorlopig te handhaven. Deze benodigde weerstandscapaciteit en dus ook de algemene reserve moet meer afgestemd worden op het specifieke risicoprofiel van de gemeente welke nog nader in kaart gebracht zal worden. De algemene reserve bedraagt na herzieningen als gevolg van de recentelijk vastgestelde nota reserves en voorzieningen per 1 januari 2010 € 12.500.000.

Ad b. Bestemmingsreserves:

De gemeenteraad kan voor de dekking van bepaalde investeringen besluiten een afzonderlijke bestemmingsreserve in het leven te roepen.

Met de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen heeft er een herschikking plaatsgevonden van bestemmingsreserves. Om te voorkomen dat onnodig middelen worden vastgelegd waarvoor een andere bestemming mogelijk is, heeft als uitgangspunt gediend dat er goede gronden aanwezig moeten zijn om een reserve in te stellen of in stand te houden. De omvang van de reserves moeten daarom worden afgestemd op het doel dat ermee gediend moet worden.

Voor de 'reserve uitgezette middelen' is geen concrete bestemming aangegeven. De reserve is ingesteld vanuit de wens om duidelijk aan te geven dat het uitzetten van gelden met eigen middelen/algemene middelen heeft plaatsgevonden. Deze reserve bedraagt € 15.000.000.

Er wordt voor deze reserve geen rentetoerekening gehanteerd.

Naast deze reserve is er nog een reserve die dient ter dekking van de risico's specifiek gerelateerd aan de grondexploitaties. De rente over deze reserve risico's grondexploitatie wordt bijgeschreven op de exploitatiebegroting. Dit betekent een structurele bate.

Indien de reserve uitgezette middelen of de reserve risico's grondexploitatie voor een deel of in zijn geheel zal moeten worden aangesproken om ontstane risico's op te vangen zal wel een (tijdelijk) dekkingprobleem kunnen ontstaan. De bespaarde rente voor wat betreft de reserve risico's grondexploitatie kan dan (tijdelijk) niet als baten naar de exploitatie terugvloeien. Bij het aanwenden van de bovengenoemde tweetal reserves of een deel daarvan moet wel rekening gehouden worden met de rentecomponent welke als extra last aanwezig is en waarvoor geen dekking aanwezig is.

Voor de overige bestemmingsreserves wordt een rente toerekening gehanteerd van 4% of wordt voor een inflatie correctie 1% toegerekend.

Voor een overzicht van de totale reservepositie in meerjarenperspectief van de gemeente Peel en Maas wordt verwezen naar de bijlage 'Overzicht reserves en voorzieningen 2011 - 2014'.

Ad c. Stille reserves:

Stille reserves zijn de meerwaarden van eigendommen (activa) die niet of tegen een te lage waarde gewaardeerd zijn doch direct verkoopbaar zijn indien dit wenselijk is.

Het betreft vooral de waarde van gronden, onroerende goederen (niet noodzakelijk voor de bedrijfsvoering), deelnemingen opgenomen in de balans tegen nominale waarden e.d. In veel gevallen is de werkelijke waarde niet of moeilijk te bepalen omdat hiervoor geen markt aanwezig is.

Hoe groot de waarde is van de nog in bezit zijnde gronden (o.a. bossen en restpercelen), onroerende zaken en deelnemingen is niet exact aan te geven maar moet blijken uit concrete verkoopbesluiten.

Hoe groot de stille reserves voor Peel en Maas zullen bedragen zal nog nader bepaald moeten worden. Immers wat de stille reserves zullen zijn van ondermeer de niet meer in gebruik zijnde gemeentehuizen en gemeentewerven per 1 januari 2010 zal nog nader bepaald moeten worden. Eveneens zal nog bepaald moeten worden wat het beleid zal zijn van ondermeer bij de gemeente in bezit zijnde (landbouw) gronden en bossen.

3. Onbenutte belastingcapaciteit

a. Onroerende zaakbelasting

De onbenutte belastingcapaciteit wordt bepaald aan de hand van de norm welke het Rijk hanteert voor het bepalen van het artikel 12-status het zogenaamde redelijk peil. Jaarlijks wordt deze norm vastgesteld in de meicirculaire over de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze norm is voor 2011 vastgesteld op 0,1201% van de WOZ-waarde.

De raad van de gemeente Peel en Maas zal het tarief 2011 voor de gemeente in het najaar 2010 vaststellen.

OZB als percentage van de waarde

De onroerende-zaakbelastingen (verder OZB) worden met ingang van 1 januari 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

De berekeningswijze maakt duidelijk dat de OZB slechts over een klein percentage van de waarde wordt geheven.

Afschaffing limitering OZB is wet geworden

Gemeenten kunnen de OZB-tarieven per 1 januari 2008 zelf bepalen, zonder rekening te moeten houden met door het Rijk opgelegde maximale tarieven. Een meerderheid in de Eerste Kamer zag het wetsvoorstel:

- als een steun in de rug voor de gewenste gemeentelijke autonomie en
- als eerste stap in een proces dat moet leiden tot een grotere financiële verantwoordelijkheid en een groter belastinggebied van gemeenten.

Macronorm 2010 en 2011

De limitering van de OZB-tarieven is per 1 januari 2008 afgeschaft. Het kabinet heeft wel het voorbehoud gemaakt dat de opbrengststijging voor de OZB landelijk beperkt moest blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft. De macronorm voor 2011 bedraagt 3,25 %. (2010 4,30 %.) Dat betekent dat de opbrengststijging voor alle gemeenten in 2011 ten opzichte van 2010 maximaal de toegestane stijgingsnorm van 3,25% mag bedragen.

In het coalitieakkoord kredietcrisis van de centrale overheid staat dat er moet worden ingezet op het vermijden van stijging van de lokale lasten. Voor de OZB wordt door de centrale overheid vastgehouden aan de wettelijk vastgestelde macronorm.

In de huidige meerjarenbegroting is voor de jaren 2011 t/m 2014 de opbrengst jaarlijks verhoogd met 1% en zijn deze extra inkomsten ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

Aangezien het belastingpercentage voor de gemeente Peel en Maas nog niet definitief is vastgesteld kan op dit moment ook nog niet de onbenutte belastingcapaciteit op basis van de maximale tarieven berekend worden.

a) Waardeontwikkeling WOZ

De heffing van de OZB vindt in 2011 plaats op basis van de WOZ-waarden peildatum 1 januari 2010. Bij de tariefbepaling is de opbrengst bepalend. Zoals vermeld zal de tariefbepaling eind 2010 plaatsvinden. Op dat moment zal ook de waardeontwikkeling van de onroerende zaken bekend zijn. Op dit moment is nog niet aan te geven welke invloed de economische crisis heeft op de waardeontwikkeling van de onroerende zaken in de gemeente Peel en Maas. Hierbij zijn van belang de permanente marktanalyse (PMA) van de verkoopwaarden, mutaties bouwvergunningen e.d.. In de junicirculaire voor de uitkering Gemeentefonds is op basis van informatie van de waarderingskamer de marktontwikkeling aangegeven. Deze marktontwikkeling tussen 1-1-2009 en 1-1-2010 bij woningen wordt geschat op – 2,8%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op – 1,3%. Of deze percentages ook zullen gelden voor de gemeente Peel en Maas is dus nog niet bekend. Dat de waarden lager zullen liggen dan per 1 januari 2009 kan, gezien de economische ontwikkeling, wel van uit gegaan worden.

Zoals gesteld is voor de tariefsbepaling van de onroerende zaakbelastingen de opbrengst ervan bepalend. Omdat de heffingsgrondslag van de OZB de waarde van de onroerende zaken is, betekent een waardedaling niet per saldo een lager belastingbedrag. Een hogere WOZ-waarde betekent dus ook niet per saldo een hoger aanslagbedrag OZB.

b) Rioolrecht

Uitgangspunt blijft dat de kosten van rioleringen volledig verhaald worden via de heffing van het rioolrecht. Het tarief voor het rioolrecht is gebaseerd op Gemeentelijk Riolerings Plannen. Uitgangspunt hierbij is een 100% kostendekkendheid. Om schommelingen in het tarief te voorkomen is een egalisatievoorziening in het leven geroepen.

Voor het tarief voor 2011 worden nog de tarieven volgens de GRP's van de vier "oude" gemeenten gehanteerd. In de loop van 2011 zal een nieuw GRP voor de gemeente Peel en Maas worden opgesteld. Voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw) bedraagt het minimumtarief rioolheffing 2011 € 175 per aansluiting.

c) Reinigingsheffingen

Ook hierbij is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid en de vervuiler betaalt. Om schommelingen in het tarief te voorkomen is een egalisatievoorziening in het leven geroepen. De harmonisatie van de reinigingsrechten zal in 2012 plaatsvinden. Besluitvorming over de wijze waarop de reinigingsdienst wordt ingevuld zal in 2010 plaatsvinden.

d) Leges

Bij de leges is gehanteerd het principe van kostenmaker – kostendrager en 100% kostendekkendheid (m.u.v. enkele onderdelen). Een hogere opbrengst is niet toegestaan. De legesverordening en de bijbehorende tarieventabel 2011 worden in de raadsvergadering van december 2010 vastgesteld. In 2011 start een onderzoek naar de opbouw van alle legestarieven.

e) Toeristenbelasting

De opbrengst van de toeristenbelasting wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel. Vanaf 2011 zijn de tarieven voor toeristenbelasting geharmoniseerd. Aangezien de raad de tarieven vaststelt, bepaalt zij ook de onbenutte belastingcapaciteit van de toeristenbelasting.

f) Forensenbelasting

Het tarief voor de forensenbelasting wordt jaarlijks geïndexeerd en aangewend als algemeen dekkingsmiddel. De tariefbepaling en de hiermee samenhangende eventuele onbenutte belastingcapaciteit ligt bij de raad.

g) Nieuwe belastingen

De gemeente kan nog overgaan tot invoering van enkele nieuwe belastingen, zoals o.a. hondenbelasting, precariorechten e.d. Aangezien de raad bepaalt of een nieuwe belastingsoort wordt ingevoerd, bepaalt zij ook de mogelijk onbenutte belastingcapaciteit van deze belasting/heffing.

4. De ruimte op de begroting

De budgetten in de begroting kunnen in grote lijnen worden opgesplitst in:

- a. Beïnvloedbare posten, waarbij gedurende het begrotingsjaar invloed kan worden uitgeoefend op het verloop van de uitgaven/inkomsten en het uiteindelijke jaartotaal, posten waarbij bijsturing mogelijk is.
- b. Niet-beïnvloedbare posten, waarop gedurende het begrotingsjaar niet of nauwelijks invloed kan worden uitgeoefend.

In Peel en Maas zal de komende tijd de harmonisatie nog verder zijn beslag krijgen. Voor Peel en Maas is al een (taakstellende) efficiency opgenomen voor zowel personele lasten als kosten. Om verder de juiste ruimte op de begroting te bepalen, zal mede voor noodzakelijke bezuinigingen als gevolg van te verwachte bijstellingen vanuit het Rijk verder moeten worden vastgesteld welke voorzieningen minimaal aangeboden moeten worden (een zogenaamde kerntakendiscussie). Indien hieruit voortvloeiende taakstellingen in de begroting worden opgenomen blijft een risico aanwezig of deze taakstellingen ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden.

5. Post onvoorzien

In de begroting van Peel en Maas is een structurele post opgenomen voor onvoorzien uitgaven van € 150.000.

6. Samenstelling weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit voor 2011 kan gesteld worden op:

(stand 1 januari 2010 na herziening Nota reserves en voorzieningen)

- Algemene reserve	€	12.500.000
- Reserve uitgezette middelen	-	15.000.000
- Bestemmingsreserve: (reserve risico's grondexploitatie)	-	2.000.000
- Stille reserves	-	pm
- (Incidentele) onbenutte belastingscapaciteit	-	pm
- Ruimte op de begroting	-	pm
- Post onvoorzien (2011)	-	150.000
Totaal	€	29.650.000

7.1 Risico

Voor een grondig inzicht in de financiële positie zijn alle onderdelen van begroting respectievelijk jaarstukken van belang. Daarnaast zijn ook de risico's en de weerstandscapaciteit en de relatie ertussen (het weerstandsvermogen) van belang.

Niet alleen de cijfermatige gegevens (risicoanalyse) zijn van belang maar ook inzicht in ontwikkelingen die zich binnen of buiten de organisatie voordoen of kunnen voordoen en die van betekende invloed kunnen zijn op de financiële positie.

Wat is een risico ?

Het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het gaat dan om risico's waarvoor geen voorzieningen kunnen worden gevormd, omdat het niet mogelijk is om een redelijke schatting van de schade of het verlies te maken.

7.2 Functie van de risicoanalyse

De risicoanalyse heeft als functie inzicht te geven in de mate van onzekerheid van de aan de ramingen ten grondslag liggende uitgangspunten ten aanzien van de nominale ontwikkelingen en het volume van de baten en lasten. Ook de mate van volledigheid dient hierbij te worden betrokken oftewel: zijn alle potentiële risico's in beeld. Kortom, de betrouwbaarheid van het budgettaire resultaat dient bij de risicoanalyse in de begroting centraal te staan.

Wezenlijk onderdeel van de behandeling van de risicoanalyse in het kader van het toezicht vormt de confrontatie van de risico's aan het financiële weerstandsvermogen, oftewel: het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen. In dit verband is van belang de risico's te onderscheiden in:

- Risico's die met de normale bedrijfsvoering samenhangen;
- Buitengewone risico's (calamiteiten).

Voor risico's die met de normale bedrijfsvoering samenhangen dient binnen de begroting en/of meerjarenraming structurele dekking aanwezig te zijn.

- Enerzijds bijvoorbeeld in de vorm van voorzieningen voor bepaalde risico's, zoals onderhoud van wegen en riolering.
- Anderzijds een redelijk peil van de algemene reserve (bufferfunctie).

Voor opvang van calamiteiten kan in eerste instantie eveneens aan de algemene reserve, of eventueel vrije reserves, worden gedacht. Als deze niet toereikend zijn, dan zullen bijzondere dekkingsmaatregelen noodzakelijk zijn, zoals het aanwenden van een ruimte voor nieuw beleid en/of het aanspreken van de nog niet benutte belastingcapaciteit.

7.3 Risicomanagement

Voor lagere overheden hebben zich de laatste jaren belangrijke ontwikkelingen voorgedaan die de noodzaak van risicomanagement bekrachtigen. De risico's verbonden aan de uitoefening van bestuurlijke taken worden steeds meer zichtbaar. Betrokkenen uiten in toenemende mate hun behoefte om informatieverschaffing over deze risico's. Daarnaast wordt de sterke stijging van de totale risicokosten met een kritisch oog gevolgd. Desondanks krijgt risicomanagement vaak nog niet de aandacht die het verdient. De beheersing van risico's blijft vaak beperkt tot het verzekeren van alleen de verzekerbare risico's.

Risicomanagement is het proces waarbij de risico's van een organisatie afgewogen worden tegen de doelstellingen van een organisatie.

Het risicobewustzijn dient hierbij ontwikkeld te worden. Op basis daarvan zijn risico's om te buigen in kansen. Bekendheid met de risico's en het kunnen inschatten wat de gevolgen daarvan zijn belangrijke items bij de afstemming van het beleid.

Er wordt vooraf niet alleen de omvang van het risico inzichtelijk gemaakt maar wordt ook rekening gehouden met de kans en frequenties dat een risico zich voor kan doen. Hierbij weegt mee dat niet alle risico's zich gelijktijdig en voor de volle omvang voor zullen doen.

Er zal beleid geformuleerd worden hoe om te gaan met risico's zodat het voorkomen en beheersen van risico's onderdeel gaat uitmaken van besluitvorming – en verantwoordingsprocessen ofwel zal er sprake zijn van het structureel managen van risico's (risicomanagement).

Voor de implementatie van risicomanagement is het nodig een kader te scheppen. Aan de hand van dit kader kan de gemeente een risicoprofiel maken zodat na berekeningen van de weerstandscapaciteit het weerstandsvermogen kan worden bepaald. Er wordt dan berekend wat de beschikbare middelen zouden moeten zijn om kosten te dekken die niet zijn begroot (weerstandcapaciteit). Vervolgens kan bepaald worden wat het vermogen van de gemeente is om ongedekte risico's op te vangen (weerstandsvermogen).

Risicomanagement draagt ertoe bij om te anticiperen op potentiële risico's in plaats van te reageren op reeds voorgedane incidenten. Door dit alles wordt het voeren van een evenwichtig financieel beleid bevorderd. Ook voor de toezichthouder is een goede risicoanalyse van belang omdat met behulp daarvan een evenwichtig oordeel gevormd zou moeten kunnen worden over de financiële positie van de organisatie (bij beoordeling van repressief toezicht).

Zoals gesteld zal beleid geformuleerd worden voor het voorkomen en de beheersing van risico's.

Dit najaar zal aan het college, als verantwoordelijk uitvoeringsorgaan, de nota

Risicomanagementbeleid gemeente Peel en Maas ter vaststelling worden voorgelegd.

Daarnaast zijn/worden voor projecten de risico's via een checklist verankerd in het handboek

“Projectmatig werken gemeente Peel en Maas”. Overige risico's en beheersmaatregelen maken onderdeel uit van / zullen opgenomen worden in de op te zetten Administratieve Organisatie / Interne Controle (AO/IC).

Naast de informatievoorziening in deze paragraaf bij de jaarlijkse begroting en jaarrekening zal de raad ook worden geïnformeerd over de risico's bij belangrijke raadsvoorstellen/projecten.

8. Verschillende soorten risico's

Budgettaire risico's

- open-eind regelingen;
- wijzigingen in rijksbeleid;
- decentralisatie impulsen van rijksoverheid;
- grondexploitaties (o.a. stagnatie);
- loon- en prijsontwikkelingen (en de compensatie via gemeentefonds);
- grote investeringsprojecten;
- samenwerking met andere gemeenten;
- schadeclaims (ook op grond van AWB en bijzondere wetten);
- consequenties inzet reserves als dekkingsmiddel;
- garantierisico's;
- bezuinigingen en kerntakendiscussie (KTD)

Risico's op eigendommen

- Dit soort risico's is te vinden bij ontvreemding, schade door brand en dergelijke. In de meeste gevallen zullen hiertegen echter passende maatregelen getroffen zijn (zoals verzekering betreffende risico's).
- Het afschrijvingsbeleid kan ook onder deze categorie worden geplaatst. Als niet op bedrijfseconomische grondslagen afgeschreven wordt dan zijn financiële tegenvallers mogelijk.

Risico's die samenhangen met de interne organisatie

Dit soort risico's hangt samen met de bedrijfsvoering bij de organisatie. Het gaat daarbij dan met name om:

- de informatievoorziening (onjuiste, onvolledige of te late informatievoorziening);
- de administratieve organisatie (onvolkomenheden daarin en niet actueel);
- de interne controle (onvolkomenheden daarin).

Een accountant zal zich bij zijn analyse van een organisatie met name richten op deze aspecten. Een adequaat werkende Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO/IC) zijn van wezenlijk belang.

9. Risico's

Risico's vloeien voort uit:

1. eigen beleid;
2. beleid van een hogere overheid;
3. samenwerking met andere gemeenten of instanties;
4. het doen/nalaten van derden;
5. niet te beïnvloeden (autonome) ontwikkelingen;
6. bedrijfsvoering.

9.1 Risico's voortvloeiende uit het eigen beleid

Grondexploitatie en projecten

Bij investeringsprojecten en grondexploitatie wordt feitelijk personeel ingehuurd van de algemene dienst. De personeelskosten worden doorbelast aan de projecten en de grondexploitatie.

Afname of toename van de bouwactiviteiten en investeringen alsmede uitstel van de uitvoering van projecten heeft dus directe consequenties voor de exploitatiebegroting van de algemene dienst.

Parallel aan het totstandkomen van deze begroting loopt het proces om te komen tot actualisatie van met name de actieve grondexploitatieprojecten. In deze actualisatie zal, gelet op ontwikkelingen als gevolg van de crisis, met name aandacht zijn voor de bijstelling van de te verwachte looptijden van de projecten. Verwacht wordt dat de beschikbare budgetten / voorzieningen / reserves toereikend zijn om de bijstellingen op te vangen.

Binnen de gemeente Peel en Maas wordt vooralsnog verwacht dat het deel wat in de begroting 2011 en verdere jaren is opgenomen, als toe te rekenen aan investeringen en projecten, aanvaardbaar is.

Bezuinigingen en 'kerntakendiscussie'

In vier stappen wordt deze verantwoordelijkheid genomen; zoeken naar creatieve oplossingen, maken van een efficiencyslag, bezuinigingen, inkomsten verhogen.

De opgenomen voorstellen zijn deels taakstellend. Het is zaak deze taakstelling te realiseren. Ook eventuele toekomstige 'kerntakendiscussies' kunnen leiden tot taakstellingen waarbij een mogelijk risico aanwezig is dat deze taakstelling, ondanks alle inspanningen, niet (geheel) gerealiseerd wordt.

Open eind regelingen

- **Wet Werk en Bijstand (WWB):**

Eenzijds krijgt de gemeente bij deze wet meer vrijheid en verantwoordelijkheid om de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden vorm en inhoud te geven, anderzijds wordt de gemeente voor 100% verantwoordelijk voor het eigen bijstandsbudget.

Voor het budget inkomensdeel geldt dat het budget dat over is aan de gemeente toekomt en vrij besteedbaar is. Aan de andere kant moet men bij een tekort (budget is lager dan uitgaven) het (financieel) nadeel voor eigen rekening nemen.

Door de economische crisis zal het beroep dat wordt gedaan op een WWB uitkering toenemen. Hierdoor ontstaat een extra financieel risico. Hiertegenover staat dat onder bepaalde voorwaarden een aanvraag kan worden ingediend bij het rijk voor een aanvullende uitkering. Er is echter geen garantie dat die aanvullende uitkering ook daadwerkelijk wordt toegekend omdat de honorering van zo'n aanvraag ondermeer afhankelijk zal zijn in hoeverre lokale ratio's afwijken van de landelijke (gemiddelde) cijfers alsook de eigen inspanningen van de gemeente. Als bijvoorbeeld de lokale instroom fors hoger is dan de landelijk gemiddelde instroom is er sprake van een uitzondering op basis waarvan mogelijk een aanvullende aanvraag gehonoreerd kan worden.

Op moment dat taken en middelen in het kader van decentralisatie overgaan van rijk naar de lokale overheid zijn niet alle toekomstige gevolgen van dit beleid overzienbaar. Ook van de vangnetconstructies is vooraf niet altijd duidelijk of deze op termijn effectief zijn dan wel voldoende zijn. De reserve om deze risico's op te vangen is in 2010 opgehoogd. Er mag ervan uitgegaan worden dat de financiële gevolgen van deze eventuele risico's voor enkele jaren opgevangen kan worden.

Wat doen we om het risico te beperken:

Naast het actief leren van andere gemeenten en een zo maximaal mogelijke uitstroom realiseren door vooral te focussen op personen met een zo korte mogelijke afstand tot de arbeidsmarkt zijn de volgend beheersmaatregelen genomen:

1. Bezetting Inkomensconsulenten via tijdelijke inhuur op peil gehouden om toegenomen uitkeringsaanvragen op 100% rechtmatigheid te controleren.
2. Samenwerking Sociale Recherche is geïnventariseerd om o.a. niet rechtmatige aanvragen, tijdig te kunnen opsporen.
3. Consulenten werk zijn geïnstrueerd en hun re-integratie-instrumenten staan klaar om te voorkomen dat veel jongeren onterecht een beroep gaan doen op de WIJ.
4. De management rapportage is zo aangepast dat sneller duidelijk wordt welk specifiek onderdeel leidt tot een stijging van het I-deel, zodat reeds in een vroeg stadium hierop kan worden geanticipeerd.

Verder worden de volgende beheersmaatregelen voorgesteld en welke ook gedeeltelijk zijn opgepakt.

1. Instroombeperking realiseren door intensievere samenwerking met werkplein Venlo.
2. Prestatieafspraken maken met dit werkplein.
3. Inzet instrument loondispensatie (verlonen van uitkeringen, middels combinatie loon en aanvullende uitkering) Gewenst effect: minder arbeidsgehandicapten die volledig op het I-deel drukken.
4. Samenwerking met uitzendbureaus intensiveren, zodat direct bemiddelbare cliënten van een nog groter netwerk kunnen profiteren.
5. Social Return: de gemeentelijke organisatie meer mogelijkheden laten creëren om WWB cliënten te laten uitstromen.
6. Vooroverleg creëren met Toetsingscommissie WWB om aanvraag IAU zo goed mogelijk te kunnen indienen (met hogere kans voor toekenning)

- **Leerlingenvervoer:**

Moeilijk in te schatten is hoeveel personen gebruik zullen maken van deze regeling. Indien er in enig jaar veel meer aanvragen worden gedaan, welke aan de criteria voldoen die zijn gesteld in de verordening, kunnen deze niet worden afgewezen.

Er wordt zoveel als mogelijk gestreefd naar OV-vervoer, fietsvergoeding en naar gecombineerd vervoer (ook met andere Ervaringscijfers laten een zeer grillig beeld zien van de uitgaven voor leerlingenvervoer in de afgelopen jaren).

- **Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO):**

Wat betreft de WMO zijn de uitgaven voor hulp bij huishouden in natura, persoonsgebonden budgetten, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen niet nauwkeurig te voorspellen. Dit brengt risico met zich mee. In de cijfers die in de begroting zijn opgenomen is uitgegaan van zo reëel mogelijke schattingen. Door demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing zullen de uitgaven voor WMO in de komende jaren waarschijnlijk niet afnemen. Op dit moment zijn de uitgaven al hoger dan de rijksvergoeding die wordt ontvangen in het kader van de WMO. In hoeverre dit verschil in de komende jaren gaat oplopen is onbekend. De maatregelen die al zijn genomen om de WMO kosten te beheersen zijn:

Vermogenstoets:

Er is een vermogenstoets bij dure woningaanpassingen opgenomen in de verordening voorzieningen voor mensen met een beperking. Hiermee zijn we overigens een van de zeer weinige gemeenten in Nederland die hiertoe zijn overgegaan. Na aanpassing van het Besluit nadere regels door het college, waarin de uitwerking hiervan wordt geregeld, en na publicatie, treedt deze maatregel in oktober 2010 werking.

Algemeen gebruikelijk:

Een aantal voorzieningen (zoals beugels, douchezitjes e.d.) zijn uit de Wmo gehaald en als algemeen gebruikelijk gemarkeerd.

Eigen bijdrage:

Voor een aantal Wmo-voorzieningen (o.a. kleine woningaanpassingen, diverse hulpmiddelen) was nog geen eigen bijdrage van toepassing. Inmiddels is besloten dit wel door te voeren.

Efficiency:

Er wordt kritisch gekeken naar de efficiency van de uitvoering. Ook hier zijn en worden maatregelen getroffen die de kosten beperken.

Van individueel naar collectief:

In het kader van vernieuwing en creatief ombuigen willen we graag onderdelen van de Wmo anders gaan organiseren voor zover dit mogelijk is. Een onderdeel waar dit bijvoorbeeld al van toepassing is, is de ondersteunende begeleiding. Deze *individuele* voorziening organiseren we samen met gemeenschapshuizen en zorgaanbieders via de *collectieve* dagvoorzieningen in de diverse kernen. Al met al levert dat een besparing op van 50% (deze maatregel is meegenomen bij de voorgestelde bezuinigingen). We willen graag bekijken in hoeverre dit ook voor andere Wmo-voorzieningen kan worden georganiseerd.

Overige:

We zijn in overleg met woningbouwcorporaties om daar zo goed mogelijke afspraken te maken, teneinde mensen (i.c. Wmo-geïndiceerden m.b.t. woningaanpassing) adequaat te huisvesten en de kosten hierbij zo laag mogelijk te houden.

Verder zullen we proberen bij nieuwe aanbestedingen (bijv. voor hulp bij het huishouden (hbh) vanaf 2013) een zo laag mogelijke prijs te krijgen zonder dat dit teveel afbreuk doet aan de kwaliteit. Verder gaan we onderzoeken in hoeverre ook bij de hulp in de huishouding moderne vormen van onderling hulpbetoon en nieuwe combinaties van professionele en vrijwillige hulp kunnen worden gestimuleerd.

- **Nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening (Wro):**

De nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening stelt nieuwe eisen ten aanzien van planologische maatregelen en brengt risico's met zich mee. Als er per 1 juli 2013 bijvoorbeeld nog bestemmingsplannen zijn die ouder dan 10 jaar zijn, kan geen leges meer geïnd worden voor bouwvergunningen en aanlegvergunningen. Binnen de gemeente Peel en Maas kan naar verwachting tijdig worden voldaan aan de eisen van deze wet en zo worden de betreffende risico's tot een minimum beperkt.

- **Verkoop gemeentelijke eigendommen:**

De opbrengsten van de gemeentelijke eigendommen kunnen lager (of hoger) zijn dan op enig moment wordt verwacht. Er is mogelijk een risico aanwezig als deze opbrengsten vooraf worden ingezet ter dekking van incidentele uitgaven.

9.2 Risico's voortvloeiende uit het beleid van hogere overheid

Toenemende decentralisatie

Vanuit het rijk worden steeds meer taken gedecentraliseerd richting de gemeenten. Dit gebeurt vaak met daarbij behorende middelen. In de praktijk blijkt echter dat eerst extra middelen beschikbaar worden gesteld, maar dat op termijn de te ontvangen middelen achterblijven bij de uitgaven. Ook blijkt dat de beslissing hieromtrent door de hogere overheid pas op het allerlaatste moment wordt genomen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Tussen het Rijk en de VNG zijn inmiddels afspraken gemaakt waarbij de algemene uitkering voor de jaren 2009, 2010 en 2011 al vast is gesteld. De normeringsmethodiek (samen de trap op, samen de trap af) is hiermee losgelaten. Een gedeeltelijke compensatie alsmede het overschrijden van de berekende (loon)kostenstijgingen zijn factoren, die de begroting en de meerjarenraming negatief kunnen beïnvloeden. De consequenties van rijksuitgaven op het gemeentefonds vanaf 2012 zijn nog niet helder. Als de normeringsmethodiek (samen de trap op, samen de trap af) in 2012 weer gaat gelden, kan ook de behoedzaamheidsreserve weer actueel worden. De behoedzaamheidsreserve betreft een uitname uit het gemeentefonds, waarvan onduidelijk is of deze alsnog op een later tijdstip zal worden uitgekeerd. Het Rijk keert de behoedzaamheidsreserve geheel uit aan de gemeenten als het Rijk, ook de door haar begrote uitgaven geheel heeft uitgegeven. Als het Rijk minder heeft uitgegeven zal de behoedzaamheidsreserve niet geheel of slechts deels uitgekeerd worden. Met de berekening van de inkomsten uit de algemene uitkering moet bij het wederom invoeren van de normeringsmethodiek rekening worden gehouden met de aanname dat voorsnog lagere inkomsten worden genoten (behoedzaamheidsreserve). Alhoewel de afspraken over het gemeentefonds voor de jaren 2012 en verder nog niet duidelijk zijn wordt ervan uitgegaan dat de normeringssystematiek ook voor de jaren 2012 en verder niet van toepassing zijn en zal er geen rekening worden gehouden met een (voorlopige) uitname (behoedzaamheidsreserve) uit het gemeentefonds.

Binnen de begroting van Peel en Maas is voor 2012 en verdere jaren uitgegaan van de nullijn. Echter het begrotingstekort bij de rijksoverheid zal na 2011 teruggebracht moeten worden. De verwachting is dan ook gerechtvaardigd dat de uitkering uit het gemeentefonds na 2011 onder druk komt te staan. Door de rijksoverheid is met een groot aantal werkgroepen onderzoek gedaan naar mogelijkheden om te bezuinigen. De resultaten van deze onderzoeken zijn inmiddels bekend. Echter de besluitvorming hierover laat, mede door het verloop van het formatieproces, nog op zich wachten. Echter signalen vanuit deze rapportages maar ook vanuit de diverse politieke partijen geven aan dat er toch rekening moet worden gehouden met behoorlijke bezuinigingen bij het Rijk, die ook voor de gemeenten aanzienlijke gevolgen zullen hebben. We lopen hierbij voor het meerjarenperspectief dus risico.

Voorsnog wordt aanbevolen om als Peel en Maas een voorzichtig uitgaven- en inkomstenbeleid voor de toekomstige jaren te ontwikkelen: de uitgaven niet al te zeer te laten stijgen en de inkomsten niet al te zeer te laten dalen. Daarmee kan bereikt worden dat het voorzieningenniveau op het gemiddeld bestaande zo veel als mogelijk kan worden gehandhaafd. Van nieuw beleid is in principe pas sprake als dit financieel wordt gedekt door het laten vervallen van bestaand beleid.

Vooruitlopend op de besluitvorming worden in meerjarenperspectief aannames gemaakt. De ontwikkelingen van het bestaande beleid en de aangenomen daling van inkomsten via de algemene uitkering maken het noodzakelijk dat er (taakstellende) bezuinigingen opgenomen worden.

Een risico in meerjarenperspectief is dat de taakstelling in enig jaar niet gerealiseerd worden. Om dit risico te minimaliseren is het noodzakelijk taakstellende bezuinigingen tijdig en zo concreet mogelijk vorm te geven.

9.3 Risico's voortvloeiende uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente kan worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van gemeenschappelijke regelingen, waarin de gemeente zich verplicht bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop is niet altijd directe invloed. Ook met gemeenschappelijke regelingen zou de discussie gevoerd moeten kunnen worden hoe om te gaan bij de keuzes waar gemeenten voor staan in het kader van bijvoorbeeld rijksbezuinigingen.

Samenwerkingsovereenkomsten

Op meerdere terreinen worden de taken van de gemeente uitgevoerd in samenwerking met anderen. Zo kan er samenwerking met de gemeenten in de subregio zijn op het gebied van sociale zaken, brandweer, milieu, bouw- en woningtoezicht e.d. en het beleid is erop gericht de samenwerking te intensiveren. Ook samenwerkingen op regionaal vlak (bijv. 'Venlo') zijn hieronder te scharen.

Voor de samenwerkingsvormen dienen goede afspraken op maat te worden gemaakt hoe met diverse zaken wordt omgegaan (beleid - informatie - bijsturing - financiën - verantwoording etc.). Wanneer e.e.a. niet goed is vastgelegd kunnen aanzienlijke risico's worden gelopen (rijksbijdragen, meerkosten, verantwoordelijkheid, claims). In de Regio Venlo zal een andere verdeling plaatsvinden waardoor het mogelijk is dat in verband met het grotere aantal inwoners van Peel en Maas de bijdrage hoger zal zijn. Voorsnog is hiervoor een budget opgenomen echter de exacte hoogte ervan zal nog nader bepaald worden.

De Wet Sociale Werkvoorzieningschap

De financiering van de WSW verloopt via twee geldstromen. Enerzijds de van het rijk te ontvangen WSW subsidie. Dat is het geld dat noodzakelijk is voor de financiering van een SW plek. En anderzijds de gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van de NLW.

De WSW subsidie wordt in principe één op één doorgesluisd naar de uitvoerende SW organisatie.

De gemeentelijke bijdrage is een bedrag per standaard eenheid (SE) dat door de NLW extra in rekening wordt gebracht ten behoeve van de exploitatie. In het bestuur van het werkvoorzieningschap is in principe afgesproken de gemeentelijke bijdrage gelet op de huidige recessie te bevriezen. Medio 2012 wordt begonnen met de afbouw van de gemeentelijke bijdrage. Door de NLW zijn inmiddels maatregelen getroffen om een mogelijk exploitatietekort om te buigen naar een overschot. Ontwikkelingen zullen nauwgezet gevolgd worden.

Gemeenschappelijke regeling bestuursacademie

De gemeenschappelijke regeling Bestuursacademie Zuid Nederland te Tilburg is in liquidatie. Nog niet alle personeelsleden van de gemeenschappelijke regeling zijn ondergebracht bij andere werkgevers.

De verwachting is dat de deelnemers (lees gemeenten) een aanvullende bijdrage moeten doen. De bijdrage is op basis van inwoners/verliesbijdrage naar rato van inwoners. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat de reeds betaalde bijdragen toereikend zullen zijn en er geen nabetalingsnodig zullen zijn.

9.4 Risico's voortvloeiende uit het doen/ nalaten van derden

Gemeentegaranties

De gemeente staat voor andere instellingen/corporaties/verenigingen/particulieren rechtstreeks of indirect (via achtervang) garant voor de betaling van rente en aflossing van aan hen verstrekte langlopende (hypothecaire) geldleningen of de zogenaamde startersleningen.

Bij het niet voldoen aan de betalingsverplichtingen kan de gemeente hierop rechtstreeks worden aangesproken of eventueel als achtervang (WSW en NHG).

DOK 6

De bouw van het cultureel centrum DOK6 is te laat opgeleverd. Dit komt mede door een waterschade, die door de verzekering erkend wordt. Over de afloop van de claim wordt op dit moment onderhandelingen gevoerd met de verzekering van de betreffende aannemer. Inzake de financiële afwikkeling wordt er vooralsnog uitgegaan dat een substantieel deel van het bedrag van ca. € 200.000 ontvangen wordt.

9.5 Risico's voortvloeiende uit voor de gemeente niet te beïnvloeden (autonome ontwikkelingen)

Kredietcrisis

In macro-economisch opzicht lijkt het erop dat de (krediet)crisis een wat lagere impact heeft dan oorspronkelijk gedacht. De vraag rijst of dit voor de inkomsten van de gemeente eveneens het geval is. Op onderdelen van de ontvangstenkant kan met het nodige voorbehoud gesteld worden dat de ontwikkeling van de bouwleges normaliter door de kredietcrisis negatief beïnvloed wordt.

In hoeverre de ramingen, mede gelet op de ontwikkelingen inzake de invoering van de wet WABO, een structurele doorwerking hebben blijft vooralsnog onduidelijk.

Ontwikkelingen grondexploitatie

Op de risico's grondexploitatie wordt binnen de paragraaf grondbeleid nader ingegaan.

Renteontwikkeling

In de paragraaf financiering wordt nader ingegaan op de risico's met betrekking tot de leningportefeuille.

Begrotingstechnisch wordt voor de berekening van de renteomslag uitgegaan van een bepaald rentepercentage voor de financiering van het financieringstekort. Rentestijgingen en –dalingen kunnen de (meerjaren) begroting danig beïnvloeden. Voor de komende jaren is rekening gehouden met een rentepeil op investeringen van 4% in de meerjarenbegroting.

Onroerende zaakbelastingen

Jaarlijks zullen alle eigenaren (en voorlopig ook nog de gebruikers) nieuwe beschikkingen ontvangen van de nieuwe waarde van hun eigendommen.

Bij de bepaling van het tarief OZB wordt met een bepaald percentage rekening gehouden. Dit kan echter afwijken van de realiteit. Verder is onverwachte leegstand en de bouwcapaciteit een belangrijk item.

Achterblijvende bouwactiviteiten betekent een lagere opbrengst. Met ingang van 2008 vindt er een jaarlijkse taxatie plaats met als peildatum het vorig jaar. Deze manier van taxeren in combinatie met verder optimalisering van het taxatiemodel, zal leiden tot meer geactualiseerde WOZ-bestanden, hetgeen de risico's zal verkleinen.

Toeristenbelasting

Het risico bij de toeristenbelasting is jaarlijks weer het aantal daadwerkelijke overnachtingen. Dit kan zeer sterk weersafhankelijk zijn.

Ook de bedrijfsvoering van de individuele exploitanten van toeristische bedrijven kan een risico inhouden voor de belastingopbrengst van de gemeente.

Deelnemingen

De economische ontwikkelingen zijn van invloed op de waardering van de deelnemingen en de te verwachte (dividend)opbrengsten.

Essent

Met name de rendementen van de belegging van de ontvangen Essent gelden samen met de rendementen van de overblijvende Essent onderdelen brengen het risico met zich mee dat deze lager kunnen zijn dan de oorspronkelijk geprognosticeerde dividendopbrengsten van Essent.

Vooralsnog zal naar verwachting het totale rendement gelijk zijn aan de eerdere ingeboekte dividendrendementen in meerjarenperspectief.

Klavertje 4

Er wordt deelgenomen in de NV. met betrekking tot Klavertje 4. Er is € 25.000 voor het aandeel in de N.V. ter volstorting van het aandeel in het aandelenkapitaal ingebracht. Tevens is / wordt € 1 miljoen ingebracht / betaald voor een gelijkwaardig aandeel in de CV. Naar verwachting wordt dit bedrag terugontvangen bij de toekomstige verkoop van gronden en ontvangen de gemeenten hun bijdrage terug.

Voor het risico dat de ingebrachte gelden toch niet worden terugontvangen is de 'reserve risico deelnemingen Klavertje 4' ingesteld voor een bedrag van € 1.000.000.

Floriade

Voor de te verwachte exploitatietekorten met betrekking tot de Floriade is een reserve gevormd ter dekking hiervan. De bedoeling was hier ten laste van het rekeningresultaat 2009-2011 jaarlijks € 100.000 aan toe te voegen zodat uiteindelijk € 700.000 beschikbaar is. Met de herziening nota reserves en voorzieningen is voorgesteld de benodigde gelden per 1 januari 2010 aan te vullen zodat het eventueel noodzakelijk geachte bedrag nu al volledig is gereserveerd.

Ontwikkelingen inzake Greenpark en Floriade vragen vanuit Peel en Maas om een versterkte aandacht om zo de risico's binnen de perken te houden.

Gemeente Helden Holding B.V.

De vennootschap 'Gemeente Helden Holding B.V.' is een 100% onderneming van de gemeente Peel en Maas. Deze vennootschap heeft een 100% deelneming in 'Heldense Bossen B.V.' De resultaten van deze dochteronderneming staan de laatste jaren onder druk. Indien de verslechtering van de werkelijke resultaten in 2010 en verdere jaren voorzet zal een afwaardering van de deelneming in de vennootschap Gemeente Helden Holding B.V., binnen de jaarrekening van de gemeente Peel en Maas, noodzakelijk zijn. Ontwikkelingen vragen vanuit Peel en Maas nadrukkelijk aandacht om een risico te minimaliseren.

9.6 Risico's voortvloeiende uit bedrijfsvoering

De organisatie / personeel

Op het personele vlak moet aangehaald worden de kwetsbaarheid van een organisatie. Relevant is, dat in de begroting een beperkte voorziening is opgenomen voor ziekte. Naast de salariskosten van de zieke ambtenaar wordt de gemeente geconfronteerd met kosten voor vervanging van betrokkene(n).

Aansprakelijkheid

De gemeenten worden tegenwoordig steeds meer geconfronteerd met aansprakelijkheidsstellingen door zowel particulieren als bedrijven, al dan niet gebaseerd op de Algemene Wet Bestuursrecht.. Momenteel is er bij de gemeente één grote schadeclaim in behandeling. De gemeente is voor wettelijke aansprakelijkheid en de bestuursaansprakelijkheid verzekerd. Bij beleidswijzigingen van de gemeenteraad (eventueel uit kostenoverweging) dienen eventueel daaruit voortvloeiende risico's goed in ogenschouw te worden genomen.

Onderhoud / investeringen

De beheersplannen zullen de komende jaren verder op elkaar afgestemd en geoptimaliseerd worden. Hiervoor zullen bepaalde (onderhouds)niveaus worden gehanteerd waaruit noodzakelijke onderhoudsbudgetten voortvloeien. De uitvoering van deze programma's zullen zoveel mogelijk worden afgestemd binnen de beschikbare budgetten. Echter deze kunnen leiden tot fluctuaties in de (vervangings) investeringen met mogelijke financiële gevolgen voor de begroting dan wel reserve positie.

10. Conclusie

Zoals we reeds in het begin van deze paragraaf zagen is het weerstandsvermogen te definiëren als "het vermogen van de gemeente om niet structurele financiële risico's op te kunnen vangen ten einde zijn taken te kunnen voortzetten". Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor verzekeringen zijn afgesloten.

Om ons nu de vraag te stellen of het weerstandsvermogen voldoende is en als goed is te kwalificeren, zijn wij van 2 componenten afhankelijk, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's.

Weerstandscapaciteit

De algemene reserves en de vrije ruimte van de bestemmingsreserves is in beeld gebracht. Er moeten wel enkele kanttekeningen geplaatst worden:

- De stille reserves zijn als pm opgenomen en bij stille reserves (met name onroerend goed) is het nog maar de vraag of deze direct in geld omgezet kunnen worden m.a.w. kunnen ze wel direct verkocht worden?
- Deelnemingen zijn p.m. aangezien ze momenteel nog niet vrij verhandelbaar zijn en tevens van de aandelen geen marktwaarde bekend is.
- De onbenutte belastingcapaciteit is nog niet verder gekwantificeerd om reden het noodzakelijk tarief ontbreekt op moment van samenstellen van deze paragraaf.

Risico's

Om te bepalen hoeveel weerstandscapaciteit je nodig hebt zullen alle risico's in beeld gebracht, geanalyseerd en gekwantificeerd moeten worden. Zoals we reeds onder de alinea "risicomanagement" aangaven is dat nog niet gebeurd. Het hiervoor noodzakelijke risicomanagement zal nog ontwikkeld worden, eventueel zal bekeken worden dit samen te doen met het opzetten van de Administratieve Organisatie en Interne Controle.

Eindconclusie

Concluderend kunnen we vaststellen dat wij tot op heden geen uitspraak kunnen doen of het weerstandsvermogen van de gemeente Peel en Maas goed is te kwalificeren. Eerst zullen alle risico's in beeld moeten worden gebracht. Deze moeten we analyseren en kwantificeren. Naar aanleiding hiervan zullen er interne beheersmaatregelen genomen moeten worden om deze risico's te beheersen. Bijvoorbeeld kunnen en gaan wij deze verzekeren? Gaan we hiervoor reserves en voorzieningen oprichten of kiezen we bewust voor een eigen risico?

Tegenover de (eigen) risico's die dan overblijven zal een weerstandscapaciteit gesteld moeten worden om deze risico's, indien deze zich voordoen, te kunnen opvangen. Daarbij bepaalt de raad hoe groot deze weerstandscapaciteit dient te zijn. (Bijvoorbeeld een weerstandscapaciteit die 80% van de (overblijvende) risico's opvangt). Verder zal dan bekeken kunnen worden in hoeverre bestaande voorzieningen binnen Peel en Maas toereikend zijn dan wel mogelijk overbodig zullen zijn.

11-B Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Beleid

Met de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen krijgt de raad de mogelijkheid om kaders te stellen voor het onderhoud van de infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. De lasten van onderhoud kunnen op de diverse programma's voorkomen. Een paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van de begroting, vandaar dat een helder en volledig overzicht van belang is voor een goed inzicht in de financiële positie. De door de raad gestelde kaders zijn verder uitgewerkt in de beheersplannen.

De meeste onderhoudsplannen zijn nog niet geactualiseerd. Hieronder is aangegeven de looptijd van de onderhoudsplannen per gemeente. De planning m.b.t. het actualiseren van de onderhoudsplannen is opgenomen in de programma's.

Gemeentelijk Riolering Plan (GRP); gemeente Helden

Vastgesteld: 27 november 2006

Looptijd: 2006-2009

In het GRP zijn acht doelen geformuleerd die weer vertaald zijn naar functionele eisen, maatstaven en meetmethoden (zie hoofdstuk 4 van het GRP). Tevens is beschreven hoe de huidige situatie is en wat de strategie is om te komen tot de gewenste situatie (hoofdstuk 5). Uitgangspunt is dat het GRP budgettair neutraal verloopt.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2008-2012; gemeente Maasbree

Vastgesteld: 2009

Looptijd: 2009-2013

De kosten van klein onderhoud alsmede de kosten van groot onderhoud zijn jaarlijks terugkomende kosten en vallen onder de exploitatiebegroting. De kosten voor vervanging/renovatie zijn van incidentele aard en worden gedekt uit de voorziening "Onderhoud riolering".

De kosten die verband houden met klein en groot onderhoud alsmede vervanging/renovatie van de riolering met bijkomende werkzaamheden worden voor 100 procent gedekt uit het te heffen rioolrecht.

Gemeentelijk Riolering Plan (GRP); gemeente Kessel

Vastgesteld: 29 augustus 2008

Looptijd: 2007-2011

Het GRP is financieel doorvertaald in de begroting.

Gemeentelijk Riolering Plan (GRP); gemeente Meijel

Vastgesteld in 2006 bijgesteld door gemeenteraad op 26 mei 2008

Looptijd 2006 t/m 2010

Recentste bijstelling kostendekkingsplan in raad van 7 december 2009.

Het juridische kader voor het GRP wordt gevormd door de wet Milieubeheer hoofdstuk 4, artikel 4.22. Sinds de inwerkingtreding van de Wet milieubeheer in 1993 heeft de gemeente de zorgplicht voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van het afvalwater dat van de binnen haar grondgebied gelegen percelen vrijkomt. Deze zorgplicht volgt uit de noodzaak om de volksgezondheid en het milieu te beschermen. Daarnaast wordt de riolering gebruikt om wateroverlast tegen te gaan. Om de effecten en de kosten van deze zorgplicht expliciet en toetsbaar te maken was het noodzakelijk om beleid te formuleren.

Beleidsplan Beheer Wegen (BBW); gemeente Helden

Vastgesteld: 15 december 2003

Looptijd: 2004-2008

Plan geeft een (financiële) doorkijk van 10 jaren; tot en met 2013.

Onderhoud asfalt- en elementverharding; gemeente Maasbree

Vastgesteld: 2008

Looptijd: 2008-2015

Ieder jaar wordt aan de hand van het geautomatiseerde systeem van Rationeel Wegbeheer na invoering van de wegininspecties en rekening houdende met het beschikbare budget in de exploitatiebegroting het uitvoeringsplan van het desbetreffende jaar opgesteld. Aan de hand van de bekend zijnde exploitatiebudgetten over een periode van steeds vijf jaar zal bekeken worden of het gemiddelde onderhoudsniveau in deze vijf jaar binnen de vastgesteld bandbreedte blijft.

Beleidsplan Beheer Wegen (BBW); gemeente Kessel

Er is geen beleidsplan beheer wegen.

Beleidsplan Beheer Wegen (BBW); gemeente Meijel

Vastgesteld: Planning is niet door bestuur vastgesteld. Wel wordt er jaarlijks een budget beschikbaar gesteld aan de hand van kostentabellen.

Looptijd: Van jaar tot jaar

In de Wegenwet is de zorgplicht voor de wegbeheerder voor de wegverhardingen beschreven. Het BBW beschrijft de kwaliteit en de maatregelen welke noodzakelijk zijn om deze kwaliteit te bereiken en in stand te houden.

Beleidsplan Openbare Verlichting; gemeente Helden

Vastgesteld: 26 juni 2007

Looptijd: 2008-2012

Essent Lighting BV heeft het beleidsplan ingezien en de door hun gemaakte opmerkingen zijn hierin verwerkt. Doel van het beleidsplan is het zo goed mogelijk laten functioneren van het gebruik van het openbare leven na het invallen van de duisternis. Verkeersveiligheid, sociale veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid spelen dan een grote rol. Een goede kwaliteit van de verlichting is hierdoor van belang. Verlichting kan het karakter van een openbare ruimte accentueren.

Beleidsplan openbare verlichting; gemeente Maasbree

Vastgesteld: 1997

Looptijd: 1997-2010

Onder het technisch en functioneel in stand houden van de openbare verlichting wordt bedoeld de kosten die gemaakt moeten worden voor het noodzakelijke onderhoud alsmede energiekosten. Uitgangspunt hierbij is het openbare leven bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren. Hoewel met de openbare verlichting het niveau van het daglicht niet bereikt kan worden, moet de openbare verlichting wel bijdragen aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare situatie.

Beleidsplan Openbare Verlichting; gemeente Kessel

Vastgesteld: december 2007

Looptijd: 2007-2011

Is financieel doorvertaald in de begroting.

Beleidsplan Openbare Verlichting; gemeente Meijel

Vastgesteld: Verlichtingsplan is opgesteld, dit is niet door bestuur vastgesteld, maar er is wel onderhoudsbudget beschikbaar gesteld.

Looptijd: Van jaar tot jaar

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en het goed functioneren van de openbare verlichting (Burgerlijk wetboek 1992). Daarom moet de wegbeheerder, sinds de invoering van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, rekening houden met een gewijzigde aansprakelijkheid. De schade kan tegenwoordig op de wegbeheerder worden verhaald.

In Nederland gelden geen wettelijke voorschriften of andere bindende bepalingen voor de verlichtingskwaliteit of het aanbrengen van openbare verlichting. De Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV) heeft samen met het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI) richtlijnen voor openbare verlichting als de Nederlandse praktijk richtlijn vastgelegd.

Speelvoorzieningenplan; gemeente Helden

Vastgesteld: 24 januari 1994

Looptijd: 1994-2008

Om de beleidsuitgangspunten uit te kunnen voeren wordt er elke 5 jaren een werkplan opgesteld. Het doel van het speelvoorzieningenplan is het bevorderen van de veiligheid van speeltoestellen en daarmee voldoen aan de wettelijk eisen van het Veiligheid en Attractiebesluit en het maken van een eerlijke verdeling van speeltoestellen gerelateerd aan het aantal kinderen in een bepaalde wijk of buurt. In het plan zijn enkele beleidsuitgangspunten opgenomen, welke als leidraad dienen voor toekomstige beslissingen op het terrein van vervanging, aanpassing en participatie van buurtbewoners op het gebied van speelvoorzieningen.

Het huidige werkplan gaat over de periode 2007 tot en met 2010. Hierin worden de geplande vervanging van speeltoestellen gedurende deze periode gepresenteerd. In dit plan wordt de opzet en werkwijze toegelicht, naar de vorige periode en wordt een doorkijk naar de nabije toekomst. Recente ontwikkelingen geven input aan dit werkplan en vormen de uitgangspunten waarmee rekening moet worden gehouden. Vervanging van versleten toestellen is geen vanzelfsprekendheid meer in de toekomst. Om speeltoestellen te kunnen vervangen wordt er jaarlijks een bedrag gestort in een voorziening Speeltoestellen. Vanaf 2008 is deze jaarlijkse storting verhoogd van € 15.192 naar € 30.000.

Speelvoorzieningenplan; gemeente Maasbree

Er is geen onderhoudsplan.

Speelvoorzieningenplan; gemeente Kessel

Er is geen onderhoudsplan.

Speelvoorzieningenplan; gemeente Meijel

Vastgesteld: Onderhoudsplan opgesteld aan de hand van inspecties. Het budget wordt jaarlijks bepaald.

Looptijd: Jaarlijkse bijstelling

Groenbeleidsplan; gemeente Helden

Het groenbeleidsplan is in 2007 vastgesteld. Het doel van dit plan is om richtlijnen en uitgangspunten te formuleren voor de inrichting en het beheer van het openbare groen.

Groenbeleidsplan; gemeente Maasbree

Er is geen onderhoudsplan.

Groenbeleidsplan; gemeente Kessel

Er is geen onderhoudsplan.

Groenbeleidsplan; gemeente Meijel

Bomenbeleidsplan; toetsing aanvragen en omgang klachten

Vastgesteld: 29 september 2008

Looptijd: -

Dit beleid geeft aan hoe we omgaan met klachten en meldingen over bomen en is tevens een toetsingskader om al dan geen vergunning te verlenen voor kapvergunningsplichtige bomen.

Bomenbeleidsplan; voorbereiding, aanplant, onderhoud en beheer

Vastgesteld: 22 maart 2004

Looptijd: -

In dit beleid is aangegeven hoe de gemeente Meijel om gaat met de voorbereiding, de aanplant, het onderhoud en het beheer van het bomenbestand. Voor het overige openbare groen is geen beleidsplan

Overlast van lindeluizen.

Vastgesteld: 2004

Looptijd: -

Dit is beleid waarbij alle lindebomen van de gemeente zijn geïnventariseerd waarna hieraan mogelijke onderhoudsmaatregelen zijn gekoppeld om overlast te voorkomen of te beperken.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen; gemeente Helden

In het kader van artikel 212 van de Gemeentewet heeft de gemeenteraad in 2004 een verordening vastgesteld die de uitgangspunten aangeeft voor het te voeren financiële beheer en inrichting van de financiële organisatie. In artikel 18 van deze verordening is bepaald dat tenminste eenmaal in de vier jaar een nota onderhoud gebouwen wordt aangeboden die het kader weergeeft voor de onderhoudsactiviteiten en het meerjarig budgettaire beslag. Het beleid is vastgelegd in betreffende beleidskaders en het beheer is afgestemd op het in stand houden van de gebouwen voor het doel waarvoor ze bestemd zijn.

De gemeente Helden is eigenaar van ruim 100 bouwkundige objecten, bestaande uit:

1. Gebouwen voor sociale, culturele en maatschappelijke doeleinden.
2. Gebouwen voor en ten behoeve van sportbeoefening
3. Facilitaire gebouwen voor de eigen gemeentelijke organisatie.
4. Woningen
5. Strategisch aangekochte panden
6. Monumenten (kruisen en kapellen)
7. Kunstwerken (beeldende kunst in de openbare ruimte)

Onderhoud en instandhouding gemeentelijke gebouwen; gemeente Maasbree

Vastgesteld: 2009

Looptijd: 2009-2011

De gemeente Maasbree is eigenaar van de verschillende sporthallen, gemeenschapsaccommodaties, etc.. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen. Goed onderhoud van de betreffende gebouwen is van groot belang in het kader van de veiligheid. Bovendien wordt door regelmatig onderhoud voorkomen dat er (ongemerkt) grote gebreken ontstaan. Daarom heeft in 2005 een inventarisatie plaatsgevonden met betrekking tot de staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. Aan de hand van die inventarisatie zijn de onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren in kaart gebracht in beheersplannen en zijn de betreffende onderhoudsvoorzieningen aangepast. De beheersplannen worden jaarlijks geactualiseerd op basis van inspecties. Eén keer per drie jaar zullen de beheersplannen door een externe partij worden geactualiseerd op basis van een algehele inspectie.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen; gemeente Kessel

Vastgesteld: 29 augustus 2008

Looptijd: 10 jaar

Onderhoudsplan is financieel doorvertaald in de begroting voor de komende 10 jaar.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen; gemeente Meijel

Gemeentehuis (bouwjaar 1959)

Vastgesteld: 9 september 2007

Looptijd: 10 jaar

Om de 2 jaar gedeeltelijke actualisatie

Brandweerkazerne Randweg (Bouwjaar 2007)

Vastgesteld: 9 september 2007

Looptijd: 10 jaar

Om de 2 jaar gedeeltelijke actualisatie

Sporthal De Korref Kurversweg (bouwjaar 1976)

Vastgesteld: 9 september 2007

Looptijd: 10 jaar

In verband met op handen zijnde renovatie en uitbreiding laatste jaren geen groot onderhoud uitgevoerd.

11-C Paragraaf Financiering

Inleiding

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Hierop is de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) van toepassing. Verder is er een treasurywet per gemeente waarin specifiek is aangegeven welke regels van toepassing zijn en is verdere verscherping van de wettelijke regelgeving mogelijk.

Algemene ontwikkelingen

Tijdens de kredietcrisis in 2008 en 2009 bleek dat de eisen die voorheen waren beschreven in de wet FIDO en RUDDO niet toereikend waren om de uitzonderlijke ontwikkelingen het hoofd te bieden.

De regelgeving is dan ook verscherpt en vastgelegd in de wet FIDO en RUDDO.

De ontwikkeling van de rente is nog steeds erg onzeker. De meeste financiële experts verwachten wel een rentestijging maar wanneer die stijging zal inzetten en tot welk niveau de rente zal stijgen is onbekend. Dat maakt het lastig om in te spelen op renteontwikkelingen.

In de begroting is uitgegaan van een rente van 4 % conform de richtlijn die de Provincie Limburg daartoe heeft opgesteld. Deze rente wordt ook gehanteerd bij de bepaling van kapitaallasten.

Risicobeheer

Renterisico's worden beheerst door te voldoen aan de kasgeldlimiet en renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument voor beheersing van risico's op *korte* termijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het totaal van de jaarbegroting en bedraagt 8,5%, ofwel afgerond € 7.000.000. Indien het financieringstekort deze limiet structureel overschrijdt dient tot consolidatie van deze "vlottende" schuld te worden overgegaan. De gemeente wordt dan verplicht om een vaste geldlening te sluiten (= consolideren).

In 2010 zijn er tijdelijk wat liquiditeitsproblemen geweest waardoor er een kasgeldlening is afgesloten. In 2011 bestaat de mogelijkheid om deze kasgeldlening om te zetten in een langlopende lening omdat de rentekosten die daar mee samenhangen al zijn opgenomen in de begroting. Wanneer de controle op de kasgeldlimiet daartoe aanleiding geeft kan de kasgeldlening dus zonder financiële consequenties voor het begrotingssaldo worden geconsolideerd in een langlopende lening.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor beheersing van risico's op *lange* termijn. De renterisiconorm geeft het maximumbedrag aan van het deel van de langlopende schuld waarover een rente-aanpassing plaats kan vinden. Het doel is om spreiding aan te brengen in de rentetermijnen van de langlopende schuld en zo de invloed van een eventuele rentestijging niet te groot te laten zijn. Door binnen de renterisiconorm te blijven zal de invloed van een eventuele rentestijging op de exploitatie beperkt blijven.

De renterisiconorm is vastgesteld op een percentage van 20% van het begrotingstotaal.

Voor 2011 bedraagt de renterisiconorm van de gemeente Peel en Maas derhalve:

20% van € 76.000.000 = **€ 15.200.000**

	2011	2012	2013	2014
Renteherzieningen langlopende leningen	0	0	1.304.000	1.688.000
Aflossingen langlopende leningen	3.597.000	3.661.000	3.229.000	5.037.000
Totaal renterisico	3.597.000	3.661.000	4.533.000	6.725.000
Renterisiconorm	15.200.000			
Ruimte binnen renterisiconorm	11.603.000			

Kredietrisico

Kredietrisico's worden beperkt door bankzaken te doen met partners waarvan de rating voor kredietwaardigheid minimaal overeenkomt met de eisen uit RUDDO en / of FIDO (korter dan 3 maanden: A rating en langer dan 3 maanden: AA-/- rating). Daar waar het gaat om het verstrekken van leningen en garanties aan instellingen, dient dit te geschieden ter ondersteuning van de publieke taak.

Verstreckte geldleningen

De gemeente Peel en Maas heeft uit hoofde van haar publieke taak bepaalde langlopende geldleningen verstrekt. Het grootste deel van deze leningen zijn verstrekt aan woningbouwverenigingen. Onderstaand is weergegeven welk soort leningen zijn verstrekt:

	Restant 01-01-2010
Woningbouwverenigingen	15.515.585
NLW- bedrijven	1.465.000
Onderwijsinstellingen	291.529
Culturele instellingen	403.182
Sportverenigingen	198.884
(oud) Personeelsleden	170.856
Leningen t.b.v starterswoningen	200.000
TOTAAL	18.245.035

Opgenomen geldleningen

De gemeente Peel en Maas heeft diverse langlopende geldleningen opgenomen. Veruit de meeste leningen zijn afgesloten bij de BNG. Het gemiddelde rentetarief in 2011 bedraagt 4,56 %.

De restantschulden zien er voor de komende jaren als volgt uit:

Restantschuld per 31-12:	in €uro's
2010	63.137.002
2011	59.539.648
2012	55.878.719
2013	52.648.892
2014	47.612.086

Koersrisico's, indien van toepassing worden zoveel mogelijk beperkt door transacties te sluiten waarbij we verzekerd zijn dat de hoofdsom aan het eind van de looptijd 100% wordt uitgekeerd.

Valutarisico's worden beperkt door transacties uitsluitend in euro's af te sluiten.

Gemeentefinanciering

In 2010 zijn er tijdelijk liquiditeitstekorten geweest waardoor het noodzakelijk was om een kasgeldlening aan te trekken. Wanneer de liquiditeitsproblemen structureel van aard blijken te zijn zal de kasgeldlening moeten worden omgezet in een langlopende lening zodat de kasgeldlimiet niet wordt overschreden. De kosten die dit met zich mee brengt (rentekosten) zijn op voorhand al opgenomen in de begroting 2011 zodat het eventueel afsluiten van een langlopende lening het begrotingssaldo niet nadelig zal beïnvloeden.

11-D Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

In 2011 zal de gemeente Peel en Maas al een groot deel van de bedrijfsvoeringaspecten hebben geharmoniseerd maar zal ook nog veel werk moeten worden verzet in het kader van de harmonisatie. Uitgangspunt is in elk geval dat de harmonisatie geen afbreuk mag doen aan het dienstverleningsniveau van de organisatie. Voor 2011 en verder is een kwaliteitsplan opgesteld waarin via een 4-tal sporen de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie verder zal worden opgevoerd. Deze sporen zijn: Dienstverlening, Externe oriëntatie, Mens en Systemen. In 2011 zal deze kwaliteitsslag verder vorm krijgen door het uitvoeren van een aantal projecten.

Aandachtspunten bedrijfsvoering Peel en Maas

De aandachtspunten in de bedrijfsvoering in beleidsmatige zin zijn voor 2011 en verder:

1. In een groeiproces de transformatie van de bedrijfsvoering naar een elektronische omgeving. De financiële condities zijn in de begroting 2010-2013 daartoe al geschapen. De transformatie vindt plaats door de veranderende kijk op het werk en door de "open systemen" te vervangen door meer generieke systemen. Qua organisatiestructuur bestaat daarbij uit een front-Office en een back-Office waarbij de elektronische omgeving als tussenschakel werkt. De ontwikkelingen op dit gebied worden nauwlettend gevolgd. Peel en Maas gebruikt daarbij uitsluitend "proven technology".
2. De zorg voor het scheppen van de organisatorische condities en afspraken voor een effectieve uitvoering van het programma van de gemeenteraad. Dit gaat verder dan het vaststellen van de doelen en prestaties door de raad. Programma's komen tot stand in wisselwerking en samenspel met inwoners, lokale gemeenschappen, maatschappelijke en partnerorganisaties. In de voorbereiding en uitvoering daarvan vervult de gemeente meerdere rollen. Soms is de gemeente initiatiefnemer, soms vooral facilitator. De gemeente maakt gebruik van de mogelijkheden die maatschappelijke netwerken en inwoners te bieden hebben. Indien nodig fungeert de gemeente als regisseur van ontwikkelingen en netwerkspanningen. Er moeten condities worden gecreëerd voor de complexe en veelzijdige opgaven, waarvoor de gemeente staat.
3. De ontwikkeling van de kwaliteiten van de organisatie zoals deze in de besturingsfilosofie zijn beschreven dienen zichtbaar en merkbaar voor de buitenwereld te zijn. In de besturingsfilosofie is aangegeven dat de gemeente zich niet alleen in woorden maar ook in houding en gedrag wil profileren als een professionele en klantgerichte dienstverlener. Richtinggevende werkwoorden daarbij zijn: maatschappelijke ontwikkelingen herkennen, op de agenda krijgen, netwerkspeler zijn, opereren als creatieve regisseur, nieuwe wegen inslaan, slimme uitvoering organiseren, imago en kwaliteiten van de gemeente uitdragen en resultaatgedrevenheid uitstralen.

Zoals al aangegeven zal de verdere kwaliteitsontwikkeling binnen Peel en Maas via een viertal sporen verlopen. De projecten die in 2010 al in gang zijn gezet m.b.t. deze dienstverlening worden uiteraard in 2011 voortgezet maar daarnaast worden in 2011 specifiek de volgende processen opgestart:

- Uitbreiding digitale aanvraagformulieren via de gemeentelijke website;
- Per team een eigen informatiebeheerder aanstellen;
- Deelname aan benchmark onderzoeken;
- In gebruik nemen van een kennisbank;
- Via een burgerpanel verbeteringen in de dienstverlening doorvoeren;
- Met nieuwe werknemers een introductieplan opstellen;
- Starten met een werkgroep voor de definitieve huisvesting;
- Implementeren van het projectmatig werken binnen de organisatie en het verstrekken van een handboek hieromtrent;

Bij de beschrijving van van programma 5.1 bestuur zijn al al een groot aantal bedrijfsvoeringsaspecten opgenomen die in 2011 en verder zullen worden opgepakt. Volledigheidshalve worden deze ook nog benoemd in deze paragraaf:

- De kernwaarden worden voortdurend aangescherpt op basis van voortschrijdende inzichten die met name voortvloeien uit de kaderstelling op deelprogramma niveau.
- De rol van Regio Venlo vormgeven rondom de gebieden van economie, infrastructuur, kennisdeling en –ontwikkeling met inbegrip van het stimuleren van (economische) aantrekkelijkheid van de regio voor gemeenteverstijgende initiatieven samen met de samenwerkende gemeenten. Nader onderzoek zal gedaan worden naar andere beleidsterreinen die in aanmerking komen om te worden ondergebracht bij de Regio Venlo, waarbij recht wordt gedaan aan het subsidiariteitsbeginsel.
- Het in regio Venlo verband uitvoeren van het bestuursakkoord van de VLG met de provincie Limburg, met daaraan gekoppeld een specifiek Noord-Limburgs programma gericht op het realiseren van onderscheidende projecten. De meest in het oog springende zijn de Floriade, Greenpark Venlo, Klavertje 4 en een majeur toeristisch project.
- Onderzoek doen en sturen op de mogelijkheid om te komen tot één regionale procesregiefunctie bij Regio Venlo onder een eenduidige besturingsstructuur van politiek bestuurders in samenwerking met private partijen.
- Peel en Maas positioneren als ontwikkelgemeente met een goed woon-, werk- en leefklimaat binnen de Regio Venlo met het midden- en kleinbedrijf dat een krachtige drive tot innovatie kent en inspelen op de ontwikkelingen die Regio Venlo biedt.
- De gemeente biedt ruimte voor gemeenschapsontwikkeling in de kernen van de gemeente.
- De gemeente is een betrouwbare overheid. Inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven worden goed en voortdurend geïnformeerd over de gemeentelijke ontwikkelingen en besluiten.
- In de kaderstelling op programma niveau wordt toekomstgericht gestuurd op doelen / kaders en concrete acties.
- De beleidscyclus en de begrotingscyclus zullen in samenhang gericht zijn op het stellen van heldere doelen, concrete acties en controleerbare verantwoording.
- Bij relevant beleidsvelden consequent aandacht voor het schrappen van gemeentelijke regels.

11-E Paragraaf verbonden partijen

Onder verbonden partijen worden verstaan deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen waarin de gemeente een bestuurlijk belang heeft en een financieel belang en waarbij de participaties zijn gericht op de behartiging van het publieke belang.

Het oprichten van een deelneming behoort in het duale stelsel bij het college van B&W. Het accent van de raad verschuift naar de kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van de bestuurlijke participatie. Het college legt verantwoording af.

De organisaties Enexis B.V. en aanverwante deelnemingen en de BNG, waar de gemeente Peel en Maas weliswaar aandeelhouder is, zijn niet opgenomen omdat het bestuurlijk belang dat Peel en Maas heeft op basis van het aantal aandelen te verwaarlozen is. Het financiële belang met betrekking tot deze organisaties beperkt zich tot het bedrag van de aangekochte aandelen. Op de dividendpolitiek van deze organisaties kan de gemeente Peel en Maas nagenoeg geen invloed uitoefenen gezien het gering aantal aandelen.

Enexis B.V. en de BNG worden dan ook door de gemeente Peel en Maas niet gezien als een verbonden partij.

De gemeente Peel en Maas heeft afspraken gemaakt met de hierna genoemde instanties:

- Werkvoorzieningschap Noord Limburg West
- Veiligheidsregio Limburg Noord
- Stichting Promotie Noord Limburg en Stichting Toerisme Noord Limburg
- NV Regio Venlo
- Gemeente Helden Holding BV
- Stichting Floriade 2012
- Greenpark Venlo
- NV Klavertje 4
- CV Klavertje 4
- Nazorg Limburg B.V.
- Gemeenschappelijke regeling Reinigings Dienst Maasland
- Gemeenschappelijke regeling Milieustation Venlo

Op de volgende pagina's wordt een nadere specificatie gegeven van de bovenstaande instanties.

Verbonden partij

Naam:	Werkvoorzieningschap Noord Limburg West (NLW)
Vestigingsplaats:	Venray
Gemeentelijke visie:	Het werkvoorzieningschap dient op adequate en doelmatige wijze de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening te verzorgen namens de gemeente Peel en Maas.
Doelstelling:	De doelstelling van de organisatie is om inwoners uit de regio die een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt hebben, hulp te bieden bij het verkrijgen en behouden van betaald werk. <i>(gerelateerd aan programma 2. Meetellen en Meedoen)</i>
Reden deelneming:	Uit efficiency oogpunt is de deelneming aan de gemeenschappelijke regeling gunstiger dan het zelfstandig uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).
Activiteiten / prestaties:	Het werkvoorzieningschap voert de volgende taken uit: <ul style="list-style-type: none"> - Regiefunctie c.q. opdrachtgever voor de uitvoering WSW - Houder van de aandelen in de NLW groep NV en het uitoefenen van de zeggenschapsrechten in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Organisatie bestuurlijk belang:	Werkvoorzieningschap Noord Limburg West is een gemeenschappelijke regeling die bestaat uit de volgende gemeenten: Horst a/d Maas, Peel en Maas en Venray.
Veranderingen in begrotingsjaar:	Niet van toepassing.
Eigen – en vreemd vermogen:	Volgens de jaarrekening 2009 van het werkvoorzieningschap Noord Limburg West bedraagt per 31-12-2009 het: Eigen vermogen : € 209.000 Vreemd vermogen: € 32.041.000
Absoluut en relatief belang:	De bijdrage van de gemeente Peel en Maas voor 2011 bedraagt volgens de begroting van Peel en Maas € 192.287 <i>(opgenomen bij programmaonderdeel 2.1 Arbeid en inkomen)</i>
Resultaat verbonden partij:	Het resultaat van Werkvoorzieningschap Noord Limburg West zal in 2010 volgens de (concept)begroting naar verwachting nihil zijn.
Gemeentelijk aandeel in de kosten:	Bijdrage in budget 2011: € 192.287
Risico's en weerstandspositie:	Het Werkvoorzieningschap werkt volgens een treasurystatuut dat conform de wet FIDO is opgesteld. Het Werkvoorzieningschap Noord Limburg West heeft een 100% deelneming in de NLW Groep NV.

Verbonden partij

Naam:	Veiligheidsregio Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Venlo
Gemeentelijke visie:	De Veiligheidsregio Limburg Noord moet een coördinerende en uitvoerende rol vervullen op het gebied van veiligheid, gezondheid en diverse specifiek bepaalde onderwerpen. Het uitgangspunt is dat door het onderbrengen van die bepaalde taken bij de Veiligheidsregio efficiency voordelen behaald kunnen worden.
Doelstelling:	De Veiligheidsregio is opgebouwd uit diverse sectoren die elk hun specifieke doelstellingen nastreven. <u>Brandweer en GHOR:</u> De garantie aan de burgers te kunnen geven dat er op een voldoende manier voor hun openbare veiligheid gezorgd wordt. <i>(gerelateerd aan programmaonderdeel 5.2 Integrale veiligheid)</i> <u>Sector GGD:</u> Gemeenten de verantwoordelijkheid laten dragen voor de preventieve gezondheidszorg in hun gemeente door het aanbieden van een Productaanbod Publieke Gezondheid (ofwel: PPG). Hiermee kunnen gemeenten zelf de aard en omvang van de preventieve zorg bepalen. <i>(gerelateerd aan programmaonderdeel 3.3 Wonen, Welzijn en Zorg)</i>
Reden deelneming:	Uit efficiency - overwegingen en omwille van bestuurlijke duidelijkheid is ervoor gekozen alle taken waarbij de gemeente wil of moet samenwerken met andere gemeenten onder te brengen bij één organisatie.
Activiteiten / prestaties:	De Veiligheidsregio Limburg Noord is opgebouwd uit diverse sectoren die elk hun specifieke activiteiten verrichten. <u>Regiobureau Brandweer</u> heeft binnen de brandweer Limburg-Noord een regierol en verricht diverse taken gericht op ondersteuning van de brandweerkorpsen in de regio. Daarnaast hebben de gemeenten aan het Regiobureau Brandweer taken opgedragen en worden (wettelijk) taken verricht op gebied van rampenbestrijding. Dit gebeurt onder meer door preventie-activiteiten, voorbereiden van coördinatie bij rampen, oefeningen en indien nodig optreden bij rampen. <u>GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen)</u> is verantwoordelijk voor de coördinatie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen. Dit met als doel de diversiteit aan hulpverlening aan elkaar te koppelen tot één geheel in afstemming met andere hulpverleners. <u>GGD:</u> Op grond van de wet WCPG (Wet Collectieve Preventie Gezondheidszorg) zijn gemeenteraden verantwoordelijk voor de preventieve gezondheidszorg in hun gemeente. De GGD is de organisatie die de taken voor de gemeente uitvoert. Naast de wettelijke taken hebben gemeenten daarin de vrijheid om te kiezen voor de aard en omvang van die preventieve zorg door middel van het keuzemodel Productaanbod Publieke Gezondheid (ofwel: PPG). <u>Tijdelijke Bestuurscommissie Verenigingsgebouw</u> Besloten is tot opheffing van het bureau (Bureau Coördinatie en Beleidsondersteuning (CBO). Gevolg hiervan is dat de afgelopen periode gestart is met het elders onderbrengen van bestuursopdrachten, het afbouwen van bestuursopdrachten en het begeleiden van personeel naar een ander werkplek. Besloten is de CBO-opdrachten en overige verplichtingen van de oude regio Noord- en Midden Limburg die nog niet afgehandeld zijn ondergebracht worden bij de tijdelijke bestuurscommissie verenigingsgebouw:

Stafbureau Beheer: is verantwoordelijk voor de ondersteuning van zowel de bestuursorganen als de onderdelen regio bureau Brandweer, GHOR, GGD en de tijdelijke bestuurscommissie. sectoren Veiligheid, GGD en CBO. Deze ondersteuning is voornamelijk gericht op bestuurlijke, financieel -administratieve, algemeen juridische, personele en bedrijfseconomische advisering. Ook wordt de Planning & Control cyclus vanuit het stafbureau gecoördineerd.

Organisatie bestuurlijk belang:

Stemrecht in de gemeenschappelijke regeling waarin momenteel 14 gemeenten in Noord- en Midden Limburg participeren.

Eigen- en vreemd vermogen:

Volgens de laatste vastgestelde jaarrekening 2009 bedraagt per 31 december 2009
Eigen vermogen € 5.468.140
Vreemd vermogen € 23.867.277

Absoluut en relatief belang:

Stemrecht in de gemeenschappelijke regeling waarin de 14 gemeenten in Noord- en Midden Limburg participeren.

Prognose vermogensverhouding:

De vermogensverhouding zal in 2011 naar verwachting geen noemenswaardige veranderingen ondergaan.

Resultaat verbonden partij

Er bestaat geen winstogmerk. Een eventueel positief saldo op de baten en lasten in enig jaar zal aan de deelnemende gemeenten worden terugbetaald of in overleg met de gemeenten worden herbestemd.

Bestuurlijk belang:

In het bestuur van de gemeenschappelijke regeling zijn de burgemeesters afgevaardigd namens hun gemeente en hebben elk 1 stem.

Risico's en weerstandspositie:

Het weerstandsvermogen van de regio is beperkt. Er is geen afspraak over een algemene reserve of de hoogte daarvan. De regio heeft daarnaast slechts beperkte mogelijkheden om extra inkomsten te verwerven. Daarom zullen extra uitgaven (als gevolg van calamiteiten) beperkt vanuit de begroting of reserves kunnen worden opgevangen. Dit leidt mogelijk tot extra uitgaven voor de deelnemende gemeenten.

Verbonden partij

Naam:	Stichting Promotie Noord Limburg en Stichting Toerisme Noord Limburg
Vestigingsplaats:	Venlo en Venray
Gemeentelijke visie:	Versterking van het speerpunt Recreatie en Toerisme vereist een professionele en goed doordachte promotie en marketing strategie.
Doelstelling:	<p>Het promoten van het Land van Peel en Maas als aantrekkelijke toeristische regio. Vanaf 1 januari 2008 bestaat de Regio VVV Noord en Midden Limburg niet meer en zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de toeristische informatievoorziening. De promotie van het recreatief-toeristisch product bevindt zich in een overgangssituatie. Momenteel zijn er verschillende initiatieven om in deze leemte te voorzien. (gerelateerd aan programmaonderdeel 4.4. Toerisme en Promotie)</p> <p>De Stichting Promotie Noord-Limburg zal de promotie verzorgen voor de gemeenten Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Mook en Middelaar, Peel en Maas, Venlo en Venray. Door de voormalige gemeenten Helden en Maasbree en de gemeenten Venlo en Venray is een beheersstichting (Stichting Toerisme Noord-Limburg) opgericht die verantwoordelijk is voor de VVV winkels in Baarlo, Helden, Kessel, Venlo, Venray, Gennep en Horst aan de Maas.</p>
Reden deelneming:	Promotie van de regio is een gezamenlijke taak van de overheid (provincie en gemeenten), (toeristisch) bedrijfsleven en VVV.
Activiteiten / prestaties:	Informatieverstrekking en productontwikkeling.
Organisatie bestuurlijk belang:	In de stichting promotie toerisme Noord Limburg wordt het bestuur gevormd door vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. De wethouders Litjens, Fleuren en Voncken zitten in de raad van toezicht. Bestuursleden van de Stichting Toerisme Noord-Limburg zijn de wethouders Fleuren (voorheen Helden), Voncken (Gennep) en Litjens (Horst aan de Maas) en de heren Ooms, Peters en Berden. Daarmee is zowel het bedrijfsleven als de overheid in de stichting vertegenwoordigd. Ten behoeve van een afstemming tussen beide stichtingen bekleden de wethouders een bestuursfunctie in beide stichtingen.
Absoluut en relatief belang:	De gemeente Peel en Maas is een deelnemende gemeente.
Bestuurlijk belang:	In het bestuur van de Stichting Toerisme Noord-Limburg zit één afgevaardigde bestuurder namens de gemeente Peel en Maas.
Gemeentelijk aandeel in de kosten:	Bijdrage gemeente Peel en Maas in 2011 worden geraamd op : Stichting Promotie Noord-Limburg € 69.261 Stichting Toerisme Noord-Limburg € 75.000
Toekomstperspectief:	Op dit moment is er sprake van een overgangssituatie en wordt in nauwe samenwerking met het toeristisch bedrijfsleven (Ondernemers platform Peel en Maas), de Stichting Toerisme Noord-Limburg en de Stichting Promotie Noord-Limburg gewerkt aan een goede regionale en lokale toeristische promotie en informatie verstrekking.

Verbonden partij

Naam:	NV Regio Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Gemeentelijke visie:	De NV Regio Venlo dient het belang van alle gemeenten in Noord-Limburg door een impuls te geven aan de economische ontwikkeling van deze regio.
Doelstelling:	Het versterken van de economische structuur van de regio Venlo door middel van het genereren, creëren, ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van een vastgelegd programma. <i>(gerelateerd aan programmaonderdeel 4.1 Economische ontwikkeling)</i>
Reden deelneming:	Betere invulling geven aan een regionale aanpak van de economische ontwikkeling van deze regio.
Activiteiten / prestaties:	Het ondersteunen en leveren van een substantiële bijdrage aan de regionale aanpak.
Organisatie bestuurlijk belang:	De NV Regio Venlo heeft in totaal 41.850 preferente aandelen uitgebracht welke zijn geplaatst bij de gemeenten Venlo, Venray, Peel en Maas, Horst a/d Maas, Gennep en bij de NV Industriebank LIOF. Verder zijn er 11.010 gewone aandelen uitgebracht welke zijn geplaatst bij de gemeenten Beesel, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Bergen.
Absoluut en relatief belang:	Stemrecht op de algemene vergadering van aandeelhouders.
Bestuurlijk belang:	De gemeente Peel en Maas zal via haar afvaardiging als aandeelhouder haar stemrecht kunnen uitoefenen waarbij ieder aandeel één stem vertegenwoordigt.
Gemeentelijk aandeel in de kosten:	Een jaarlijkse bijdrage van € 1,36 per inwoner.
Toekomstperspectief:	Een gezamenlijk aanpak om een impuls te geven aan de economische ontwikkeling van deze regio.

Verbonden partij

Naam:

Gemeente Helden Holding BV

Vestigingsplaats:

Helden

*Organisatie bestuurlijk
belang:*

De Gemeente Peel en Maas heeft via de Gemeente Helden Holding BV 100% van de aandelen van "De Heldense Bossen BV" in bezit. De aandelen van de Holding staan voor een bedrag van € 862.182 op de balans op gemeente.

Verbonden partij

Naam:	Stichting Floriade 2012
Vestigingsplaats:	Venlo
Gemeentelijke visie:	In de raadsvergadering van 30 juni 2003 heeft de Gemeente Helden besloten om zich met de Regio Venlo kandidaat te stellen voor de Floriade 2012.
Doelstelling:	De organisatie van deze halfjaar durende tuinbouwtentoonstelling die plaats vindt op Greenpark Venlo is in volle gang. Hiervoor is de Stichting Floriade opgericht en de Floriade 2012 BV die de exploitatie ter hand neemt. <i>(gerelateerd aan programmaonderdeel 4.1 Economische ontwikkeling)</i>
Gemeentelijk aandeel in de kosten:	Voor de financiering van het werkkapitaal wordt een belangrijke bijdrage geleverd door de regiogemeenten, de provincie Limburg en de Rijksoverheid. In het ondernemingsplan zijn diverse risico's gesignaleerd die gepaard gaan met de organisatie van de Floriade 2012. Deze risico's zijn in zekere mate allemaal te vertalen in een financieel belang. Te noemen zijn: het aantal bezoekers, de omvang van overige subsidies en de omvang van sponsoring. Als mogelijke dekking van de bijdragen van de regiogemeenten is besloten de exploitatie van de Floriade 2012 te koppelen aan de gezamenlijk op te zetten exploitatie van het bedrijvenpark Greenpark. Eventuele overschotten van deze exploitatie komen ten gunste van de exploitatie van de Floriade 2012 en verminderen daarmee in het voorkomende geval de eigen bijdrage van de gezamenlijke gemeenten. De grondexploitatie is nog met vele onzekerheden omgeven. Deze onzekerheden hebben betrekking op aspecten als de uitgeefbare oppervlakte, de verhouding bruto - netto, de rentepercentages, de kosten- en opbrengststijgingen in de komende jaren, de looptijd van het project, de oppervlakte te verwerven grond, de kosten van bouw- en woonrijp maken en de opbrengsten. Het geheel aan parameters leidt tot een groot aantal varianten met dito uitkomsten. Er zijn een aantal meest waarschijnlijke scenario's doorgerekend. Uitgangspunt blijft een budgettair neutraal resultaat. De regiogemeenten hebben zich garant gesteld voor een eventueel negatief resultaat en delen de mogelijke positieve resultaten naar rato van het inwoneraantal.

Verbonden partij

Naam:

Greenpark Venlo

Vestigingsplaats:

Venlo

Doelstelling:

In 2005 heeft de raad ingestemd met aangaan van een gemeenschappelijke regeling voor het Businesspark Greenpark Venlo, een hoogwaardig, innovatief leer- en werklandschap in het groen. De exploitatie van dit bedrijvenpark heeft een langjarige doorlooptijd van ca. 15 jaar. Er is een koppeling met de Floriade 2012 die op Greenpark plaatsvindt. Het masterplan is zodanig van opzet dat gebouwen, voorzieningen en infrastructuur van de Floriade passen binnen het Greenpark concept en herbruikbaar zijn. *(gerelateerd aan programmaonderdeel 4.1 Economische ontwikkeling)*

Verbonden partij

Naam: **NV Klavertje 4**

Vestigingsplaats: Venlo

Doelstelling: De vennootschap heeft ten doel het (her)ontwikkelen, realiseren en beheren van werklandschappen, vastgoed en gebiedsbrede (nuts)voorzieningen van het gebied Klavertje 4
Optreden als beherend vennoot in commanditaire vennootschap op personenvennootschap die een doel hebben dat gelijk of vergelijkbaar is met dat van de vennootschap.
Voor de realisatie van de doelstellingen zal het handelen vallen binnen de kaders van de gemeenten Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg vastgestelde Masterplan Gebiedsontwikkeling Klavertje 4/ Greenport Venlo en het door die gemeente en provincie vastgestelde Strategisch Businessplan Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 / Greenport Venlo.

Organisatie bestuurlijk belang: De NV Klavertje 4 heeft 100 aandelen van € 1.000 geplaatst. De gemeenten Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en de provincie nemen ieder voor 25 aandelen deel. Het bestuurlijke belang van Peel en Maas is dan ook te stellen op 25%.

Verbonden partij

Naam: CV Klavertje 4

Vestigingsplaats: Venlo

Doelstelling: De commanditaire vennootschap heeft ten doel het (her)ontwikkelen, realiseren en beheren van werklandschappen, vastgoed, gebiedsbrede (nuts)voorzieningen van het gebied Klavertje 4, uitvoeren van beheersactiviteiten en uitvoeren van ontwikkelingsactiviteiten.
Voor de realisatie van de doelstellingen zal het handelen vallen binnen de kaders van het door de voormalige gemeente Horst aan de Maas, Maasbree, Sevenum en Venlo en de provincie Limburg vastgestelde Masterplan Gebiedsontwikkeling Klavertje 4/ Greenport Venlo en het door die gemeente en provincie vastgestelde Strategisch Businessplan Gebiedsontwikkeling Klavertje 4 / Greenport Venlo.

Organisatie bestuurlijk belang: Het bestuurlijke belang kan gesteld worden op 25% zijnde het aandeel in de NV Klavertje 4 welke als beherende vennootschap zal optreden.

Het financiële belang Het financieel belang van Peel en Maas kan gesteld worden op het aandeel van de voormalige gemeente Maasbree en is gelijk aan het ingebrachte deel zijnde € 1.270.800 (ofwel 1/24 deel)

Verbonden partij

Naam: **Nazorg Limburg BV**

Vestigingsplaats: Maastricht

Doelstelling: De nazorg van een aantal gesloten stortplaatsen welke verspreid liggen binnen de Provincie Limburg.

Organisatie bestuurlijk belang: De provincie Limburg participeert voor 1/3 deel. De Limburgse gemeente participeren voor 2/3 deel.

Verbonden partij

<i>Naam:</i>	Gemeenschappelijke regeling Reinigingsdienst Maasland (RDM), voor de voormalige gemeente Meijel en Kessel.
<i>Vestigingsplaats:</i>	Haelen
<i>Gemeentelijke visie:</i>	Een milieuhygiënisch verantwoorde en een doelmatige en doeltreffende wijze van verwijdering van afvalstoffen in de kerkdorpen Kessel, Kessel-Eik en Meijel (artikel 4 GR). <i>(gerelateerd aan programma 1.4 Beheer openbare ruimte)</i>
<i>Doelstelling:</i>	De GR heeft tot taak dat de afvalinzameling bij de huishoudens goed verloopt.
<i>Reden deelneming:</i>	In 2004 hebben de gemeenten Meijel en Kessel besloten om toe te treden tot de GR, vanwege diverse redenen.
<i>Activiteiten / prestaties:</i>	Verzorgen van de totale inzameling van huishoudelijk afval, en vegen en kolken zuigen voor onder andere Meijel, Kessel en Kessel-Eik
<i>Organisatie bestuurlijk belang:</i>	De deelnemende gemeenten aan de GR zijn Leudal, Maasgouw en Peel en Maas (grondgebied voormalig gemeente Meijel en Kessel). De GR is openbaar lichaam met een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter
<i>Veranderingen in begrotingsjaar:</i>	Er zal in 2010/2011 besloten worden of Peel en Maas gaat uittreden of met heel het grondgebied gaat toetreden tot de GR.
<i>Eigen- en vreemd vermogen:</i>	Volgens de laatste vastgestelde jaarrekening 2009 bedraagt per 31 december 2009 Eigen vermogen € 467.331 Vreemd vermogen € 4.540.858
<i>Resultaat verbonden partij:</i>	Alle kosten worden evenredig verdeeld over het aantal huisaansluitingen met betrekking tot de afvalinzameling. Voor vegen en straatreiniging worden uren doorberekend aan de desbetreffende gemeente.
<i>Gemeentelijk aandeel in de kosten:</i>	Bijdrage in budget 2011: € 327.284
<i>Risico's en weerstandspositie:</i>	Toe- maar vooral uittreding in een GR heeft financiële gevolgen.

Verbonden partij

<i>Naam:</i>	Gemeenschappelijke regeling Milieustation Venlo (voor de voormalige gemeente Maasbree)
<i>Vestigingsplaats:</i>	Venlo
<i>Gemeentelijke visie:</i>	Een brengvoorziening waar burgers uit Baarlo en Maasbree hun afval zoveel mogelijk gescheiden kunnen aanleveren. (gerelateerd aan programma 1.4 Beheer openbare ruimte)
<i>Doelstelling:</i>	De GR heeft tot taak dat de burgers hun afval zoveel mogelijk gescheiden naar een brengvoorziening kunnen brengen, tegen zo laag mogelijke kosten.
<i>Reden deelneming:</i>	Een groot regionaal milieustation drukt de kosten van afvalinzameling.
<i>Activiteiten / prestaties:</i>	Verzorgen van een brengvoorziening van huishoudelijk afval voor onder andere de inwoners van Baarlo en Maasbree.
<i>Organisatie bestuurlijk belang:</i>	De gemeenschappelijke taken worden vertegenwoordigd door centrumgemeente Venlo. Verder is de gemeente Horst aan de Maas voor het grondgebied Sevenum en Meerlo ook deelnemer aan de GR.
<i>Veranderingen in begrotingsjaar:</i>	Er zal in 2010 / 2011 besloten worden of de gemeente Peel en Maas gaat uittreden uit de GR. Ook de gemeente Horst aan de Maas gaat hierover besluiten, wellicht is opheffing van de GR aan de orde.
<i>Resultaat verbonden partij:</i>	Alle kosten worden evenredig verdeeld over het aantal inwoners.
<i>Gemeentelijk aandeel in de kosten:</i>	Bijdrage in budget 2011: € 130.526.
<i>Risico's en weerstandspositie:</i>	Uittreding of opheffing van de GR heeft financiële gevolgen.

11-F Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Door middel van het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de wijze waarop gronden worden gebruikt. Sturing van het grondgebruik door middel van het grondbeleid is wenselijk omdat het kan bijdragen aan de realisering van publieke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu, financiën etc.

In de kadernota Grondbeleid 2010-2014 staan de kaders, de instrumenten en te nemen actiepunten beschreven. Deze kadernota wordt eind 2010 ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Het doel hiervan is om de raad sturing te geven aan het college bij het uitvoeren van het grondbeleid. De kaders, instrumenten en de uitwerkingen van de actiepunten zijn verwerkt in de Uitvoeringsnota Grondbeleid 2010. Dit geldt ook voor de doelstellingen (wat gaan we jaarlijks doen). De uitwerking van de beleidsdoelstellingen lopen mee in de Planning & Control cyclus. Dit wil zeggen dat jaarlijks in de begroting een (financiële) raming wordt opgenomen waarbij de raming zowel in de tussentijdse bestuursrapportages en bij de jaarrekening (financieel) verantwoord wordt. De volgende kadernota staat gepland voor 2014.

Hoofdpijnen grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente Peel en Maas is opgenomen in de "kadernota Grondbeleid 2010-2014". De hoofdpijnen uit deze kadernota zijn:

- De gemeente kiest voor een faciliterend passief grondbeleid voor woningbouw;
- De gemeente kiest daar waar nodig voor een actief grondbeleid voor bedrijfs- en industrieterreinen;
- Voor de ontwikkeling van de gebieden met een passief grondbeleid worden zoveel mogelijk anterieure overeenkomsten aangegaan, waarbij de gemeente de kaders vaststelt;
- De gemeente bedingt steeds dat zij een beslissende stem heeft betreffende het bouwprogramma, stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteit, ;
- De gemeente wil maatschappelijk gewenst en efficiënt ruimtegebruik bewerkstelligen waarbij gestreefd wordt naar een optimale prijs/kwaliteitsverhouding;
- De gemeente hanteert jaarlijks maximaal marktconforme grondprijzen gebaseerd op de comperatieve methode (regionale vergelijking) die vierjaarlijks wordt geijkt middels residuele berekeningen. (laatste grondprijzenbrief van september 2010);
- De gemeente wil via haar grondbeleid ervoor zorgen dat voldoende geld beschikbaar komt voor de realisatie van publieke doelstellingen en gemeenschapsvoorzieningen en eventuele (in financiële zin) negatieve resultaten op bepaalde locaties opvangen door positieve resultaten elders.

Grondbeleid en de begroting

De gemeente heeft veel landbouwgronden in eigendom. Deze zullen in 2011 geanalyseerd worden om vervolgens beoordeeld te worden of deze om strategische redenen behouden zullen worden of als wisselgeld te behouden bij ruilverkavelingen. Daarnaast zal ervoor gekozen worden om gronden af te stoten welke voor de gemeente geen meerwaarde hebben omdat geen voorkeur wordt gegeven aan "zelf boeren".

Doelstelling	Resultaat
Beleid ontwikkelen ten aanzien van in gemeentelijke bezit zijnde landbouwgronden	Een inventarisatie van de gemeentelijke landbouwgronden per kern, beoordeeld op de actie(s) die hierop verder wordt genomen.
Actualiseren Herstructureringsfonds	Nota Herstructureringsfonds
Opstellen Plan van aanpak verkoop van "Overige gronden".	Plan van aanpak verkoop "overige gronden"
Eenduidige grondprijzenbeleid voor de gemeente Peel en Maas	Grondprijzenbrief laten vaststellen door de gemeenteraad
Opstellen reststroken, pacht en verhuurbeleid	Notitie waarin het beleid ten aanzien van de reststroken, pacht en verhuur van gronden wordt omgegaan.

In 2009 is het implementatieplan Grondexploitatiewet door de diverse colleges van burgemeesters en wethouders vastgesteld. De uitvoering van dit implementatieplan is in volle gang. Een aantal zaken zullen in 2011 nog vervolgd krijgen.

Fonds bovenwijkse voorziening

Om bijdragen te kunnen ontvangen voor bovenwijkse voorzieningen is het fonds Bovenwijkse Voorzieningen gevormd. Door de fusie op 1 januari 2010 met vier voormalige gemeente is het wenselijk, zo niet noodzakelijk, om de nota Bovenwijkse Voorzieningen ter herzien/actualiseren. Om bovenwijkse voorzieningen voor plannen van derden binnen een exploitatieplan te kunnen verhalen zal dit middels een nieuwe nota geregeld moeten worden. Voor anterieure overeenkomsten geldt dit niet. Hierbinnen zijn wij vrij om bijdragen te vragen. Naar verwachting zal begin 2011 een herziene, geactualiseerde nota Bovenwijkse Voorzieningen ter vaststelling worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Herstructureringsfonds/bovenplanse verevening

De voormalige gemeente Helden beschikte over een reserve herstructureringsfonds. Ook hiervoor zal in 2011 verder uitgewerkt worden of en hoe deze reserve in stand gehouden moet worden. Verankering dient plaats te vinden in een structuurvisie.

Bijdrage in de ruimtelijke ontwikkeling

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) kan een bijdrage gevraagd worden voor ruimtelijke ontwikkelingen die niet behoren tot het plangebied. Deze bijdrage wordt meegenomen in de herziene, geactualiseerde nota Bovenwijkse Voorzieningen. Verankering dient plaats te vinden in een structuurvisie.

Grondexploitatie

In de toelichting op lopende projecten (plannen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld) over de grondexploitatie wordt voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen aangegeven:

- A. De boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
- B. De vermeerderingen in het begrotingsjaar;
- C. De verminderingen in het begrotingsjaar;
- D. De boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar;
- E. De geraamde nog te maken kosten en een onderbouwing hiervan;
- F. De geraamde opbrengsten en een onderbouwing hiervan;
- G. Het geraamde eindresultaat;
- H. Een uiteenzetting van de wijze waarop eventuele nadelige resultaten worden opgevangen;
- I. Van de nog niet in exploitatie genomen gronden wordt de gemiddelde boekwaarde per m² vermeld (onderdeel I wordt in 2011 opgenomen in de paragraaf Grondbeleid artikel 70 BBV).

De actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

In de tabel aan het einde van deze paragraaf zijn de projecten gespecificeerd en zijn de verwachte resultaten per projecten opgenomen..

Geraamde winstneming

In 2011 wordt een totale winstname uit aflopende projecten verwacht van € 787.000. Volgens de reserves en voorzieningen zal dit bedrag gebruikt worden ter aanvulling van de reserve risico's grondexploitaties.

De meerjarenbegroting voorziet in de volgende winsten en verliezen van de bouwgrondexploitatie meerjarig incidenteel te ramen en ten gunste te brengen van de reserve risico's grondexploitaties. Het gaat om de volgende jaren bedragen:

- 2011: verwachte winst: € 950.000   verlies t.l.v. voorziening € 163.000
- 2012: verwachte winst € 3.133.000   verlies t.l.v. voorziening € 488.000
- 2013: geen winst- of verliesname
- 2014: verwachte winst € 4.247.000   verlies t.l.v. voorziening € 635.000

Voor de verliesgevende exploitaties is een voorziening gevormd.

Reserves en risico's

Grondbeleid gaat gepaard met grote financiële kansen en risico's. Bij elk exploitatieopzet moet in de exploitatieberekening gerekend worden met een gevoeligheids- en risicoanalyse. Uit deze analyse moet blijken dat het exploitatieopzet financieel economisch haalbaar is. Uitgangspunt hierin is dat de reserve voor grondzaken groot genoeg moet zijn om de grondexploitatie op reguliere wijze te laten functioneren als er onvoorzien een jaar lang bijvoorbeeld geen grond wordt verkocht. Indien de reserve groter is, wordt bekeken of het meerdere van de reserve naar de algemene reserve kan worden overgebracht (zie rubriek "Weerstandsvermogen" verderop in deze paragraaf).

De overzichten op de volgende pagina's geven een beeld van de in exploitatie genomen en de nog in exploitatie te nemen plannen bouwgrond.

Omvang weerstandsvermogen (reserve en voorziening)

De gemeente Peel en Maas heeft ervoor gekozen om het weerstandsvermogen te bepalen via de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden). De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van in exploitatie te nemen en in exploitatie genomen complexen en de te maken kosten. De norm bedraagt:

- 10% van de boekwaarden van de exploitaties plus
- 10% van (nog) te maken kosten in de exploitaties.

De IFLO-norm houdt rekening met de toekomstige verplichtingen bij een lopende exploitatie.

	Boekwaarde	10%	Nog te maken kosten	10%	Benodigd weerstandsvermogen
2011	16.738.634	1.673.863	25.650.946	2.565.061	4.238.925
2012	8.791.317	879.132	19.624.392	1.962.439	2.841.571
2013	1.949.317	194.932	14.541.304	1.454.130	1.649.062
2014	4.569.708	456.971	10.647.588	1.064.759	1.521.730

De voorziening verliezen grondexploitaties wordt op dat moment begroot op afgrond € 2.352.000. Brengen wij deze in mindering op het begrote weerstandsvermogen (€ 4.238.000) dan resteert voor de reserve een bedrag van € 1.886.000. De stand van de reserve is na de laatste Berap van 2010 € 2.382.000. Geconcludeerd kan worden dat de stand van de bestemmingsreserve naar verwachting per 1 januari 2011 voldoet aan de IFLO norm

Stille reserves

De gronden worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde of lagere marktwaarde. In een aantal gevallen is de marktwaarde meer dan de boekwaarde. Het verschil vormt dan een stille reserve die in 2011 in beeld wordt gebracht en geherwaardeerd. Dit zal gebeuren tegen marktconforme waarde. Zodra het totale aantal m² bekend is zal een waarde per m² vastgesteld worden en beoordeeld worden ten opzichte van de boekwaarde.

	01-01-2011	2011	2011	01-01-2012	2012	2012	01-01-2013
	Boekwaarde	vermeerd.	vermind.	Boekwaarde	vermeerd.	vermind.	Boekwaarde
Actieve projecten							
Herontwikkeling oude school Beringe	25.948	17.463	284.743	-241.332			
Grashoek Houwenberg	-49.320	47.871	50.530	-51.979			
Centrumplan Koningslust	293.795	52.047	357.893	-12.051			
Industrieterrein Beringe fase 2	32.238	67.670	154.709	-54.801			
Industrieterrein Beringe fase 4	-174.741	161.846	46.056	-58.951			
Bedrijvenpark Kennedylaan	-1.274.586	213.374	1.006.475	-2.067.687	180.050	810.449	-2.698.086
Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	2.839.596	395.504	1.463.658	1.771.442	346.886	1.467.668	650.660
Bedrijventerrein De Wielen IV	1.110.903	141.937	737.120	515.720	181.057	739.140	-42.363
LOG Eghelse Heide	3.543.298	990.284	1.091.734	3.441.848	851.583	1.501.301	2.792.130
Centrumplan Beringe	1.475.596	177.475	405.494	1.247.577	192.554	837.515	602.616
In den Bosch Maasbree	810.099	419.446	1.894.901	-665.356	1.479.498	2.036.872	-1.222.730
Koningslust Oost	-371.853	235.707	412.823	-548.969	82.898	482.213	-948.284
Meuleveld Maasbree	586.750	39.816		626.566	41.964		668.530
Uitbreiding handelsterrein de Schor Maasbree	30.203	41.426	192.319	-120.690	26.737	200.761	-294.714
Egchel Hook	2.064.687	314.896	1.633.333	746.250	393.829	783.092	356.987
Gebiedsontwikkeling Egchel	2.274.168	149.282		2.423.450	298.610		2.722.060
Faciliterende projecten							
Locatie Sonsbeeckstraat (Panningen)	-34.606	28.037	1.002	-7.571			
Locatie Roggelseweg van Heugten (Helden)	-58.129	27.460	2.005	-32.674			
Locatie hoek Kerkstraat - Kennedylaan (Panningen)	8.774	3.999	11.000	1.773			
Mariaplein Helden	-499	5.099		4.600			
Locatie hoek Egchelseweg - Zelen (Panningen)	13.972	10.000	5.000	18.972			
Tuinbouwloods Broekstraat Maasbree	-174.803			-174.803			
Dörper Toore (Helden)	141.492	92.000	43.707	189.785	23.631	533.478	-320.062
van Calis Molenstraat (Meijel)	20.094			20.094			20.094
Ringovenpark	-23.648	26.387	477	2.262	20.201		22.463
LLTB-locatie en omgeving Maasbree	103.867			103.867			103.867
RvR 1e tranche 't Höltje en Stox	267.115	151.967	121.904	297.178	139.366	121.904	314.640
RvR 2e tranche De keup e.a.	647.010	787.628	1.444.320	-9.682	36.284		26.602
Herontwikkeling Markt/Beekstraat/Kepringlehof	-110.294	17.000	5.058	-98.352			-98.352
RvR 2e tranche Dörperfeld Maasbree	-16.668			-16.668			-16.668
Schrames	13.400	106.819	126.400	-6.181	107.171	72.500	28.490
Baarkampstr-Schijfweg Zuid plan Molengaerde (Kessel)	8.052			8.052			8.052
Kerkstraat Luijten	4.190			4.190			4.190
Startebos fase 2 - 4	-69.962			-69.962			-69.962
Culinair Landgoed Kessel	0			0			0
Verplaatsing molen + woningbouw op parkeerplaats	0			0			0
De Moennik	0			0			0
Wowezo Maasstraat Baarlo	0			0			0
Kassengebied Siberië III&IV Maasbree	0			0			0
't Veldje (Kessel)	0			0			0
Boerenbond Steenstraat (Panningen)	0			0			0
Projecten die op een later tijdstip naar de raad komen.							
Dorpshart Grashoek	76.954	1.303.781	347.644	1.033.091	680.769	1.268.190	445.670
Meijel Oost fase 1,2,3	10.333			10.333			10.333
Meijel Oost Beckers	28.641			28.641			28.641
Meijel Oost Antares	230.311			230.311			230.311
Heierhof/Kuukven fase 2 Baarlo	877.324			877.324			877.324
Heierhof/Kuukven fase 3 e.v. Baarlo	392.382			392.382			392.382
Herontwikkeling SIF terrein	181.972		181.972	0			0
Herontwikkeling Nedimex	1.139.661		1.002.595	137.066			0
Laerbroeck, Baarlo	0			0			0
Herbouw Kasteel Keerbergen	0			0			0
Musschenberg natuurontwikkeling	0			0			0
Kievit	0			0			0
Maascorridor/schering en inslag, Baarlo	0			0			0
Hart voor Maasbree	0			0			0
Tangbroek, groeninpassing en ontsluiting, Baarlo	0			0			0
Raadhuisplein Meijel	0			0			0
Niet bij te stellen exploitaties actief							
Alexanderplein / Hagelkruis gemeenteloods	-202.223			-335.481			0
Molenstraat/Hof (Meijel)	0			0			0
Herontwikk. voorm.schuttersterrein de Schor Maasbree	47.142			0			0
	16.738.634	6.026.221	13.024.872	9.559.584	5.083.088	10.855.083	4.594.821

	01-01-2013	2013	2013	01-01-2014	2014	2014	01-01-2015
	Boekwaarde	vermeerd.	vermind.	Boekwaarde	vermeerd.	vermind.	Boekwaarde
Actieve projecten							
Bedrijvenpark Kennedylaan	-2.698.086						
Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	650.660	295.830	1.481.841	-535.351	273.776	1.067.743	-1.329.318
Bedrijventerrein De Wielen IV	-42.363	86.553	225.994	-181.804	68.775	7.392	-120.421
LOG Eghelse Heide	2.792.130	472.579	1.031.164	2.233.545	109.071	105.531	2.237.085
Centrumplan Beringe	602.616	168.525	288.899	482.242	153.151		635.393
In den Bosch Maasbree	-1.222.730	526.086	2.106.832	-2.803.476	332.079	326.386	-2.797.783
Koningslust Oost	-948.284	71.654	379.459	-1.256.089	214.647	768.792	-1.810.234
Meuleveld Maasbree	668.530	44.275		712.805	46.759		759.564
Uitbreiding handelsterrein de Schor Maasbree	-294.714	27.249	211.335	-478.800	27.930	225.454	-676.324
Egchel Hook	356.987	369.854	439.886	286.955	372.411	450.883	208.483
Gebiedsontwikkeling Egchel	2.722.060	1.223.373		3.945.433	1.091.362	1.763.642	3.273.153
Faciliterende projecten							
Locatie Sonsbeekstraat (Panningen)				0			0
Locatie Roggelseweg van Heugten (Helden)				0			0
Locatie hoek Kerkstraat - Kennedylaan (Panningen)				0			0
Mariaplein Helden				0			0
Locatie hoek Egchelseweg - Zelen (Panningen)				0			0
Tuinbouwloods Broekstraat Maasbree				0			0
Dörper Toore (Helden)	-320.062						0
van Calis Molenstraat (Meijel)	20.094						0
Ringovenpark	22.463						0
LLTB-locatie en omgeving Maasbree	103.867						0
RvR 1e tranche 't Höltje en Stox	314.640						0
RvR 2e tranche De keup e.a.	26.602						0
Herontwikkeling Markt/Beekstraat/Kepringelehof	-98.352						0
RvR 2e tranche Dörperfeld Maasbree	-16.668						0
Schrames	28.490	99.260	72.500	55.250	100.598	72.500	83.348
Baarkampstr-Schijfweg Zuid plan Molengaerde (Kessel)	8.052			8.052			8.052
Kerkstraat Luijten	4.190			4.190			4.190
Startebos fase 2 - 4	-69.962			-69.962			-69.962
Culinair Landgoed Kessel	0			0			0
Verplaatsing molen + woningbouw op parkeerplaats	0			0			0
De Moennik	0			0			0
Wowezo Maasstraat Baarlo	0			0			0
Kassengebied Siberië III&IV Maasbree	0			0			0
't Veldje (Kessel)	0			0			0
Boerenbond Steenstraat (Panningen)	0			0			0
Projecten die op een later tijdstip naar de raad komen.							
Dorpshart Grashoek	445.670	508.478	236.421	717.727	317.652	238.785	796.594
Meijel Oost fase 1,2,3	10.333			10.333			10.333
Meijel Oost Beckers	28.641			28.641			28.641
Meijel Oost Antares	230.311			230.311			230.311
Heierhof/Kuukven fase 2 Baarlo	877.324			877.324			877.324
Heierhof/Kuukven fase 3 e.v. Baarlo	392.382			392.382			392.382
Herontwikkeling SIF terrein	0			0			0
Herontwikkeling Nedimex	0			0			0
Laerbroeck, Baarlo	0			0			0
Herbouw Kasteel Keverberg	0			0			0
Musschenberg natuurontwikkeling	0			0			0
Kievit	0			0			0
Maascorridor/schering en inslag, Baarlo	0			0			0
Hart voor Maasbree	0			0			0
Tangbroek, groeninpassing en ontsluiting, Baarlo	0			0			0
Raadhuisplein Meijel	0			0			0
Niet bij te stellen exploitaties actief							
Alexanderplein / Hagelkruis gemeenteloods	0			0			0
Molenstraat/Hof (Meijel)	0			0			0
Herontwikk. voorm.schuttersterrein de Schor Maasbree	0			0			0
	4.594.821	3.893.716	6.474.331	4.659.708	3.108.211	5.027.108	2.740.811

	01-01-2015 Boekwaarde	toekomstige vermeerd.	toekomstige vermind.	Resultaat eind	Jaar eindresultaat
Actieve projecten					
Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	-1.329.318				
Bedrijventerrein De Wielen IV	-120.421				
LOG Eghelse Heide	2.237.085				
Centrumplan Beringe	635.393				
In den Bosch Maasbree	-2.797.783				
Koningslust Oost	-1.810.234	512.609	1.729.836	-3.027.461	2019
Meuleveld Maasbree	759.564	2.884.072	5.135.576	-1.491.940	2020
Uitbreiding handelsterrein de Schor Maasbree	-676.324	28.629	240.368	-888.063	2015
Egchel Hook	208.483	318.197		526.680	2015
Gebiedsontwikkeling Egchel	3.273.153	3.464.384	10.024.243	-3.286.706	2021
Faciliterende projecten					
Locatie Sonsbeekstraat (Panningen)	0			-7.571	
Locatie Roggelseweg van Heugten (Helden)	0			-32.674	
Locatie hoek Kerkstraat - Kennedylaan (Panningen)	0			1.773	
Mariaplein Helden	0			4.600	
Locatie hoek Egchelseweg - Zelen (Panningen)	0			18.971	
Tuinbouwwoods Broekstraat Maasbree	0			0	
Dörper Toore (Helden)	0			-320.062	
van Calis Molenstraat (Meijel)	0			0	
Ringovenpark	0			22.464	
LLTB-locatie en omgeving Maasbree	0			155.000	
RvR 1e tranche 't Höltje en Stox	0			314.640	
RvR 2e tranche De keup e.a.	0			26.602	
Herontwikkeling Markt/Beekstraat/Kepringelehof	0			-98.352	
RvR 2e tranche Dörperfeld Maasbree	0			0	
Schrames	83.348	187.012	198.900	71.461	2016
Baarkampstr-Schijfweg Zuid plan Molengaerde (Kessel)	8.052			0	n.n.b.
Kerkstraat Luijten	4.190			4.190	n.n.b.
Startebos fase 2 - 4	-69.962			0	n.n.b.
Culinair Landgoed Kessel	0			7.875	n.n.b.
Verplaatsing molen + woningbouw op parkeerplaats	0			5.250	n.n.b.
De Moennik	0			-373.000	n.n.b.
Wowezo Maasstraat Baarlo	0			40.000	n.n.b.
Kassengebied Siberië III&IV Maasbree	0			0	n.n.b.
't Veldje (Kessel)	0			0	n.n.b.
Boerenbond Steenstraat (Panningen)	0			0	n.n.b.
Projecten die op een later tijdstip naar de raad komen.					
Dorpshart Grashoek	796.594	144.474		941.068	2015
Meijel Oost fase 1,2,3	10.333			10.333	n.n.b.
Meijel Oost Beckers	28.641			28.641	n.n.b.
Meijel Oost Antares	230.311			230.311	n.n.b.
Heierhof/Kuukven fase 2 Baarlo	877.324			volgt	2015
Heierhof/Kuukven fase 3 e.v. Baarlo	392.382			-567.000	2025
Herontwikkeling SIF terrein	0			0	n.n.b.
Herontwikkeling Nedimex	0			137.066	n.n.b.
Laerbroeck, Baarlo	0			31.500	n.n.b.
Herbouw Kasteel Keerbergen	0			0	n.n.b.
Musschenberg natuurontwikkeling	0			0	n.n.b.
Kievit	0			0	n.n.b.
Maascorridor/schering en inslag, Baarlo	0			0	n.n.b.
Hart voor Maasbree	0			0	2015
Tangbroek, groeninpassing en ontsluiting, Baarlo	0			0	n.n.b.
Raadhuisplein Meijel	0			0	n.n.b.
Niet bij te stellen exploitaties actief	0				
Alexanderplein / Hagelkruis gemeenteloods	0			-335.481	
Molenstraat/Hof (Meijel)	0			-687.962	
Herontwikk. voorm.schuttersterrein de Schor Maasbree	0			0	n.n.b.
	2.740.811	7.539.377	17.328.923	-8.537.847	

11 – G Paragraaf lokale heffingen

In 2010 is de gemeente Peel en Maas ontstaan uit de fusie van een viertal gemeenten met elk hun eigen tarieven, belastingsoorten en wijze van heffing. Met ingang van 2010 zijn de tarieven en de wijze van heffing van de OZB geharmoniseerd. Voor de toeristenbelasting gebeurt dit met ingang van 2011. De harmonisatie van de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten krijgt in de loop van 2011 verder vorm. Vanaf 2012 wordt in elk geval één wijze van afvalinzameling geïntroduceerd en worden de tarieven voor de gehele gemeente Peel en Maas geharmoniseerd. In 2011 worden echter nog gedifferentieerde tarieven en wijzen van inzameling toegepast voor de verschillende kernen binnen Peel en Maas. In 2011/2012 wordt het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan Peel en Maas opgesteld en kunnen ook de tarieven voor de rioolheffing op elkaar worden afgestemd.

In 2011 zullen de OZB-tarieven gemiddeld 1 % stijgen conform hetgeen in de kadernota 2011 is opgenomen. Bij de OZB tarieven wordt de waardeontwikkeling van de woningen en niet-woningen verdisconteerd met de trendmatige stijging van de tarieven.

De tarieven van de reinigingsheffingen en de rioolheffing kunnen niet trendmatig worden verhoogd. Op grond van de Wet Ahri blijven de belastingverordeningen van de voormalige gemeenten ongewijzigd gelden tot uiterlijk 1 januari 2012. Als de gemeente Peel en Maas de tarieven wil wijzigen moet hiervoor een geheel nieuwe belastingverordening worden vastgesteld. Dit kan alleen als het nieuwe GRP en de harmonisatie van de reiniging zijn opgeleverd, hetgeen pas mogelijk is per 1 januari 2012.

Afvalstoffenheffing

De kosten van inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen worden middels gedifferentieerde tarieven doorberekend. Daarbij wordt rekening gehouden met de grootte van het huishouden en het gebruik van de inzamelmiddelen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de opbrengst kostendekkend is.

Omdat de harmonisatie van deze tarieven in 2012 plaats zal vinden is afgezien van een meerjarig perspectief. Verder is gekozen voor een overzicht van de meest gangbare tarieven.

Tarievenoverzicht 2010 en 2011	Helden	Kessel	Meijel	Maasbree
Eenpersoonshuishouden etagewoning met gft-container van 40 liter	92,90	189,00	140,23	168,00
Eenpersoonshuishouden woningen basisheffing	102,50	156,00	130,23	162,00
Eenpersoonshuishouden woningen met 140 liter gft-container	152,90	214,00	165,23	174,00
Meerpersoonshuishouden etagewoning met gft-container van 40 liter	157,70	189,00	195,88	204,00
Meerpersoonshuishouden woningen basisheffing	150,50	156,00	185,88	198,00
Meerpersoonshuishouden woningen met 140 liter gft-container	217,70	214,00	220,88	222,00
Toeslag 240-liter (of extra) restcontainer	96,00	28,00	49,34	105,00
Bedrijfscontainer 240 liter	264,50	-	-	-
Bedrijfscontainer 140 liter	-	-	-	204,00
Extra lediging 140 liter restafval (>14)	-	5,00	5,38	-
Extra lediging 140 liter gft-afval (>18)	-	4,50	4,16	-

Rioolheffing

Met ingang van 2010 heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvalwater ook de zorgplicht voor het hemel- en grondwater. Dit betekent dat alle kosten die gerelateerd zijn aan deze zorgplicht verhaald kunnen worden via de rioolheffing. De heffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn. In het nieuwe op te zetten Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) dient naast de reeds bestaande planverplichting voor de riolering ook expliciet rekening te worden gehouden met de nieuwe zorgplichten voor hemel- en grondwater. Omdat pas in de loop van 2011 duidelijkheid is omtrent deze kosten en daarmee ook inzicht is te vormen over de gewenste kostenverhouding, zijn de tarieven gehandhaafd op het prijspeil 2009 en 2010.

De tarieven rioolheffing zijn als volgt:

Gemeente	Op basis van		Bedrag 2010 én 2011
Helden	gebruiker	per eigendom	€ 220,93
Kessel	gebruiker	eenpersoons huishouden	€ 216,00
		meerpersoons huishouden	€ 232,00
		andere categorie	€ 232,00
Meijel	eigenaar	per eigendom	-
		woning en niet woning	€ 180,00
Maasbree	eigenaar	per eigendom	€ 378,00
		uitsluitend woning	€ 231,00

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Met ingang van 2007 worden de grondslagen voor de onroerende-zaakbelastingen jaarlijks aangepast aan de marktontwikkeling. De waarden voor 2011 worden vastgesteld naar de situatie op 1 januari 2010. Omdat de totale WOZ-waarden van Peel en Maas op dit moment nog niet exact bekend zijn is als uitgangspunt gehanteerd dat de waarden vooralsnog gelijk blijven en zijn de voorlopige tarieven 2011 dus met 1% verhoogd t.o.v 2010.

Zodra de nieuwe WOZ-waarden bekend zijn, vindt er een herberekening van de tarieven plaats en worden de definitieve tarieven aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling. Hierbij is het uitgangspunt dat de totale OZB opbrengst 1% mag stijgen ten opzichte van 2010.

Tarievenoverzicht (= percentage van waarde)	Peel en Maas 2011	Peel en Maas 2010
Gebruikersbelasting niet-woningen	0,1076	0,1065
Eigenarenbelasting woningen	0,0754	0,0747
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,1343	0,1330

Gemiddelde belastingdruk

Bij de vaststelling van de kadernota 2010 is bepaald dat de gemiddelde belastingdruk van een huishouden in 2010 € 628,22 zou bedragen. Aangezien in 2011 alleen de OZB-tarieven met gemiddeld 1% stijgen neemt de gemiddelde belastingdruk 2011 toe met ongeveer € 1,90 tot **€ 630,12**.

Dit betreft uiteraard een gemiddelde dat voor individuele burgers anders kan uitvallen gezien hun specifieke (woon)situatie.

Toeristenbelasting

In 2010 zijn de voorbereidingen getroffen om de tarieven voor de toeristenbelasting vanaf 2011 te harmoniseren. In 2010 waren de tarieven nog gedifferentieerd per voormalige gemeente maar vanaf 2011 geldt één uniform tarief van € 0,83 per persoon per overnachting. De forensenbelasting die in de voormalige gemeente Meijel werd geheven blijft in 2011 wel nog van kracht.

	2011 Peel en Maas	<i>2010</i>			
		<i>Helden</i>	<i>Kessel</i>	<i>Meijel</i>	<i>Maasbree</i>
Tarief toeristenbelasting per persoon per overnachting	0,83	<i>0,90</i>	<i>0,62</i>	<i>0,71</i>	<i>0,73</i>

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dit is het geval als aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de Invorderingswet is voldaan. De gemeente Peel en Maas hanteert als kwijtscheldingsnorm 100 % van de norm algemene bijstandswet.

11-H Paragraaf Demografische verschuivingen

Algemeen

De Tweede Kamer heeft voor de zomer van 2010 het 'Actieplan Bevolkingsdaling biedt nieuwe kansen' besproken en aangenomen. Het plan, opgesteld door VNG, IPO en rijk, spoort de krimpende gemeenten aan een omslag te maken van 'groei' naar 'kwaliteit en vitaliteit'. Niet meer maar beter. Het volgende stappenplan wordt beschreven:

- Accepteer bevolkingsdaling en de gevolgen als een feit, ontken niet de ontwikkelingen. Krimp is een gegeven.
- Breng gezamenlijk met burgers en maatschappelijke organisaties kansen en bedreigingen voor de langere termijn in beeld.
- Ontwikkel een strategische, samenhangende visie voor de verschillende maatschappelijke vraagstukken.
- Vertaal de strategische visie naar beleidsplannen voor de langere termijn.
- Voer het beleid uit in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners, overheidsinstanties en collega-gemeenten in de regio.
- Let op de solidariteit in en tussen de regio's. Samenwerking of zelfs fusie of herindeling is noodzakelijk voor een toekomst van vitale gemeenten.

Rond 2000 heeft Peel en Maas een aantal ontwikkelingen in gang gezet. Belangrijkste constatering was dat de overheid steeds meer probleem eigenaar werd van tal van maatschappelijke en persoonlijke vraagstukken. De burger gedroeg zich steeds meer als klant en stelde zich steeds meer afhankelijk op.

Peel en Maas heeft een principiële keuze gemaakt voor gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing. De methodiek betekent dat de gemeenschap los van de overheid werkt aan een door die gemeenschap zelf geformuleerde kwaliteit.

Dit proces van zelfsturing loopt nu 10 jaar en is succesvol. Daarbinnen is een specifiek project van Wonen Welzijn en Zorg opgestart. Ook binnen dit project wordt zeer toekomstgericht gewerkt aan sociale duurzaamheid. Binnen de gemeenschapsontwikkeling en het WWZ proces zijn vele initiatieven te noemen waar antwoorden in opgesloten zitten hoe om te gaan met de problematiek van vergrijzing en ontgroening. Het proces van zelfsturing en WWZ betekent voor overheden en maatschappelijke organisaties behoorlijke aanpassingen.

Pilot vraagstuk krimp

Er is contact opgenomen met het programmamanagement krachtig bestuur, onderdeel krimp, van het ministerie van BZK. Hier is met veel belangstelling gereageerd op onze aanpak. We nemen deel aan de pilots hoe om te gaan met het vraagstuk van krimp. De centrale vraag in onze pilot is:

'is de vorm van gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing een mogelijk antwoord op de vraag hoe omgegaan kan worden met het fenomeen van krimp'.

Het antwoord wordt gegeven door een tiental praktijksituaties te beschrijven als voorbeeld hoe een gemeenschap zichzelf krachtiger maakt en uitdagingen aangaat waarbij het impliciet gaat om antwoorden op de wijzigende bevolkingssamenstelling.

Toekomstgericht beleid.

De perspectievennota met de drie kernwaarden en de vastgestelde missie zijn heldere toekomstgerichte toetsingskaders. Daarmee hebben we een duidelijk toekomst visie. De kernwaarden, duurzaamheid, diversiteit en zelfsturing worden op alle onderdelen van de gemeentelijke kaderstelling meegenomen, niet als een dogmatisch toetsingskader, maar als een inspiratiebron. Dit betekent dat we reëel oog hebben voor de consequenties van ons beleid in het licht van de toekomst.

In de kaderstelling zullen aspecten van krimp nadrukkelijk aandacht krijgen. Juist door een toekomstgericht beleid zien we daarvoor goede kansen. Niet probleem georiënteerd maar kans georiënteerd en toekomstgericht.

BIJLAGEN:

A - Overzicht baten en lasten op productniveau

B - Overzicht incidentele baten en lasten

C - Overzicht reserves en voorzieningen 2011 - 2014 Peel en Maas

D – Niet geprioriteerde investeringen / claims

BIJLAGE A: BATEN EN LASTEN OP PRODUCTNIVEAU

Deze bijlage bevat een overzicht van de baten en lasten op productniveau voor de jaren 2011 – 2014.

PRODUCT / PROGRAMMA	2011		2012		2013		2014		
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
111	Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling	349.424	28.476	332.991	28.896	338.642	29.069	349.696	29.244
112	Plattelandsontwikkeling	326.083	10.391	328.177	10.278	334.136	10.191	345.070	10.217
113	Ruimtelijke ontwikkeling kernen	627.567	73.884	633.196	74.861	641.772	74.861	659.238	74.861
114	Gronden	384.433	172.925	388.289	173.205	393.556	174.491	403.053	175.790
11	Ruimtelijke ontwikkeling	1.687.507	285.676	1.682.652	287.240	1.708.106	288.612	1.757.057	290.112
121	Beleidskader wonen	115.054	0	96.619	0	98.583	0	102.641	0
122	Wonen-volkshuisvesting	974.550	1.210.833	957.892	1.192.782	959.520	809.704	962.670	809.803
123	Grondexploitatie wonen	171.795	436.747	174.668	258.183	178.241	258.183	185.415	258.183
12	Wonen	1.261.399	1.647.580	1.229.179	1.450.965	1.236.345	1.067.887	1.250.726	1.067.986
131	Beleidskader integr.verg.verlening	71.659	0	72.610	0	73.946	0	76.709	0
132	Integrale vergunningverlening	2.452.336	1.486.982	2.496.951	1.492.380	2.558.844	1.508.637	2.684.019	1.524.724
133	Toezicht fysieke leefomgeving	1.042.237	0	1.060.921	0	1.087.151	0	1.141.407	0
13	Vergunningen en toezicht	3.566.231	1.486.982	3.630.483	1.492.380	3.719.940	1.508.637	3.902.134	1.524.724
141	Beleidskader openbare ruimte	181.858	0	184.056	0	187.741	0	196.534	0
142	Beheer grondgebied	6.765.110	4.292.571	6.703.388	4.303.576	6.740.523	4.303.576	6.804.145	4.303.576
143	Uitvoering Grondgebied	5.801.556	38.298	5.860.590	38.307	5.917.082	38.307	5.977.312	38.307
144	Afvalinzameling	3.328.578	4.039.613	3.056.102	4.043.625	3.088.611	4.043.625	3.125.742	4.043.625
14	Beheer openbare ruimte	16.077.102	8.370.482	15.804.136	8.385.508	15.933.957	8.385.508	16.103.732	8.385.508
212	Arbeid	9.952.531	8.731.222	9.920.375	8.698.997	9.895.081	8.698.997	9.884.889	8.698.997
213	Inkomen	5.268.620	4.077.414	4.912.094	4.077.414	4.923.368	4.077.414	4.990.508	4.077.414
214	Minima	1.273.578	67.000	996.228	27.000	1.003.794	27.000	1.026.156	27.000
21	Arbeid en inkomen	16.494.729	12.875.636	15.828.698	12.803.411	15.822.243	12.803.411	15.901.553	12.803.411
222	Hulp bij het huishouden	4.770.332	398.455	4.831.348	399.248	4.830.170	399.248	4.858.023	399.248
223	Woonvoorzieningen	720.100	0	723.202	0	727.702	0	741.585	0
224	Leef en vervoersvoorzieningen	1.577.701	90.265	1.140.006	90.280	1.280.328	90.280	1.439.291	90.280
225	Leerlingenvervoer	888.547	7.019	865.710	7.019	843.032	7.019	855.480	7.019
22	Individuele voorzieningen	7.956.680	495.739	7.560.265	496.547	7.681.233	496.547	7.894.378	496.547
312	Samenlevingsopbouw	1.016.381	3.588	949.276	3.588	958.162	3.588	974.698	3.588
313	Gemeenschapsaccommodaties	387.802	160.340	383.739	160.340	384.557	161.867	385.816	163.410
31	Gemeenschapsontwikkeling	1.404.183	163.928	1.333.015	163.928	1.342.719	165.455	1.360.514	166.998
322	Jeugd en gezin	1.220.574	620.612	1.149.086	620.612	1.154.768	621.012	1.162.237	621.416
323	Jeugd en onderwijs	1.249.993	238.889	1.256.932	240.790	1.265.811	241.942	1.283.192	243.526
324	Jeugd en vrije tijd	461.058	77.866	404.815	1.649	407.430	1.649	411.193	1.649
325	Onderwijshuisvesting	1.594.983	0	1.586.882	0	1.591.322	0	1.596.784	0
32	Jeugd en gezin	4.526.607	937.367	4.397.715	863.051	4.419.332	864.603	4.453.406	866.591

PRODUCT / PROGRAMMA	2011		2012		2013		2014	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
332 Uitvoeringsprogramma WWZ	1.013.768	0	1.018.342	0	1.023.640	0	1.033.033	0
333 Maatschappelijke opvang	133.106	0	28.106	0	28.106	0	28.106	0
335 Volksgezondheid	748.586	102.101	669.009	102.142	641.700	102.163	643.192	102.184
33 Wonen, welzijn en zorg	1.895.460	102.101	1.715.457	102.142	1.693.446	102.163	1.704.331	102.184
342 Sport en bewegen	1.338.024	7.037	1.325.912	7.037	1.411.068	7.037	1.467.398	7.037
343 Sportvoorzieningen en accommodaties	2.090.092	548.396	2.083.526	557.379	2.090.364	561.668	2.101.390	566.000
34 Sport en bewegen	3.428.116	555.433	3.409.438	564.416	3.501.432	568.705	3.568.788	573.037
352 Cultuurstimulering	1.917.890	76.758	1.909.521	76.758	1.916.581	76.758	1.923.215	76.758
353 Cultuurbehoud	88.928	2.500	88.818	2.500	89.389	2.500	89.856	2.500
354 Culturele voorz. en accomm.	633.521	155.500	468.175	158.500	468.175	160.085	468.265	161.686
35 Kunst en cultuur	2.640.339	234.758	2.466.514	237.758	2.474.145	239.343	2.481.336	240.944
411 Beleidskader economische ontw.	105.970	0	107.600	0	109.562	0	113.194	0
412 Economische ontwikkeling	262.206	13.000	264.424	13.000	266.797	13.000	269.632	13.000
41 Economische ontwikkeling	368.176	13.000	372.024	13.000	376.359	13.000	382.826	13.000
422 Bedrijventerreinen	154.279	0	155.405	0	158.197	0	163.917	0
423 Platteland	20.365	0	20.630	0	20.943	0	21.495	0
424 Detailhandel	41.726	0	42.241	0	42.815	0	43.678	0
426 Ondernemersloket	240.633	0	244.931	0	250.308	0	261.107	0
42 Werklocaties/Bedrijven	457.003	0	463.207	0	472.263	0	490.197	0
432 Recreatie en toerisme	281.002	36.395	280.087	35.665	282.510	34.928	285.116	34.928
433 Evenementen	222.390	170.521	219.732	171.026	217.535	171.026	221.287	171.026
43 Toerisme en promotie	503.392	206.916	499.819	206.691	500.045	205.954	506.403	205.954
511 Raad	1.100.650	0	1.106.119	0	1.144.541	0	1.278.802	0
512 College B&W	1.397.255	0	1.404.193	0	1.391.362	0	1.394.702	0
514 Ondernemingsraad	44.162	0	44.546	0	45.286	0	46.468	0
515 Rekenkamercommissie	67.393	0	68.731	0	70.613	0	74.182	0
516 Regionale bestuurlijke samenwerking	245.668	0	205.786	0	207.522	0	209.597	0
517 Verkiezingen	105.740	0	61.292	0	62.037	0	138.331	0
518 Bestuur, strategie en ontwikkeling	542.342	0	551.807	0	565.578	0	592.291	0
51 Bestuur	3.503.210	0	3.442.474	0	3.486.939	0	3.734.373	0

PRODUCT / PROGRAMMA	2011		2012		2013		2014	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
522 Openbare orde en veiligheid	111.613	0	112.593	0	113.572	0	114.566	0
523 Fysieke veiligheid risicobeheersing	1.007.685	33.833	870.173	33.833	732.426	33.833	546.178	33.833
524 Fysieke veiligheid risicobestrijding	1.423.066	1.486	1.422.656	1.516	1.442.329	1.516	1.459.602	1.516
52 Integrale veiligheid	2.542.363	35.319	2.405.421	35.349	2.288.326	35.349	2.120.345	35.349
533 Publiekswinkel	998.603	0	1.013.724	0	1.039.351	0	1.096.763	0
534 Burgerzaken	1.375.798	595.696	1.392.976	600.399	1.423.027	610.761	1.489.496	616.177
53 Dienstverlening	2.374.401	595.696	2.406.701	600.399	2.462.378	610.761	2.586.259	616.177
541 Beleidskader integrale Handhaving	13.535	0	13.691	0	13.910	0	14.363	0
542 Handhaving fysieke leefomgeving	517.139	0	525.882	0	538.154	0	563.541	0
54 Integrale handhaving	530.674	0	539.573	0	552.064	0	577.904	0
610 Belastingen	239.284	6.132.037	241.189	6.464.529	243.111	6.529.529	245.152	6.594.529
611 Algemene Dekkingsmiddelen	2.439.626	40.117.420	2.020.838	39.198.355	628.232	39.030.947	148.907	36.141.277
61 Financierings en dekkingsmiddelen	2.678.910	46.249.457	2.262.027	45.662.884	871.343	45.560.476	394.059	42.735.806
612 Dotaties en ontr. aan reserves	2.559.288	2.448.328	3.243.754	2.110.356	3.728.754	2.207.270	2.153.754	3.707.270
613 Onvoorzien	150.000	0	150.000	0	150.000	0	150.000	0
TOTAAL	76.605.771	76.704.398	74.842.552	75.476.025	74.421.369	75.123.681	73.474.074	73.831.597
SALDO	98.627		633.473		702.312		357.523	

BIJLAGE B: OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN 2011 - 2014

Onder incidentele baten en lasten worden posten verstaan die slechts één keer voorkomen bij een product in de periode 2011 – 2014 en die groter zijn dan € 50.000.

	2011		
	lasten	baten	
142 Beheer grondgebied	60.000		Opstellen beheerplannen in 2011 € 60.000
213 Inkomen	365.000		Eenmalige piek in kosten uitkeringen WWB
214 Minima	245.000		Eenmalige piek in kosten bijzondere bijstand en en schuldhulpverlening
322 Jeugd en gezin	75.000		Eenmalig budget t.b.v. maatwerk jongeren
324 Jeugd en vrije tijd	56.000	76.000	Vergoeding en extra kosten centra jeugd en gezin
333 Maatschappelijke opvang	105.000		projecten ambulante woonbegeleiding, Tijdelijk huisverbod en huiselijk geweld
TOTAAL INCIDENTEEL	906.000	76.000	

	2012		
	lasten	baten	
611 Saldo kostenplaatsen	250.000		Budget voor nieuw beleid in 2012
TOTAAL INCIDENTEEL	250.000	0	

	2013		
	lasten	baten	
611 Saldo kostenplaatsen	700.000		Kapitaallasten huisvesting gemeentehuis
TOTAAL INCIDENTEEL	700.000	0	

	2014		
	lasten	baten	
517 Verkiezingen	75.000		In 2014 verkiezingen 2e kamer en gemeenteraad
611 Saldo kostenplaatsen	1.400.000		Kapitaallasten huisvesting gemeentehuis
612 Mutaties reserves		1.500.000	V.a.2014 onttrekking reserve ter compensatie huisvestingslasten
TOTAAL INCIDENTEEL	1.475.000	1.500.000	

BIJLAGE C: OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN PEEL EN MAAS

Deze bijlage bevat een overzicht van de reserves en voorzieningen van Peel en Maas. Naar aanleiding van de nota Reserves en Voorzieningen Peel en Maas 2010 zijn de reserves en voorzieningen geharmoniseerd en opnieuw gedefinieerd.

Dit overzicht geeft ook het meerjarig verloop aan van de reserves op basis van de mutaties zoals opgenomen in de rubriek dotaties en onttrekkingen aan reserves. Uiteraard is dit slechts indicatief en zullen er in werkelijkheid andere mutaties plaatsvinden op basis van raadsbesluiten in de loop van de tijd. De winstnemingen van grondexploitaties zijn bijvoorbeeld nog niet opgevoerd als dotatie aan de reserve grondexploitatie. Bij de paragraaf grondbeleid is wel aangegeven wanneer winstnemingen worden verwacht maar regelgeving staat het niet toe om deze al te verwerken in de begroting.

Het overzicht van de voorzieningen bevat geen doorkijk naar 2014. De beheerplannen worden allemaal geactualiseerd en geharmoniseerd en geven dan pas een goed beeld van de verwachte onttrekkingen en dotaties in de komende jaren.

RESERVES 2011 - 2014

Omschrijving	Saldo 01-01-2011	Mutaties 2011	Saldo 01-01-2012	Mutaties 2012	Saldo 01-01-2013
Reserve parkeerfonds	26.147	261	26.408	264	26.672
Reserve huurwoningen centrumplan Beringe	10.100	101	10.201	102	10.303
Reserve kasteeltuinen/ruïne Kessel	135.480	5.419	140.900	5.636	146.536
Reserve Wowezo Baarlo	24.734	247	24.981	250	25.231
Reserve bijdr zorgw.gehandicapten en ouderen	99.011	990	100.001	1.000	101.001
Reserve Hart voor Maasbree	1.948.777	127.951	2.076.728	133.069	2.209.798
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.714.484	269.555	1.984.040	81.158	2.065.197
Reserve herstructureringsfonds	1.905.501	213.459	2.118.960	86.077	2.205.036
Reserve risico's grondexploitaties	2.381.935	0	2.381.935	0	2.381.935
Reserve speeltoestellen BP Startebos Meijel	20.894	209	21.103	211	21.314
Reserve riolering	6.309.715	272.054	6.581.768	204.591	6.786.359
Reserve rotonde Maasbree	1.451.251	58.050	1.509.301	60.372	1.569.673
Reserve overkluizing Bosbeek Baarlo	0	0	0	0	0
Reserve bushaltes Maasbree/Baarlo	0	0	0	0	0
Reserve groen	47.724	477	48.201	482	48.683
Reserve materieel openbare werken	75.491	13.828	89.318	13.966	103.285
Reserve egalisatie afval	429.792	-36.735	393.057	-50.325	342.731
Reserve thema 1	52.000	2.080	54.080	2.163	56.243
Reserve werk en bijstand	1.533.096	-314.324	1.218.772	-317.467	901.305
Reserve inburgering	86.899	869	87.768	878	88.646
Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning	0	0	0	0	0
Reserve thema 2	52.000	2.080	54.080	2.163	56.243
Reserve Buitenschoolse opvang	461.036	4.610	465.647	4.656	470.303
Reserve onderwijshuisvesting	5.356.624	552.113	5.908.737	574.197	6.482.934
Reserve ren.en uitbr.sporthal De Körref	0	0	0	0	0
Reserve skatebanen	110.910	-10.491	100.419	-10.596	89.823
Reserve voetbalvelden / milieuprobl.Maasbree	105.040	1.050	106.090	1.061	107.151
Reserve restauratie monumenten	29.018	4.492	33.510	4.537	38.047
Reserve buitengewone herstelkosten kerken	0	0	0	0	0
Reserve Kunst en cultuur	83.748	-19.163	64.586	25.646	90.232
Reserve thema 3	208.000	8.320	216.320	8.653	224.973
Reserve Floriade	808.488	8.085	816.572	8.166	824.738
Reserve risico's deelneming CV Klavertje 4	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000
Reserve schering en inslag	807.375	8.074	815.449	7.375	822.824
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden	153.020	51.530	204.550	52.046	256.596
Reserve thema 4	52.000	2.080	54.080	2.163	56.243
Reserve dekking kapitaallasten	11.915.138	1.066.538	10.848.600	-863.017	9.985.583
Reserve basisregistraties	251.000	95.000	346.000	95.000	441.000
Reserve projectmanagement	0	0	0	0	0
Reserve thema 5	52.000	2.080	54.080	2.163	56.243
Algemene reserve	12.500.000	-175.000	12.325.000	0	12.325.000
Reserve uitgezette middelen	15.000.000	0	15.000.000	0	15.000.000
Reserve gewenningsbijdr.algemene uitkering	2.950.000	0	2.950.000	975.000	3.925.000
Reserve vernieuwingsimpulsen	2.080.000	83.200	2.163.200	86.528	2.249.728
Reserve investeringen	2.600.000	104.000	2.704.000	108.160	2.812.160
Reserve strategische investeringen	3.156.315	126.253	3.282.567	131.303	3.413.870
Reserve b.t.w. compensatiefonds	907.560	-285.308	622.251	-304.231	318.020
Totaal reserves	78.892.301	110.960	79.003.261	1.133.398	80.136.659

RESERVES 2011 - 2014

Omschrijving	Saldo	Mutaties	Saldo	Mutaties	Saldo
	01-01-2013	2013	01-01-2014	2014	01-01-2015
Reserve parkeerfonds	26.672	267	26.939	269	27.208
Reserve huurwoningen centrumplan Beringe	10.303	103	10.406	104	10.510
Reserve kasteeltuinen/ruïne Kessel	146.536	5.861	152.397	6.096	158.493
Reserve Wowezo Baarlo	25.231	252	25.483	255	25.738
Reserve bijdr zorgw.gehandicapten en ouderen	101.001	1.010	102.011	1.020	103.032
Reserve Hart voor Maasbree	2.209.798	138.392	2.348.189	143.928	2.492.117
Reserve bovenwijkse voorzieningen	2.065.197	84.404	2.149.601	87.780	2.237.381
Reserve herstructureringsfonds	2.205.036	86.937	2.291.973	87.807	2.379.780
Reserve risico's grondexploitaties	2.381.935	0	2.381.935	0	2.381.935
Reserve speeltoestellen BP Startebos Meijel	21.314	213	21.527	215	21.742
Reserve riolering	6.786.359	212.774	6.999.133	221.285	7.220.419
Reserve rotonde Maasbree	1.569.673	62.787	1.632.460	65.298	1.697.759
Reserve overkluizing Bosbeek Baarlo	0	0	0	0	0
Reserve bushaltes Maasbree/Baarlo	0	0	0	0	0
Reserve groen	48.683	487	49.170	492	49.662
Reserve materieel openbare werken	103.285	14.106	117.390	14.247	131.637
Reserve egalisatie afval	342.731	-50.829	291.903	-51.337	240.566
Reserve thema 1	56.243	2.250	58.493	2.340	60.833
Reserve werk en bijstand	901.305	-320.642	580.663	-323.848	256.814
Reserve inburgering	88.646	886	89.533	895	90.428
Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning	0	0	0	0	0
Reserve thema 2	56.243	2.250	58.493	2.340	60.833
Reserve Buitenschoolse opvang	470.303	4.703	475.006	4.750	479.756
Reserve onderwijshuisvesting	6.482.934	597.165	7.080.100	621.052	7.701.152
Reserve ren.en uitbr.sporthal De Körref	0	0	0	0	0
Reserve skatebanen	89.823	-10.702	79.121	-10.809	68.312
Reserve voetbalvelden / milieuprobl.Maasbree	107.151	1.072	108.223	1.082	109.305
Reserve restauratie monumenten	38.047	4.582	42.630	4.628	47.258
Reserve buitengewone herstellkosten kerken	0	0	0	0	0
Reserve Kunst en cultuur	90.232	25.902	116.134	26.161	142.295
Reserve thema 3	224.973	8.999	233.972	9.359	243.331
Reserve Floriade	824.738	8.247	832.986	8.330	841.315
Reserve risico's deelneming CV Klavertje 4	1.000.000		1.000.000		1.000.000
Reserve schering en inslag	822.824	7.375	830.199	7.375	837.574
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden	256.596	52.566	309.162	53.092	362.253
Reserve thema 4	56.243	2.250	58.493	2.340	60.833
Reserve dekking kapitaallasten	9.985.583	1.115.445	8.870.138	-1.489.993	7.380.146
Reserve basisregistraties	441.000	95.000	536.000	95.000	631.000
Reserve projectmanagement	0	0	0	0	0
Reserve thema 5	56.243	2.250	58.493	2.340	60.833
Algemene reserve	12.325.000	0	12.325.000	0	12.325.000
Reserve uitgezette middelen	15.000.000	0	15.000.000	0	15.000.000
Reserve gewenningsbijdr.algemene uitkering	3.925.000	1.575.000	5.500.000	-1.500.000	4.000.000
Reserve vernieuwingsimpulsen	2.249.728	89.989	2.339.717	93.589	2.433.306
Reserve investeringen	2.812.160	112.486	2.924.646	116.986	3.041.632
Reserve strategische investeringen	3.413.870	136.555	3.550.425	142.017	3.692.442
Reserve b.t.w. compensatiefonds	318.020	-318.020	0	0	0
Totaal reserves	80.136.659	1.521.484	81.658.143	-1.553.516	80.104.628

VOORZIENINGEN PER 1-1-2011

Omschrijving	Saldo 01-01-2011
Voorziening herziening bestemmingsplannen	92.313
Voorziening saldi bestemmingsplannen	139.892
Voorziening afwikkelen bestemmingsplannen	0
Voorziening verliezen grondexploitaties	2.352.623
Voorziening BP schijfwegveld	93.472
Voorziening riolering	5.665.935
Voorziening onderhoud wegen	206.007
Voorziening openbare verlichting	476.476
Voorziening onderh. en verv. speeltoestellen	73.789
Voorziening bosbeheer	33.767
Voorziening parkbos en kasteelterrein D'Erp Baarlo	87.079
Voorziening onderhoud gebouw basisscholen	34.110
Voorziening vervanging inventaris sportzaal	48.149
Voorziening onderhoud terreinobjecten buitensportaccommodaties	210.977
Voorziening onderhoud cultuurobjecten	22.185
Voorziening eigenrisico	152.845
Voorziening verkoop vennootschap	3.037.636
Voorziening dubieuze (belasting) debiteuren	80.039
Voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	706.402
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	171.341
Voorziening onderhoud sociaal culturele accommodaties	399.839
Voorziening onderhoud gemeentehuis	531.760
Voorziening onderhoud gemeentewerf en brandweerkazernes	171.020
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	54.805
Totaal voorzieningen	14.842.460

BIJLAGE D: NIET GEPRIORITEERDE INVESTERINGEN / CLAIMS

NIET GEPRIORITEERDE INVESTERINGEN 2011:

In afwachting van beheer- en onderhoudsplannen zijn de onderstaande investeringen voor 2011 niet geprioriteerd.

	<i>Omschrijving</i>	<i>Investerings- bedrag</i>	<i>Kosten t.l.v. Reserve of grondexploitatie</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>
NIET GEPRIORITEERDE INVESTERINGEN 2011				
	Aanbrengen asfaltconstructie op bestaande penetratiewegen, algemeen	28.000	0	3.920
	Bermverzwaring, algemeen	150.000	0	21.000
	Reconstructie Gelrestraat, Kessel	450.000	225.000	14.625
	Beringe-Noord (Mgr. Lemmensstraat en Beukerveldstraat)	480.000	240.000	15.600
	VV Koningslust herinrichtingsproject fase 3	pm	pm	pm
	Gymzaal de Doelhof Meijel renovatie	25.000	0	2.000
TOTAAL		1.133.000	465.000	57.145

INVESTERINGEN 2012 - 2014

In de onderstaande overzichten zijn de gewenste investeringen voor 2012, 2013 en 2014 opgenomen. Voor deze jaren heeft nog geen prioriteitsstelling plaatsgevonden. Bij de kadernota 2012 zal de (integrale afweging) worden gemaakt welke investeringen voor het begrotingsjaar 2012 geprioriteerd zullen worden. De investeringen die in 2011 als niet-geprioriteerd zijn aangemerkt kunnen ook onderdeel uitmaken van die integrale afweging.

	<i>Omschrijving</i>	<i>Investerings- bedrag</i>	<i>Kosten t.l.v. reserve of grondexploitatie</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>
INVESTERINGEN 2012				
	Aanpassen riolering De Wielen, Meijel	21.500	21.500	0
	Vervangen drukriolering, Helden	270.757	270.757	0
	Diverse rioleringswerkzaamheden, Maasbree	508.185	508.185	0
	Afkoppelen, Helden	540.000	540.000	0
	Rotonde Provincialeweg, Koningslust	655.000	0	42.575
	Rotonde Middenpeelweg/Napoleonsbaan	200.000	0	13.000
	Herinrichting J.F. Kennedylaan Oost, Raadhuisstraat Noord en omgeving	3.475.000	500.000	225.875
	Wilhelminastraat, Baarlo	600.000	200.000	26.000
	Herinrichting Everlosebeek, Koningslust	390.000	0	25.350
	Baarlosestraat, Maasbree	600.000	0	39.000
	Herinrichting Kerkveld, Meijel	450.000	0	29.250
	Herinrichting Kerkstraat, Meijel	1.230.000	0	79.950
	Herinrichting Jan Truienstraat, Meijel	550.000	0	35.750
	Herinrichting J.F. Kennedylaan west, Panningen	850.000	0	55.250
	Herinrichting Parklaan, Panningen	380.000	0	24.700
	Uitrukkleding brandweer Maasbree en Baarlo	22000	0	4000
TOTAAL		10.742.442	2.040.442	600.700

	<i>Omschrijving</i>	<i>Investerings- bedrag</i>	<i>Kosten t.l.v. reserve of grondexploitatie</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>
INVESTERINGEN 2013				
	Rioolvervangingen, Helden	205.200	112.860	6.002
	Afkoppelen, Helden	540.000	540.000	0
	Herinrichting Gielenhofweg, Egchel	880.000	0	57.200
	Herinrichting Linskensweg, Egchel	420.000	0	27.300
	Herinrichting Koninginnelaan, Kessel	380.000	0	24.700
	Herinrichting Dr. Ariensstraat, Panningen	900.000	0	58.500
	Herinrichting Ringovenstraat, Panningen	822.000	214.000	39.520
	Herinrichting Westeringlaan, Maasbree	700.000	350.000	22.750
	Herinrichting Raadhuisstraat Zuid, Panningen	620.000	391.000	14.885
	Tankautospuit brandweer Kessel	235.000	0	21.000
	Bepakkingmateriaal brandweer Kessel	41.000	0	4.000
	TOTAAL	5.743.200	1.607.860	275.857

	<i>Omschrijving</i>	<i>Investerings- bedrag</i>	<i>Kosten t.l.v. reserve of grondexploitatie</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>
INVESTERINGEN 2014				
	Tankauto brandweer Maasbree	235.000	0	21.000
	Tankauto brandweer Baarlo	235.000	0	21.000
	Bepakkingsmat.l brandweer Maasbree en Baarlo	84.000	0	8.000
	Hulpverleningsgereedschap brandweer	40.000	0	4.000
	TOTAAL	594.000	0	54.000

CLAIMS

In de onderstaande tabel zijn de claims opgenomen die niet zijn geprioriteerd. Bij de claims is aangegeven of ze moeten worden gehandhaafd en wellicht op een later tijdstip nog een keer kunnen worden gehonoreerd of dat de claims definitief van de wensenlijst kunnen verdwijnen.

Het budget van € 500.000 voor continuering van in gang gezet beleid en / of nieuw beleid zal vanaf 2013 geheel verdwijnen. Het beleid moet dan binnen het eigen programma of thema zijn plaats krijgen door bestaand beleid te vervangen. Vanaf 2012 is wel een bedrag van € 100.000 opgenomen voor de kosten van planvorming voor nieuw beleid.

<i>nr.</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Totaal kosten</i>	<i>Kosten t.l.v. reserve</i>	<i>Kosten t.l.v. exploitatie</i>	<i>Handhaven</i>
NIET GEPRIORITEERDE CLAIMS 2011					
c-12	Natuureducatie	22.000	0	22.000	nee
c-13	Budget planmatige verv.openb.verlichting verhogen	25.000	0	25.000	nee
c-14	Pilot ecologisch bermbeheer	5.000	0	5.000	nee
c-15	Straatmeubilair overig	20.000	0	20.000	nee
c-16	Organisatie groenplatform	10.000	0	10.000	nee
c-17	Uitvoeringsbudget t.b.v. bosnota	20.000	0	20.000	nee
c-18	Kunstmenu	32.000	0	32.000	nee
c-19	Verbouwing Beugelclub Kessel	50.000	0	50.000	nee
	Onderhoud en revitalisering Thyascomplex	pm	0	pm	nee
	Herinvulling de Del Panningen	pm	0	pm	nee
	Wielstratenparcours Helden	pm	0	pm	nee
TOTAAL		184.000	0	184.000	
CLAIMS 2012					
	Bestrijding onkruid op verhardingen chemisch vrij	135.000	0	135.000	nee
	Ondersteuning economische activiteiten	300.000	0	300.000	nee
	Bijdrage nieuwe accommodatie Beugeclub Maasbree	75.000	0	75.000	nee
	Plaatsen/aanschaf/1e aanplant bloembakken in kernen	150.000	0	150.000	nee
TOTAAL		660.000	0	660.000	
CLAIMS 2013					
-		-	-	-	nee
TOTAAL		0	0	0	
CLAIMS 2014					
-		-	-	-	nee
TOTAAL		0	0	0	

TOELICHTING NIET GEPRIORITEERDE CLAIMS 2011

c-12 Natuureducatie

Natuureducatie stimuleert kinderen maar ook volwassenen om bewust om te gaan met natuur en milieu, met name in hun eigen wijk, school, straat en woonomgeving. Het CNME is een organisatie die zich helemaal richt op natuureducatie met name naar kinderen. Zij beschikken over prima faciliteiten en kundige medewerkers. Ervaring leert als de organisatie bij de scholen zelf komt te liggen projecten vaak niet meer opgepikt worden.

c-13 Budget planmatige vervanging openbare verlichting

Bij het nog op te stellen beheerplan openbare verlichting wordt de noodzaak van deze post heroverwogen.

c-14 Pilot ecologisch bermbeheer

Ten behoeve van het duurzaam bermonderhoud binnen de gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur.

c-15 Straatmeubilair overig

Bij het nog op te stellen beheerplan wordt de noodzaak van deze post heroverwogen.

c-16 Uitvoeringsbudget groenplatform

Dit betreft de kosten voor het beheren van het secretariaat van de drie lokale landschapsgroepen.

c-17 Uitvoeringsbudget t.b.v bosnota

Bij het nog op te stellen beheerplan wordt de noodzaak van deze post heroverwogen.

c-18 Kunstmenu

Om het kunstmenu ook in de komende jaren te kunnen aanbieden is structureel € 0,75 per inwoner nodig.

c-19 Verbouwing Beugelclub Kessel

In 2009 heeft de beugelclub Kessel een subsidieverzoek gedaan van € 50.000 als bijdrage in de verbouwing van accommodatie van de Beugelclub Kessel. De voormalige gemeente Kessel heeft destijds aangegeven dat ze met het oog op de herindeling hierover geen beslissing kon nemen en dat ze dit verzoek zou voorleggen aan de nieuwe gemeente Peel en Maas.

